

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

РАБОТА
І КАМФОРТНЫЯ
ЎМОВЫ

М_С

БІЗНЕС
НА ВЁСЦЫ

М_С

ЗВЯЗДА

24 МАЯ 2023 г.
СЕРАДА
№ 97 (29977)

МЯСЦОВАЕ
САМАКІРАВАННЕ

КОРАТКА

• Забароны і абмежаванні на наведванне лясоў уведзены ў 117 раёнах Беларусі.

• Групу беларускіх турыстаў шукаюць на Эльбрусе.

• У Беларусі да купальнага сезона падрыхтаваны 570 пляжаў.

• Прадпрыемствы «Беллеспаперапрама» ў I квартале нарасцілі экспарт у Расію на 22 працэнты.

• У БДУ ў рэзервовы дзень ЦЭ па рускай і беларускай мовах здавалі 65 выпускнікоў.

«БЕЗ ЗДАРОВАЙ НАЦЫ НІЯКАЙ ЭКАНОМІКІ НЕ БУДЗЕ»

Пра што гаварыў Прэзідэнт вядучым медыкам краіны і высокім чыноўнікам

Фота: БелаТА.

Балючыя пытанні айчынай сістэмы аховы здароўя абмеркавалі на нарадзе, якую правёў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка. Гэтую сустрэчу кіраўнік дзяржавы анансаваў падчас Паслання беларускаму народу і Нацыянальнаму сходу, падкрэсліўшы неабходнасць падрабязнага разгляду найбольш вострых праблем аховы здароўя і прыняцця рашэнняў па іх вырашэнні.

«Для гэтага ў гэту залу спецыяльна ў такім шырокім складзе запрошаны прафесіяналы — ад практыкуючага ўрача і нават не да міністра аховы здароўя, а вышэйшых службовых асоб», — адзначыў Прэзідэнт. Сярод удзельнікаў мерапрыемства — кіраўніцтва Міністэрства аховы здароўя, губернатары і начальнікі абласных упраўленняў па ахове здароўя, рэктары медыцынскіх ВНУ, галоўныя ўрачы бальніц рознага ўзроўню, дырэктары некаторых рэспубліканскіх навукова-практычных цэнтраў.

СТАР. 2-3

ЦЫТАТА ДНЯ

Дзмітрый БАРАНОЎСКИ, начальнік аддзела рэспубліканскай вадалазна-ратавальнай службы Беларускага рэспубліканскага таварыства ратавання на водах:

«На нашых вадаёмах забароненых месцаў для купання 2885.

Мы заўсёды гаворым:

купайцеся толькі ў

дазволеных месцах.

Гэта не простыя

словы. Дазволеныя

месцы ў большасці

выпадкова практычна

ўсе абсталяваны

выратавальнымі пастамі

або ратавальнымі

станцыямі.

Чалавек, які купаецца

ў дазволеным месцы,

знаходзіцца пад пільным

кантролем вахтавага

назіральніка».

Жывіце ў бяспецы

АДПАЧЫНАК БЕЗ ПРЫГОД

На што звярнуць увагу бацькам і іх дзецям, каб летнія канікулы прайшлі

не толькі весела і цікава, а яшчэ і бяспечна?

Лічаныя дні застаюцца да самых працяглых школьных канікулаў. Здаецца, лета чакаюць не толькі дзеці, але і іх бацькі, якія ўжо сталіліся ад штодзённых праверак дамашніх заданняў і клопату аб арганізацыі распарадку дня для сваіх нашчадкаў. Многія ўжо плануюць, куды ўладкаваць малых і падлеткаў на лета, як стварыць ім максімальна камфортныя і цікавыя ўмовы для адпачынку.

Аднак, прадугледжваючы ўсе гэтыя моманты, дарослым важна не забыцца і пра самае галоўнае — бяспеку малодшых членаў сям'і. Неабходна прадумаць усё да дробязяў і яшчэ да пачатку летніх канікулаў прагаварыць з дзецьмі небяспечныя сітуацыі, у якія яны могуць трапіць, а таксама алгарытм выхаду з іх.

СТАР. 5

Ёсць пытанне

АДКРЫЦЦЁ, ЯКОЕ АПЯРЭДЗІЛА ЧАС

Чаму ў Беларусі забыліся на лактаферын?

Пра «беларускі лактаферын» шмат гаварылі і пісалі гадоў 8-10 таму — і ў нашай краіне, і за яе межамі. Тэхналогію яго атрымання з малака трансгенных коз называлі навуковым прарывам, які абяцае зніжэнне колькасці захворванняў, усеагульнае аздаруленне і нават больш эфектыўныя метады прафілактыкі і лячэння раку. Але паступова ажыятаж сышоў на нішто, з'явіліся іншыя інфармацыйныя падставы, тэма неяк забылася. І нават пандэмія ковіду не вярнула яе ў верхнія радкі стужак навін і на першыя палосы газет...

СТАР. 4

Не ўсе жывёлы ў статку трансгенныя — іх усяго каля 230, а яшчэ каля паловы статка ўтрымліваецца для ўзнаўлення нашчадкаў з унікальным наборам генаў.

ISSN 1990 — 763X

23097

9 771990 763008

Ідзе падпіска на «Звязду» на III квартал і II паўгоддзе

Мы абяцаем нясумнае лета з любімай газетай

ЗАСТАВАЙЦЕСЯ З НАМІ — БУДЗЕ ЦІКАВА!

«БЕЗ ЗДАРОВАЙ НАЦЫ НЯКАЙ ЭКАНОМІКІ НЕ БУДЗЕ»

(Працяг.
Пачатак на 1-й стар.)

«Медыцына, як вядома, — не толькі лячэнне пацыентаў, але і важны складнік бяспекі любой дзяржавы, тым больш нашай. Без здаровай нацыі ніякай эканомікі не будзе. У любой дзяржаве эканоміка з'яўляецца падмуркам. Без дысцыпліны, без гатунасці правільна рэагаваць на сучасныя выклікі не будзе рэальнага суверэнітэту і незалежнасці», — падкрэсліў беларускі лідар.

Аляксандр Лукашэнка констатаваў, што айнавіць сістэма аховы здароўя пацвердзіла сваю самастойнасць і прайшла добрую загартоўку ў перыяд пандэміі. «На фоне іншых дзяржаў больш чым годна прайшлі гэта выпрабаванне. На практыцы пацвердзілі самаітэраснасць нашай сістэмы аховы здароўя. У вашай асобе хачу яшчэ раз падзякаваць усім медыкам за тую нялёгкую працу і яшчэ раз падзякаваць тое, што я кажаў падчас пандэміі: я вам дзякую не за тое, што вы працавалі (вы за гэта зарплату атрымліваеце — вялікую, малую, але гэта ваш выбар), а за тое, што вы хутка ў вельмі цяжкай сітуацыі, асабліва псіхалагічнага націску, знайшлі метады лячэння гэтага віруса», — сказаў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што для медыцыны з боку дзяржавы робіцца ўсё магчымае. Сродкі на медыцыну — рамонт, абсталяванне, зарплаты, лекі — выдзяляюцца каласальныя. «І, вядома, людзі маюць права быць аддачу. Я не хачу сказаць, што мы зрабілі ўсё ў ахове здароўя з пункту гледжання дзяржавы, але параўнайце нас, напрыклад, з найбагацейшай Украінай. Да вайны. Вы ж у кантакце былі з нашымі братамі ва Украіне. Вы бачылі, у якой сітуацыі знаходзілася найбагацейшая Украіна з пункту гледжання аховы здароўя. Прычына адна — улада самаўхілілася ад вырашэння праблем аховы здароўя. Мы ж, сіснующы зубы, трывалі. І дактары невялікі часам заробак атрымлівалі, і мы апошняе аддавалі на ахову здароўя. На выпрацоўку сістэмы функцыянавання гэтай найважнейшай галіны жыцця любові грамадства. Даражэйшага, чым здароўе, у чалавека нічога няма», — заўважыў ён.

«Адліскі не патрэбныя»

Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што ў айнавін аховы здароўя ёсць шмат дасягненняў і шмат чаго робіцца, каб іх было больш. Напрыклад, у галіне мадарыства і дзяцінства, у транспланталогіі і гэтак далей. Аднак гэтая нарада была сабраная не для падзяк і гонару за дасягненні, а для абмеркавання выкрытых негатыўных фактаў.

«Сёння гаворка пойдзе пра тое, як мы ставімся да нашага народа, як мы ставімся да нашых простых людзей, без якіх нас бы ў гэтай зале не было. А калі канкрэтна: як мы лечым людзей там — на вёсцы, у малых гарадах, пасёлках, аграгарадах, як мы да іх ставімся? Не ў РНПЦ — гэта таксама важна, яны ідуць у авангардзе, павінны паказваць прыклад і вучыць тых, хто непасрэдна на барыкадах», — акрэсліў Прэзідэнт асноўнае пытанне з парадку дня нарады.

Па словах кіраўніка дзяржавы, апошнім часам стала паступаць шмат сігналаў аб зніжэнні якасці аказання медыцынскай дапамогі, ды і проста аб адсутнасці належнага парадку ва ўстановах аховы здароўя. Па даручэнні Прэзідэнта

ФОТА А. А.

была створана рабочая група, якая вывучала адпаведныя факты.

«Мы павінны даць аб'ектыўную ацэнку існуючай сітуацыі і вырашыць, што рабіць далей. Я вас перасцерагаю ад кругавой парукі тут. Пойдзеце адсюль без партфеляў і пойдзеце не проста да сябе дадому, а ў іншы месцы. Патрэбна аб'ектыўная ацэнка таго, што адбываецца. Мы не сабраліся тут хваліць і захвальваць адзін аднаго. Прычын для гэтага няма. Акрамя справаздачы незалежнай рабочай групы, даклада міністра, я хачу быць пачуць меркаванне нашых кантраляраў і нашых медыкаў, кіраўнікоў знізу — чаго бракуе. Павінны быць пэўныя прапановы», — запатрабаваў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт папярэдзіў, што калі па выніках нарады не будуць зроблены высновы па праблемных кірунках, то вінаваты ў гэтым будзе не толькі цяперашні міністр аховы здароўя Дзмітрый Піневіч, але і ўсе, хто мае дачыненне да медыцыны. «На стале ў мяне матэрыялы з падрабязнымі справаздачамі экспертнай групы і органаў кантролю. Вы не думайце, што я даручыў гэтай групе — і ўсё. У нас ёсць жалеабетонныя законы, якія павінны выконвацца. І за аднастайнасці і дакладным выкананнем законаў у Беларусі ажыццяўляе кантроль пракуратура. У нас ёсць магутны орган кантролю — не толькі ад улады, але і ад народа — Камітэт дзяржаўнага кантролю. І яны не па следках прайшлі, а паралельна паглядзелі на сітуацыю ў ахове здароўя. І далажылі», — сказаў ён. Прэзідэнт раскажаў, што, разгучы на гэта, урад даўслаў яму адліску за подпісам прэміер-міністра і віцэ-прэміера. Кіраўнік дзяржавы заявіў, што адліскі яму не патрэбны. Ён зрабіў акцэнт на тым, што гэта датычыцца не толькі ўрада, але і губернатараў, і цэнтральных органаў улады.

«І вы ведаеце, пералачаўшы гэтыя матэрыялы неаднойчы, што мяне больш за ўсё здзівіла? Тое, што да гэтага часу ёсць абуральныя праблемы бардаку ў бальніцах, паліклініках, ФАПах: сцены і столы забурэаюцца, дзверы пакрыўліліся, элементарныя санітарныя правілы не выконваюцца. Слухайце, любяць установа аховы здароўя павінна быць узорам санітарый. Прычым такое здарэцца нават у педіятрычных аддзяленнях. Паслухайце, але там жа дзеці! Ці гэта не вашы дзеці? Вядома, гэта не вашы дзеці. Але гэта мае дзеці!» — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Выяўлены і выпадкі абстаявання дарагога сучаснага абсталявання. «А часам гэта адзіны шанец на выратаванне нечага жыцця!» — звярнуў увагу кіраўнік дзяржавы. Прычым у некаторых выпадках такое абсталяванне простаіць некалькі гадоў без рамонта. «І міністр аховы здароўя мне бойка адзваецца дакладваць, што ў яго ўсё ў парадку, у яго ўсё схапена, ён усё адрамантаваў, у яго запачастак хапае. А хтосьці на нейкія санкцыі пачынае спасылацца. Хлопцы, няма для вас санкцый!» — абурўся Аляксандр

Лукашэнка. Ён запатрабаваў ад адказных за ахову здароўя спусціцца на зямлю і звярнуць увагу на якаснае лячэнне звычайных людзей.

«Вы ведаеце, я разумею, з кім я сёння размаўляю і хто мяне пачуе. Гэта ж белая косяц — урачы. Хіба іх можна крытыкаваць? Не! Ну дык запомніце: я ні перад чым не спынюся і парадак тут будзе наведзены! Нават калі палова з вас сядзе. Але я буду ведаць, з кім буду працаваць. Сталі нахабнымі да крайняй ступені. Бегаюць вакол начальнікаў ад раённага звяна да Прэзідэнта. Толькі іх хораша ўмею лячыць. А звычайныя людзі, якія ўтрымліваюць гэта ўсё? Апусціцеся на зямлю! Ад нас, тых, хто сядзіць у гэтай зале, залежыць наогул усё ў краіне», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Паводле яго слоў, ахова здароўя на месцах — адказнасць, у першую чаргу, губернатараў, які ад адукацыі, культуры. «Куды глядзяць губернатараў? Куды глядзяць начальнікі ўпраўленняў аховы здароўя? І ўвогуле, навошта яны вам пры такой рабоце? Кіраўнік цэнтраў гігіены, старшын райвыканкамаў... Урад, Міністэрства аховы здароўя ведаюць аб гэтых праблемах ці не? А вось ведаць і кантраляваць вы павінны», — заявіў беларускі лідар.

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што тымі пытаннямі, якімі зай-

мтавым наборы, — павінен пяць гадоў адпрацаваць. Кіраўнік дзяржавы заўважыў, што ні ў адной сферы на адукацыю не траіцца столькі грошай, як у медыцыне. Таму вольніцы быць не павінна.

«Яшчэ адно адкрыццё для мяне — недастатковы ўзровень падрыхтоўкі і професіяналізму ўрачоў. Неяк гэта не адпавядае запатрабаванасці нашых спецыялістаў не толькі ў Расіі, але і ў Еўропе. Выпрацаваць трэба сістэму адказнасці рэктараў ВУНУ. Яны ў нас недатактыльныя», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт раскажаў, што яму дакладваюць аб інтэнсіўным навуцкім ўрачоў раённага звяна высокім тэхналогіям. «Каму вы акулеры ўцяраеце? Якія высокія тэхналогіі яны асвоілі? Мы ж некалі паўтара дзясятка гадоў таму на маім узроўні зацвердзілі ўсе маніпуляцыі, якія павінны выконваць. Пачынаючы ад ФАПа, участковай бальніцы да РНПЦ. Мы ж вызначыліся», — нагадаў ён.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што сапраўды шэраг высока-тэхналагічных аперацый паступова распаўсюджваюць на абласны ўзровень. Але ў раённых бальніцах пералік маніпуляцый, якія выконваюцца, у асноўным застаецца раённайшым. «Сачыце за людзьмі, дапамагайце ім. Асабліва цяжкахворым — мы ж дамовіліся, стварылі міграцыйныя цэнтры і практычна скончылі іх аснашчэнне. І калі, напрыклад, у Шклоўскай бальніцы не могуць парадак навесці, то за 30 кіламетраў — Мінскі. Мы ж пра гэта дамовіліся, стварылі сістэму. Чаму яна не працуе?» — задаў пытанне беларускі лідар.

Кіраўнік дзяржавы запатрабаваў далажыць, што не так у пытаннях кваліфікацыі і падрыхтоўкі медыкаў, у чым прычыны, дзе не дапрацоўваюць медыцынскія ўні-

звычайнымі людзьмі. Няўжо вы не разумееце, што мы трапім у такую сітуацыю? Да нас будучы дакладна гэта жа ставіцца», — сказаў ён.

«Я вам ніколі за вёску не дарую»

Яшчэ адной вострай праблемай кіраўнік дзяржавы абазначыў даступнасць і якасць медыцынскай дапамогі ў вёсцы. «Я вам ніколі за вёску не дарую. Ніколі! Запомніце гэта. Перш за ўсё губернатараў. Я з вас скуру сплушчу, але вы наведзяце там парадак!» — заявіў ён. З гэтага вынікае яшчэ адна праблема — аптымізацыя фельчарска-акушэрскіх пунктаў. Аляксандр Лукашэнка запатрабаваў падыходзіць да пытання ўзважана, абдумана, зыходзячы ў першую чаргу з інтарсаў людзей і мэтазгоднасці. «Зачыняйце, аптымізуйце, ніхто не супраць. Але вы ж спачатку комплексы на колах завязіце, якімі вы хочаце замяніць ФАПы (размова аб перасоўванні медыцынскіх комплексаў. — «Зв.»), а потым зачыняйце», — сказаў ён. Прэзідэнт заўважыў, што заты ён на ўтрыманне ФАПаў не настолькі вялікія. Таму аргумент аб эканоміі фінансавых сродкаў за кошт аптымізацыі ФАПаў спрэчны.

Аляксандр Лукашэнка прывёў у прыклад Расію, дзе спачатку закрылі такія медустановы на месцах, а потым усвядомілі памылковасць такіх рашэнняў і зараз спрабуюць іх вярнуць. Таму, па яго словах, аптымізацыя павінна быць абдуманай. Пракантраляваць гэтае пытанне Прэзідэнт даручыў Старшын Савета Рэспублікі Наталлі Качанавай.

«Бюракратызацыі наогул быць не павінна»

Кіраўнік дзяржавы не пакінуў без увагі пашырэнне вытворчасці айнавінх прэпаратаў, спытаўшы, што робіцца для дастатковага забеспячэння лекамі насельніцтва, у тым ліку сельскіх жыхароў. Асобна кіраўнік дзяржавы спытаў аб мерах, якія прымаюцца для пашырэння айнавінх вытворчасці запатрабаваных прэпаратаў. Апошнім часам, па яго меркаванні, гэтаму пытанню не ўдзяляецца належнай увагі. «У час Жарко (Васіль Жарко, былы міністр аховы здароўя. — «Зв.») далажыў: больш як 50 прэпаратаў пачалі вырабляць уласных прэпаратаў. І спыніліся, ляміць і не варушыцца», — заўважыў беларускі лідар.

Аляксандр Лукашэнка ўпаўнёны, што галоўным паказчыкам эфектыўнасці работы сістэмы аховы здароўя з'яўляецца не колькасць справаздач. «Бюракратызацыя — тое, чаго быць наогул не павінна ў ахове здароўя. Галоўны паказчык эфектыўнасці вашай работы — не колькасць справаздач, а людзі, якім вы дапамагі захваць здароўе, а часам і жыццё. Не бывае ныважных пацыентаў, усе важныя», — падкрэсліў беларускі лідар.

Прэзідэнт запатрабаваў асабліва ўвагу ўдзяляць не толькі лячэнню, але і ранняй дыягностыцы захворванняў, дзякуючы якой у шэрагу выпадкаў можна захваць чалавеку здароўе. «Гэта што за «гераізм», калі ў вас кожны пяты чалавек з пачатку года ад анкалогіі памірае? Не вашы сваёкі, гэта зразумела. Чаму паміраюць? Таму што вы своечасова дыягностыку не ажыццявілі, таму што не паехаў, лі, які ў савецкія часы, да людзей і не паглядзелі, што ў яго за захворванне. Калі мы рак выяўляем на ранняй стадыі, людзі па 8—10 гадоў жывуць», — цвёрда акрэсліў праблему кіраўнік дзяржавы.

«Вы ведаеце, я разумею, з кім я сёння размаўляю і хто мяне пачуе. Гэта ж белая косяц — урачы. Хіба іх можна крытыкаваць? Не! Ну дык запомніце: я ні перад чым не спынюся і парадак тут будзе наведзены! Нават калі палова з вас сядзе. Але я буду ведаць, з кім буду працаваць. Сталі нахабнымі да крайняй ступені. Бегаюць вакол начальнікаў ад раённага звяна да Прэзідэнта. Толькі іх хораша ўмею лячыць. А звычайныя людзі, якія ўтрымліваюць гэта ўсё? Апусціцеся на зямлю! Ад нас, тых, хто сядзіць у гэтай зале, залежыць наогул усё ў краіне»

малася створаная па яго даручэнні незалежная рабочая група, павінны штодзень займацца міністр і яго каманда — Міністэрства аховы здароўя. «Атрымліваецца, як заўсёды: куды Прэзідэнт не даехаў, там ішыня і блазнота», — заўважыў ён.

Чаму не працуе сістэма?

Адна з вострых праблем сістэмы аховы здароўя — падрыхтоўка кадраў. Прэзідэнт запатрабаваў спыніць вольніцы ў пытанні далейшай адпрацоўкі медыкаў, якія навучаліся ў ВУНУ па мэтавым наборы. «Як вы збіраецеся ўтрымаць спецыялістаў на месцах, калі там не створаны нармальныя ўмовы для пацыентаў? І для медыкаў таксама. Адсюль і кадравыя праблемы: быццам рыхтуем дастаткова ўрачоў і медсясцёр, а ў раёнах не затрымліваюцца нават мэтавікі. Шукаюць сабе месца ў сталіцы або, што яшчэ горш, за мяжой. Разбяршыце з мэтавікамі. Разбяршыце, каго вы туды набіраеце», — даручыў ён. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што ніякіх адгаворак для мэтавікаў быць не павінна. Кожны, хто вучыўся па

версітэты. «Хіба не павінны РНПЦ, абласныя бальніцы аказаваць гэтым спецыялістам метадычную дапамогу, навучаць і кантраляваць іх? У тым ліку своечасова падключача да лячэння цяжкіх хворых. Не трэба іх цягнуць куды ў БелМАПА (Беларуская медыцынская акадэмія паслядыпломнай адукацыі. — «Зв.») на павышэнне кваліфікацыі. Взіце ў РНПЦ. І заплаціце тым, хто будзе навучаць гэта звяно раённае, з абласных бальніц і гэтак далей. Там трэба вучыць! Са скальпелем і эндаскопам у руках. Каб яны бачылі, як гэта робіцца. І выканалі гэтыя складаныя аперацыі, маніпуляцыі, навуцныя тэмы, што ўмеюць мы на версе. У нас абсалютны разрыў зус гэтых верхніх навукова-практычных цэнтраў з сярэднім і ніжнім звязном», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт яшчэ раз зрабіў акцэнт на важнасці забеспячэння якаснай аховы здароўя менавіта на ніжнім і сярэднім узроўнях. «Слухайце, як вы не разумееце, што там нашы бацькі. Не ўсё ж будзеце з партфелямі тут сядзець. Хутка мы пойдзем, будзем

«Трэба за руку ўзяць чалавека з праблемай і весці прама да губернатара»

Пра што на нарадзе расказалі кантралёры і як на іх даклады рэагаваў Прэзідэнт

Пра вынікі маніторынгу сітуацыі ў сістэме аховы здароўя, які правяла міжведамасная рабочая група, расказала галоўны ўрач Рэспубліканскага медыцынскага цэнтру Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта Ірына Абельская, якая ўзначальвала рабочую групу. З лютага да сакавіка 2023 года рабочая група наведла 81 лячэбную ўстанову ва ўсіх абласцях і ў Мінску. Выбіраліся яны выпадкова.

Спецыялісты рабочай групы выявілі шэраг недахопаў, якія ўмоўна можна раздзяліць на некалькі блокаў. Першы блок уключае арганізацыйна-кіраўнічыя пытанні. Былі адзначаны недастатковы ўзровень падрыхтоўкі галоўных урачоў лячэбна-прафілактычных устаноў і іх намеснікаў, нізкая працоўная і выканальніцкая дысцыпліна, фармальны падыход да распрацоўкі лакальных нарматыўных дакументаў, дарожных карт па накіраванні і размеркаванні патокаў пацыентаў паміж устаноўмі раёна і вобласці без вызначэння канкрэтных адказных асоб.

«У цэлым нарматыўна-прававая база сістэмы аховы здароўя патрабуе ўважлівай экспертызы, аналізу і перагляду з пазіцыі практычнага прымянення і зваротнай сувязі з практычным звязом аховы здароўя», — звярнула ўвагу Ірына Абельская. Асобную ўвагу яна звярнула на акрэдытацыю медыцынскіх устаноў. Паводле яе слоў, на сёння акрэдытацыя несвоечасовая і мае фармальны характар, а яе вынікі не ўплываюць на работу устаноў. Напрыклад, адзіныя ў сваіх населеных пунктах медыцынскія ўстановы ў любым выпадку будуць функцыянаваць.

Ірына Абельская падкрэсліла, што востра стаіць пытанне ўкамплектаванасці кадрамі, рацыянальнага выкарыстання ложкавага фонду, медабсталявання. Пры дастаткова высокім узроўні забяспечанасці ўрачэбнымі і сястрынскімі кадрамі ў параўнанні з іншымі краінамі захоўваюцца экстрэмныя падыходы да кадравага забеспячэння. Яна расказала, што ў пераважнай большасці наведаных лячэбных устаноў медыцынскія работнікі адзначалі, што задаволены і заробатнай платай, і вырашэннем

жыллёвых пытанняў, і забеспячэннем выбараў медыцынскага прызначэння, мед-абсталяванням.

Адным з недахопаў работы сістэмы аховы здароўя акрэслена адсутнасць адзінага падыходу ў пытаннях падпарадкаванасці лячэбна-прафілактычных устаноў, бальніц.

«Сістэма тут мною калісьці была створана. Іншая справа, што гэта ўсё забыта і закінута. Губернатары павінны адказваць непасрэдна за вобласць. Культура, спорт, адукацыя, ахова здароўя ў іх. Яны павінны стварыць сістэму прызначэння, вызвалення. А вось закупкі і іншае ў нас ажыццяўляецца з мясцовага і рэспубліканскага бюджэтаў. І вось тут Міністэрству аховы здароўя нічо не перашкаджае, не забараняе, яны павінны ўсё гэта ўзгадніць. Але пафігісцка-напльвацельскае стаўленне міністра да гэтага стварыла вось такую катавасію, — заявіў кіраўнік дзяржавы. — Гэта значыць, быццам сістэма створана ў нарматыўным плане, але яна не функцыянуе, таму што галава не працуе. А калі б галава працавала ў выглядзе віцэ-прэм'ера, міністра аховы здароўя, тады ўсе варушыліся б. Таму, перш чым ламаць, — трэба аднавіць. Аднавіць тое, што некалі было створана», — паставіў задачу Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу, што даўно ўжо вызначана сістэма аплаты працы медыцынскіх работнікаў: той, хто робіць складаныя аперацыі і маніпуляцыі, зарабляе добра. «А тым, хто тэрмометр спіртовай сурэткай не працірае або тараканы ў яго бегаюць, — якая ім зарплата? Вы патрабуеце ад мяне — лічыце, ад народа — заробкі, а потым жыллё. Мы прынялі кардынальнае рашэнне — медыкі выведзены на ўзровень ваенных людзей, якім нічога нельга, акрамя як пакаласі сваё жыццё на Айчыну. А вынік, дзе аддача?» — спытаў Прэзідэнт.

Таксама Ірына Абельская ўзняла пытанне дыспансерызацыі. Па яе словах, гэта работа ў краіне заўсёды была наладжана нармальна. Але нядаўна быў зменены ўзрост пачатку правядзення дыспансерызацыі, першы этап было вырашана праводзіць праз анкетаванне. Але ў некаторых установах медыцынскі персанал дрэнна разумее мэты і задачы падобнай практыкі. «Анкета патрабуе перагляду, бо яна не

адпавядае пастаўленай задачы выяўлення фактараў рызыкі. Пры адказе на пытанні гэтай анкеты кожны трапляе ў зону рызыкі па сардэчна-сасудзістых захворваннях. Гэтая анкета неэфэктыўная па сваёй сутнасці», — расказала Ірына Абельская. Таксама яна падкрэсліла, што пры вырашэнні праблемы падрыхтоўкі кадраў трэба ў першую чаргу пераглядаць і абнаўляць вучэбныя праграмы. «Уся падрыхтоўка павінна быць практыкаарыентаванай. Нельга навучыцца сучасным тэхналогіям, якія падмацоўваюцца закупкай дарагога абсталявання, проста стаячы за спінай. Толькі практыка і адпрацоўка практычных навыкаў», — канстатавала яна.

Усім прысутным на нарадзе Прэзідэнт нагадаў, што для вывучэння сітуацыі ў сістэме аховы здароўя карыстаўся і іншымі крыніцамі інфармацыі, не толькі звесткамі ад рабочай групы. Сітуацыю ў сферы аховы здароўя таксама вывучыў Камітэт дзяржаўнага кантролю і Генеральная пракуратура. Старшыня КДК Васіль Герасімаў падчас нарады звярнуў увагу на шэраг выяўленых праблем. У першую чаргу размова ішла аб вялікіх тэрмінах чакання медыцынскіх даследаванняў. Напрыклад, недзе зламаўся апарат МРТ, і пацыента, замест таго, каб накіраваць у іншую паліклініку, прымушаюць чакаць некалькі месяцаў, а то і год.

«Гэта бездаказнасць. Гэта ваша расхлябанасць. Інакш не скажаш. Вам напльваец, што чалавек памрэ праз тры дні. Шарлатаны!» — абурўся Прэзідэнт.

Васіль Герасімаў прывёў яшчэ некалькі прыкладаў. У многіх раёнах не забяспечана правядзенне абавязковых даследаванняў. Жанчыны Бялыніцкага раёна абследаюцца на мамографію толькі на платнай аснове ў абласным дыягнастычным цэнтры. Да стаматолага дзяцей паліклінікі Лідскай цэнтральнай раённай бальніцы запісваюць толькі два разы на месяц. У Быхаве дзецім дашкольнага ўзросту не праводзяцца абавязковыя даследаванні сэрца, прыходзіцца чакаць больш за 20 месяцаў.

«Сэрца даследаваць — пяць хвілін усяго трэба! Як можна трымаць вось такое

бездаказнае стаўленне! Трэба за руку ўзяць гэтага чалавека з праблемай і весці прама да губернатара. Ён распарадзіцца, дзе абследаваць гэтага чалавека. Уначы, днём, дзе заўгодна. Падняць урача і даследаваць. Ну чым гэта можна растлумачыць?» — пракаментаваў сітуацыю Прэзідэнт.

Паводле інфармацыі КДК, у дзярж-установах аховы здароўя не арганізавана кругласутачнае выкананне даследаванняў. «Мы такую магчымасць аддаём для заробку прыватным цэнтрам. Часта гэта звязана нават з суботай і нядзелай — не магчыма прайсці тэя ці іншыя даследаванні. Не ў поўнай меры вырашана пытанне высокага кошту платных медыцынскіх паслуг. Калі па некаторых паслугах мы ўжо дабіліся зніжэння, то па некаторых цэны, на нашу думку, зашкальваюць. Напрыклад, стаматалагічныя паслугі. Міністэрствам аховы здароўя ўстаноўлены тэрыф. Некаторыя ўстановы завашаюць яго ў 35 разоў, у 20, таму што ён носіць выключна рэкамендацыйны характар. І наша прапанова была — устанавленне графічных цэн», — расказаў Васіль Герасімаў.

Нездавальняльная, па меркаванні Камітэта дзяржкантролю, і работа холдынга «Белфармпрам» па развіцці фармацэўтычнай прамысловасці, якое, мякка кажучы, замарудзілася. «Асартымент лекаўства практычна не пашыраецца. У 2022 годзе зарэгістравана 235 прэпаратаў, з якіх толькі 30 — айчынай вытворчасці. Не нарощваецца вытворчасць інавацыйных, у тым ліку анкалагічных прэпаратаў. У краіне вытворчасцю анкапрэпаратаў займаюцца шэсць вытворцаў. І гэта ўсяго толькі 11 працэнтаў ад таго, што закупляе Міністэрства аховы здароўя. Усё астатняе — 70 працэнтаў — на суму 86 млн мы імпартуем за кошт бюджэту», — праінфармаваў Васіль Герасімаў.

Аляксандр Лукашэнка звярнуў асабліваю увагу ўрада на сітуацыю ў гэтай сферы. Прэзідэнт заўважыў, што самыя простыя выразы закупляюцца за мяжой, хоць можна было б даўно наладзіць іх вытворчасць у Беларусі. «Гэта ж элементарна. Гэта так званая імпартазамышчэнне», — падкрэсліў ён.

Тэрмін адзін — 1 студзеня 2024 года

Аб удзеле ўрада ў вырашэнні праблем аховы здароўя далажыў віцэ-прэм'ер Ігар Пятрышэнка. Ён таксама звярнуў увагу на адсутнасць адзінай сістэмы кіравання. Станоўчы прыклад кіравання сістэмай аховы здароўя на рэгіянальным узроўні паказвае Гродзенская вобласць. Губернатар вобласці, колішні міністр аховы здароўя Уладзімір Каранік падзяліўся вопытам арганізацыі гэтай работы.

Падчас нарады свае меркаванні накіраваў на ўвагу ў сістэме аховы здароўя выказалі і іншыя зацікаўленыя. Доктар медыцынскіх навук, прафесар Аляксандр Косінец, які цяпер займае пасаду памочніка Прэзідэнта, звярнуў увагу на вялікую загружанасць медыкаў. Тыя, хто працуе на паўтары стаўкі, прыходзяць на работу ў 8 гадзін раніцы, а сыходзяць у 8 гадзін вечара. Зразумела, што такі рэжым працы прыводзіць да выгарання і да таго, што спецыялісты дапускаюць памылкі. Асабліва гэта датычыцца маладых спецыялістаў. «Што адбываецца ў сістэме вышэйшай медыцынскай адукацыі? У нас працуе 275 дактароў навук. З іх — 177 пенсіённага ўзросту. З сютні дактароў навук наўрад ці знойдзем пяць, якія па сваіх кіраўнічкіх, арганізацыйных якасцях могуць падтрымліваць доктара навук», — сказаў Аляксандр Косінец, закранушы пытанне падрыхтоўкі кадраў.

У сваю чаргу Старшыня Савета Рэспублікі Наталля Качанова заўважыла, што на 60 працэнтаў павялічылася колькасць зваротаў грамадзян, звязаных з сістэмай аховы здароўя.

Выслушаўшы ўсе праблемы, Прэзідэнт даручыў да 1 студзеня 2024 года іх вырашыць і ўстанавіць усё недахопы ў ахове здароўя. «Як вынік: праз тыдзень у мяне на сталае дакумента — або распарадзжэнне, або пратакол даручэнняў. Збярыце стэнаграму, усё, аб чым гаварылі. Усё павінна быць прапісана. Тэрмін адзін — 1 студзеня наступнага года. Усе недахопы, аб якіх тут гаварылі, да 1 студзеня павінны быць ліквідаваны. За подпісам Прэзідэнта павінен быць дакумента, які абавязвае ўсіх — ад урада да ФАПА», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка, падводзячы вынікі нарады.

Кіраўнік дзяржавы запатрабаваў, каб выкананне гэтых даручэнняў было ўзята на кантроль. Адказныя за гэта — КДК і Генеральная пракуратура. «Не дай бог, мне далажаць, што вы хоць коску не выканалі або пасля коскі, наракаюць самі на сябе. Усюды павінны быць зрухі», — сказаў Прэзідэнт. Аляксандр Лукашэнка даручыў захаваць рабочую групу, якая вывучала сітуацыю ў ахове здароўя. Ёй да канца года трэба яшчэ раз правесці маніторынг тых устаноў, якія былі ўзяты на замётку. Сярод даручэнняў кіраўніка дзяржавы — рэвізія ў медыцынскіх універсітэтах. «Па максіму паглядзіце на іх. Рэктараў і кіраўніцтва ВУНУ трэба ўзварушыць, не разварушваюцца — унясіце прапановы па замене. Усіх — значыць, усіх», — адзначыў ён.

Прэзідэнт звярнуў увагу, што сёння ідзе размова не аб поспехах беларускай аховы здароўя і далейшым развіцці высокатэхналагічных навукова-практычных цэнтраў — з гэтым праблем няма. Цяпер важна навесці парадок у звычайных паліклініках у невялікіх гарадках, раёнах і вёсках. «Гэта ж нашы людзі. І вы што, думаеце, я вам дарую такое стаўленне да сваіх людзей? Ды ніколі ў жыцці Ім

патрэбна дапамога. А мы іх пераканалі ў тым, што калі дыягназ «рак» — смерць. Іны з гэтым пагадзіліся. Гэта жахліва, гэта недапушчальна. Кожны чалавек павінен змагацца за сваё жыццё. Мы гэта людзям павінны ў галаву ўбіваць, і яны з нас павінны патрабаваць», — канстатаваў Аляксандр Лукашэнка.

Па словах кіраўніка дзяржавы, часам за высокімі тэхналогіямі, сучаснымі навукова-практычнымі цэнтрамі, без увагі застаюцца раённыя бальніцы. Жалезныя патрабаванні Прэзідэнта — навесці ўсюды парадок, пачаць дыягнастыку захворванняў, глядзець, як працягнуць людзям жыццё.

«Па ўсіх кірунках мной дадзены даручэнні. Губернатары, падключайцеся і працуіце. У адваротным выпадку я нікога не пашкадую. А калі вы думаеце, што я паміраю сабраўся — хлопцы, супакойцеся. Гэта не больш чым развагі ў тэлеграм-каналах. У мяне было аднавірус, які лечыцца тры дні. Але ў мяне не было магчымасці лячыцца: то ў Маскву, то суботнікі, то ў Гродне на плошчы з дзяўчатамі цалаваліся, потым у Гомелі. Паміраць я не збіраюся. Вы яшчэ мучыцца са мной будзеце вельмі доўга», — канстатаваў Прэзідэнт.

Кіраўнік дзяржавы параіў звярнуць увагу на галоўных урачоў. Па яго словах, усё залежыць ад кіраўніка. «Няма здароўя, няма чалавека, няма працы — няма краіны. Гэта трэба мець на ўвазе. Але калі б не маглі, то з вас бы і не пыталі, але ж мы можам. Зажэрліся, забюракратызавалі ўсё. Самазаспакаення не будзе. Мы стварам сваю краіну, мы шмат зрабілі. Давайце гэта дашліфуюем, каб дзецям засталося, бо ад нас залежыць будучыня не толькі ў ахове здароўя», — падсумаваў Аляксандр Лукашэнка.

АДКРЫЦЦЁ, ЯКОЕ АПЯРЭДЗІЛА ЧАС

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар.

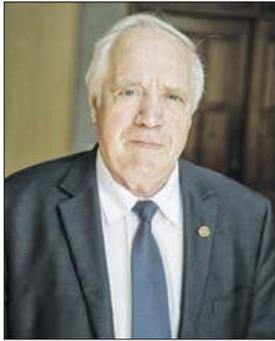
Уласна кажучы, нічога незвычайнага ў гэтай гісторыі няма: шлях у жыццё многіх адкрыццяў і інавацыйных тэхналогій быў няпросты і доўгі. Больш за тое, пашпэліваць у дадзеным выпадку мяжуе з легкадумнасцю, бо гаворка ідзе пра здароўе людзей. І ўсё ж мы вырашылі высветліць, чаму пра лактаферын сёння ў Беларусі мала чуваць і што гэта наогул за рэчыва: сапраўды панацея або цікавая, але не надта практычная распрацоўка?

ПРАЕКТ З ГІСТОРЫЯЙ

Няхай будзе вам вядома, дарагі чытачы, што менавіта беларускія навукоўцы першыя ў свеце навулічы атрымліваць рэкамбінанты (чалавечы) бялок лактаферын з малака коз-прадцэнтаў. Але пачаць, напэўна, усё ж варта з таго, што ж, уласна, такое лактаферын.

Лактаферын адносіцца да сістэмы прыроднага імунітэту — навукоўцы лічаць, што ён здольны літаральна нанова адбудаваць аслаблены імунітэт чалавека. Галоўная біялагічная функцыя гэтага бялку — звязанне і транспарт іонаў жалеза, але акрамя таго, рэчыва валодае антыбактэрыяльнай, антывіруснай, антыпаразітарнай актыўнасцямі, супрацьалергічным і імунамодулюючым дзеяннем, радыяпротэктарнымі ўласцівасцямі. А таксама — падаўляе ракавыя клеткі. Ва ўсім свеце (у ЗША, Японіі, Заходняй Еўропе) лактаферын сёння шырока ўжываецца для вытворчасці фармацэўтычных прэпаратаў, БАДаў, прадуктаў харчавання. Але паўсюдна яго вылучаюць з каровінага малака. Есць такі бялок таксама ў казіным малаце, але відавочна, што для чалавека карынейшы лактаферын чалавечы. Змяшчаецца ён у жаночым грудным малаце (і гэта, дарэчы, адзін з важкіх аргументаў на карысць груднога кармлення). Такім чынам, наладзіць вытворчасць чалавечага лактаферыну да нядаўняга часу не было магчыма з прычыны ўнікальнасці сыравіны (бо нават грудное кармленне для велізарнай колькасці нованароджаных з розных прычын у нашы дні даводзіцца змяняць штучным). І вось у Беларусі ўдалося вылучыць чалавечы лактаферын з малака коз, у ДНК якіх папярэдне ўкаранілі ген чалавека.

— У 2002 годзе да нас прыехалі масквічы з Інстытута біялогіі гена і прапанавалі сумесны праект, — распавядае **акадэмік, доктар сельскагаспадарчых навук, прафесар, першы намеснік ге-**

Доктар сельскагаспадарчых навук, прафесар, акадэмік Іван Паўлавіч ШЫЙКО.

неральнага дырэктара НПЦ НАН Беларусі па жывёлагадоўлі Іван ШЫЙКО. — Выбралі яны нас у якасці партнёраў у дадзеным праекце, таму што ў беларускі жывёлагадоўлі вельмі добрая школа транспланталага (трансплантатцыя эмбрыёнаў дазваляе атрымліваць ідэальных прадстаўнікоў той ці іншай пароды). У нас сапраўды ў гэтай сферы — мабыць, наймацнейшая школа на постсавецкай прасторы... Але вернемся да лактаферыну. Расійскія навукоўцы стварылі генную канструкцыю, якую меркавалася ўжывіць у арганізм казы так, каб яна ўбудавала яе ў свой геном. Работу па атрыманні трансгенных коз з такой геннай канструкцыяй, убудаванай у ДНК, мы пачалі ў 2003 годзе. Важна сказаць, што ў генную канструкцыю быў уключаны ген лактаферын.

З КАЗЛОЎ — МАЛАКА!

Адной з найважнейшых мэт сваёй работы навукоўцы бачылі, у першую чаргу, стварэнне спецыялізаванага харчавання для выхажвання неданошаных дзяцей, а таксама для кармлення нованароджаных, пазбаўленых мацярынскага малака.

— А такіх дзяцей цяпер шмат, — канстатуе Іван Паўлавіч. — Не буду прыклад далёка шукаць: нават з маіх трох унучак дзюхо прыйшлося досыць рана перавесці на штучнае кармленне. Дык вось, казіна малака значна лепш засвойваецца арганізмам малаго, а тут яшчэ — з жаночым бялком! Гэта стала б выдатнай дапамогай для неанаталагаў і педыятраў. Чалавечы лактаферын — найкаштоўнейшы бялок, ён стымулюе імунную актыўнасць дзіцяці, валодае супрацьмікробнымі, антыаксідантнымі, рэгенератыўнымі ўласцівасцямі, спрыяе правільнаму развіццю мозга, сардэчна-сасудзістай і стрававальнай сістэм. Рэвалю-

цыйны падыход да яго атрымання, які ўдалося рэалізаваць у рамках саюзных праграм «БелРасТрансген-1» і «БелРасТрансген-2», дазваляе вырашыць пытанне дэфіцыту сыравіны і атрымліваць чалавечы лактаферын, адаптаваны менавіта да патрэб нашага арганізма.

Зрэшты, прэпараты і прадукты з лактаферынам у свеце ўжываюць не толькі ў педыятрыі — яны выдатна паказалі сябе і пры рэабілітацыі дарослых людзей пасля цяжкіх захворванняў, і ў спартыўным харчаванні, і для людзей на шкодных вытворчасцях, і ў многіх іншых сферах. Але ўсё гэтыя прэпараты, БАДы і спецыялізаваныя прадукты харчавання, як ужо гаварылася, вырабляюцца з каровінага малака — з яго атрымліваюць лактаферын каровы.

— Пра чалавечы лактаферын у свеце раней наогул не было гаворкі. Лічылася, што гэта немагчыма, — падкрэслівае навуковец.

Каб ужывіць генную канструкцыю ў геном казы, спатрэбілася больш за 190 перасадак: арганізм жывёл адпрэчваў канструкцыю. Удалымі аказаліся 197-я і 199-я перасады, распавядае Іван Паўлавіч.

— У выніку мы атрымалі двух козлякаў — мы назвалі іх Лак-1 і Лак-2, і ў іх пацвердзілася наяўнасць патрэбнага нам гена. Тое, што гэта былі «хлопчыкі» — вельмі каштоўна: такім чынам ген мы за-

Знакамітыя Лак-1 і Лак-2, што пражылі сваё казінае жыццё, не падзараваючы аб надзвычайнай уласнай ролі ў сусветнай навуцы.

мацавалі адразу, і праз пару гадоў у нас было ўжо 300 коз з генам чалавечага лактаферыну. Не кожны нашчадак нашых «першыняцаў» нясе ў сваёй ДНК патрэбны ген, але працэнтаў 45 жывёл нараджаецца трансгеннымі.

Лактаферын у сучасным навуковым свеце — адзін з ключавых кірункаў работы ў сферы геннай інжынерыі, і кожныя два гады ён становіцца тэмай спецыялізаванай

міжнароднай канферэнцыі, дзе збіраюцца генетыкі ўсяго свету.

— Калі мы далажылі на міжнароднай канферэнцыі ў Ніцы аб атрыманні чалавечага лактаферыну з малака коз-прадцэнтаў, зала выбухнула апладысмантамі. Мы прадставілі навуковым грамадскасці вынікі экспертызы: 5-6 грамаў бялку, на сто працэнтаў ідэнтычнага лактаферыну жаночага малака, на літр малака трансгеннай казы.

Заўважым, што цана за грам чалавечага лактаферыну ў свеце вымяраецца многімі сотнямі долараў. Так што ў адкрыцця — яшчэ і велізарны экспертны патэнцыял.

СПРАВА БУДУЧЫНІ?

Атрыманне тых ці іншых неабходных чалавеку рэчываў з дапамогай гена-мадыфікаваных жывых арганізмаў — сусветная практыка. Бактэрыі «вырабляюць» для фармацэўтыкі інтэрфероны і інсуліны, козы — антытрамбін (тэхналогію адкрылі амерыканскія навукоўцы). Падобныя распрацоўкі ідуць у многіх краінах. Піянерамі ў «навучанні» арганізма казы вырабляць чалавечы лактаферын сталі навукоўцы нашай краіны. Трэба адзначыць, што «праца» своеасаблівым «бія-рэактарам» для вытворчасці малака з лактаферынам ніякай шкоды арганізму жывёл не наносіць. Невялікі статак — крыху больш за 400 коз — адчувае сябе выдатна.

— Цяперашні статак — ужо цацвёртае і пятае пакаленні, праўнікі і прапраўнікі нашых Лакаў, — кажа прафесар Шыйко. — Такім чынам, ген лактаферыну трывала ўбудаваны ў геном гэтых жывёл і перадаецца ў спадчыну.

Дарэчы, абодва Лакі ўжо завяршылі натуральным чынам свой жыццёвы шлях, пражыўшы доўгае і шчаслівае казінае жыццё. Але вучоныя-тэхнолагі зрабілі вялікі за-

пас спермы ад іх, якую замарозілі ў вадкім азоеце — хопіць на многія гады. Не ўсе жывёлы ў статак трансгенна — іх усюго каля 230, а яшчэ каля паловы статак ўтрымліваецца для ўзнаўлення нашчадкаў з унікальным наборам генаў. Статак «лактаферынавых» коз размешчаны ў падсобнай гаспадарцы інстытута. Дояць іх не «дасуха», а вельмі ашчадна і ўмерана, прыкладна па літры з жывёлы — бо атрыманне малака пакуль выкарыстоўваецца толькі для даследаванняў у розных навуковых установах Акадэміі навук, а таксама замарожваецца на базе МНС «Заходні». Спецыяльны ўмовы шокавай замарозкі дазваляюць пасля размарожвання вылучыць лактаферын і выкарыстоўваць яго па прызначэнні — для вытворчасці фармацэўтычных прэпаратаў, біялагічна актыўных дабавак, дзіцячага харчавання і г. д. Запас ужо ёсць, і вытворчасць можна адкрываць хоць сёння, неабходны толькі дазвол Міністэрства аховы здароўя.

Сам лактаферын, які атрымліваецца з малака коз, за гэтыя гады ўсебакова вывучылі: праведзены ўсялякі серыі даследаванняў, напісана нямала навуковых работ. Рэчыва зноў і зноў даказвае сваю каштоўнасць у многіх сферах медыцыны, уключаючы анкалогію і геранталогію. Рэкамбінантны лактаферын чалавека запатэнтаваны і атрымаў таварны знак «Капрабел». Запатэнтаваны і трансгенны статак. Аднак для пацярджэння бяшкоднасці ўнікальнай субстанцыі — рэкамбінантнага лактаферыну чалавека — патрабуецца заключэнне Міністэрства аховы здароўя. А медыкі з асцярожнасцю падыходзяць да настолькі інавацыйнага прадукту, бо пакуль для яго ацэнкі няма ні метадых, ні нарматыўнай базы: навука ў сучасным свеце кроцьці настолькі хутка, што заканадаўства (не толькі ў нашай краіне) часам за ёй не паспявае.

— З лактаферынам мы крыху апрэжодзілі час, — канстатуе суразмоўнік.

А пакуль што навукоўцам застаецца толькі чакаць рашэння Міністэрства аховы здароўя, праводзіць даследаванні і распрацоўкі, якія датычацца згаданага рэчыва, і чакаваць калег і нешматлікіх журналістаў, што часам зазіраюць у НПЦ жывёлагадоўлі, казіным малаком з лактаферынам. Налілі па кубачку і нам з фотакарэспандэнтам. Аказалася — смачна.

**Аляксандра АНЦЭЛЕВІЧ,
Фота Лізаветы ГОЛАД
і з архіва НПЦ НАН Беларусі
па жывёлагадоўлі.**

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦА

Расійскія вайскоўцы разграмілі ўкраінскія нацыяналістычныя фарміраванні, якія прарваліся ў панядзелак на тэрыторыю Белгародскай вобласці

«Падчас контртарэрыстычнай аперацыі ўдарамі авіяцыі, агнём артылерыі і актыўнымі дзеяннямі падраздзяленняў прыкрыцця дзяржаўнай мяжы Заходняй ваеннай акругі нацыяналістычныя фарміраванні былі заблакаваны і разгромлены», — адзначыў афіцыйны прадстаўнік Мінабароны РФ генерал-лейтэнант Ігар Канашэнкаў у аўторак.

«Рэшткі нацыяналістаў адкінулі на тэрыторыю Украіны, дзе па іх працягвалася нанясенне агнявога паражэння да поўнай ліквідацыі. Знішчана больш за 70 ўкраінскіх тэрарыстаў, 4 баявыя браняваныя машыны і 5 пікапаў», — дадаў Канашэнкаў.

У НАТО назвалі падрыхтоўку пілотаў F-16 адной з перадумоў адпраўкі знішчальнікаў Кіеву

Аб тым, што падрыхтоўка пілотаў F-16 — гэта толькі адна з перадумоў, якія адкрываюць магчымасці

паставак гэтых самалётаў ва Украіну, генеральны сакратар НАТО Енс Столтэнберг заявіў у аўторак пасля прыбыцця на сустрэчу міністраў абароны ЕС. «На мінулым тыдні мы пачулі ад Вялікабрытаніі, ЗША і шэрагу іншых краін, што яны пачнуць падрыхтоўку ўкраінскіх пілотаў для выкрасання сучасных самалётаў НАТО. Я лічу, што гэта добрая ідэя — пачаць трэніраваць пілотаў, паколькі гэта з'яўляецца адной з перадумоў для прыняцця рашэння аб выдзяленні самалётаў у далейшым», — цытуе Столтэнберга ТАСС. Генсек альянсу не ўдакладніў, якія астатнія перадумовы, заўважае інфармацыйнае агенцтва.

Пры гэтым міністр абароны Іспаніі Маргарыта Роблес паведаміла, што ўрад яе краіны не можа дапамагчы Украіне ні з перадачай знішчальнікаў F-16, ні з навучаннем украінскіх пілотаў на гэтых баявых самалётах.

У Лацінскай Амерыцы зноў актывізаваўся адзін з самых небяспечных дзеючых вулканаў кантынента

Улады Мексікі гатовы пачаць эвакуацыю на фоне чарговага эпідэміі «хваляванняў» Папакатэпеля. У краіне захоўваецца высокі ўзровень трывогі на фоне ўзмацнення вулканічнай актыўнасці Папакатэпеля. 5-кіламетровы калос выкінуў слуп попелу вышыняй, якая перавышала яго памеры амаль у два разы. У дзясятках муніцыпалітэтаў зачыненыя школы, улады правялі вучэнні на выпадак эвакуацыі. Мінабароны заявіла, што пры неабходнасці яно гатова задзейнічаць 6500 вайскоўцаў. Рыхтуюцца сховішчы. У горадзе Пуэбла не працуе аэрапорт. У радыусе 100 км ад «Эль Попа», які яго ласкава называюць мясцовыя, пражываюць каля 25 мільянаў чалавек, большасць з іх — у сталічным рэгіёне.

Папакатэпель працуе ў 1994 годзе — з тых часоў навукоўцы рэгулярна фіксуюць вывяржэнне таксічных пароў, попелу і фрагментаў распаленай пароды.

Адпачынак без прыгод

Каб вада не стала бядою

Перш-наперш дарослым варта ўзяць тэму адпачынку каля вадаёмаў. На жаль, кожны год у азёрах і рэках краіны гінуць дзеці: і тыя, якія ўмеюць плаваць, і тыя, якія прыйшлі з дарослымі на пляж «проста пасядзець». Прычынай многіх выпадкаў дзіцячай гібелі на вадзе з'яўляюцца нэўважлівасць і бестурботнасць дарослых. Нярэдка замест таго, каб пільнаваць сваіх дзяцей, асабліва малых, таты і мамы распяваюць на беразе вадаёма алкагольныя напоі, займаюцца іншымі справамі. Мала хто ўсведамляе, што дастаткова ўсяго некалькіх хвілін для таго, каб адпачынак скончыўся трагедыяй. Некаторыя бацькі або іншыя дарослыя, на якіх ляжыць адказнасць за дзяцей, як потым высвятляецца, увогуле не ведаюць, дзе знаходзіцца іх падапечны.

Каб прадухіліць падобныя трагедыі, варта выконваць самае галоўнае правіла — не пускайце дзяцей адных на возера ці раку! А калі ідзяце разам, то памятайце: ні ў якім разе дзеці не павінны знаходзіцца каля вады без вашага нагляду!

Не варта забывацца пра бяспеку і тады, калі вы адпраўляецеся на водную прагулку на лодцы, катары, катамаране або гідрацыкле, — звяртае ўвагу **афіцыйны прадстаўнік Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Юўген БАРАНОУСКІ**. — Для падобнага падарожжа трэба адзяваць ратавальную камізэльку. Акрамя таго, нельга перавышаць устаноўленую колькасць людзей на борце, кіраваць плавальнымі сродкамі ў стане алкагольнага ап'янення, сядзець на бартах, пераходзіць з месца на месца і перасаджвацца на іншыя катары, лодкі. Забараняецца выходзіць на ваду на плаўсродках, непрыстасаваных для гэтых мэ. Нярэдка трагедыяй заканчваецца

(Заканчанне. Пачатак на 1-й стар.)

і знаходжанне на вадзе ў надзіманых прадметах. Асабліва гэта небяспечна для тых, хто не ўмее плаваць. Надзіманая камера, матрацы вельмі лёгкія, таму нават слабага ветру і цяжыня дастаткова, каб аднесці іх на вялікі адлегласці.

Ратавальнікі нагадваюць: адпраўляючыся на вадаём, памятайце, што купацца можна толькі ў спецыяльна адведзеных месцах, на абсталяваных пляжах. Катэгарычна забараняецца рабіць гэта ў стане алкагольнага ап'янення! Не запывайце за буйкі і іншыя агароджы, устаноўленыя ў месцах для купання. Не дапускайце свавольства на вадзе і не палухайце іншых. Нельга падаваць ілжывых сігналаў бедства, не рэкамендуецца купацца ў вярчэрні і начны час.

Не стаць ахвярай агню

На жаль, дзеці гінуць не толькі ў вадзе, але і ў агні. У большасці выпадкаў гэта зноў-такі адбываецца па віне дарослых. Пры злужыванні алкагольнымі напоямі і курэннем ёсць рызыка заснуць. Што ў гэты момант робяць іх дзеці і ці падрыхтаваныя яны да форс-мажорнай сітуацыі — пра гэта, на жаль, дарослыя не задумваюцца.

Па прыклад далёка хадзіць не трэба. Жудасная трагедыя здарылася ў канцы года ў Барысаве. Падчас ліквідацыі пажару ў адной з кватэр шматпавярховка ратавальнікі выявілі трох чалавек. Усе яны — маці і яе двое дзяцей (трох і сямі гадоў) — знаходзіліся ў беспрытомным стане. Наглядзячы на намаганні ўрачоў, браціка і сястрычку выратаваць не ўдалося. Жанчына праз некалькі час таксама памерла ў бальніцы. У дзень трагедыі бацькі ўжывалі алкагольныя напоі, пасля чаго заснулі. Без нагляду засталіся іх трое непаўналетніх дзяцей: трох, шасці і сямі гадоў. Малыя не прыдумалі нічога лепшага, чым пагуляць з агнём. Калі ўзнік пажар, самастойна

яго патушыць дзеці не змоглі. Не былі здольныя на гэта і дарослыя, якія знаходзіліся ў моцным алкагольным ап'яненні. Пакінуць вельмі задымленае памешканне, якое гарэла адкрытым полымем, змоглі толькі бацька і шасцігадовая дзяўчынка.

Многія трагедыі з агнём адбываюцца і тады, калі малыя застаюцца адны дома. Адчушы сябе самастойнімі, дзеці спрабуюць нешта прыгатаваць. Аднак з-за ўзросту не могуць прадуглець некаторыя моманты, якія дазволілі б пазбегнуць пажару. Яшчэ горш, калі, застаўшыся без нагляду, непаўналетнія праводзяць з агнём «эксперыменты».

Па папярэдняй версіі, менавіта дзіцячае свавольства з агнём стала прычынай нядаўняга пажару ў Нясвіжскім раёне. Раніцай 4 мая ў цэнтры апераўтыўнага ўпраўлення Нясвіжскага раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях паступіла паведамленне аб пажары ў адной з кватэр жылога шматкватэрнага дома ў аграгарадку Сейлавічы. Да месца выкліку неадкладна выехалі падраздзяленні МНС. Ратавальнікі хутка справіліся з агнём. На шчасце, абшлось без пярэплыві і загінулых. Як высветлілася, падчас узнікнення пажару гаспадыня знаходзілася ў кватэры. Падыхаўшы на верхні паверх за зараднай прыладай, яна пачула пах дыму, адчыніла дзверы ў пакой, а там ужо ва ўсю бубаву агонь. Спрабуючы патушыць яго самастойна, жанчына зразумела, што не справіцца, і выклікала ратавальнікаў.

У многіх выпадках трагічных наступстваў можна было б пазбегнуць, калі б побач з дзецьмі ў гэты небяспечны момант знаходзіўся хтосьці з дарослых. Дарослы чалавек здольны самастойна справіцца з невялікім узгараннем, рацыянальна ацаніць абстаноўку, дапамагчы ўсім жыхарам пакінуць жыллё ў выпадку, калі патушыць агонь не ўдалося. Аднак нават калі вы ніколі не пакідаеце сваіх дзяцей без нагляду, не будзе лішнім навучыць дзіця правільным дзеяннем пры пажары, паказаць яму магчымыя выходы для эвакуацыі. Малыя павінны ведаць, што ў выпадку пажару нельга хавацца ў шафу ці пад ложак, а неабходна як мага хутчэй пакідаць небяспечнае памешканне. Ніколі не зачыняйце на ключ дзверы пакоя, кватэры, хаты, дзе знаходзіцца дзеці. Не дазва-

ляйце ім знаходзіцца поблізу гарачай пліты, ежы, праса, адкрытага агню, полымя свечак, хавайце лёгкаўзгаральныя вадкасці.

— Для таго, каб вашы дзеці не сталі віноўнікамі пажару, трэба з малалетняга ўзросту выхоўваць у іх навыкі бяспечных паводзін, тлумачыць, што запалкі і запальніцы — гэта не цацкі, — падкрэслівае **афіцыйны прадстаўнік Мінскага абласнога ўпраўлення Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Анастасія ШВАЙБОВІЧ**. — Не толькі размовамі аб тым, што нельга, а што можна, але і празгульна неабходна даносіць дзецям пастулаты бяспекі. Варта быць прыкладам для сваіх дзяцей, бо яны глядзяць на вас і ўслед паўтараюць. Калі бацькі грэбуюць правіламі пажарнай бяспекі, то і дзіця не будзе прытрымлівацца іх. Калі ж усё-такі адбылося ўзгаранне, дзіця павінна ўмець правільна паведаміць аб ім у службу ратавання, ведаць свой адрас і нумары, на якіх можна патэлефанаваць ратавальнікам — 101 і 112.

Не спадзявайцеся на маскітную сетку!

Яшчэ адна з найбольш частых прычын дзіцячай гібелі і траўматызму ў летні перыяд — адчыненыя вокны. Трагічныя выпадкі адбываюцца кожны год, аднак, на жаль, ніякімі сям'ямі, якія выхоўваюць малых дзяцей, думаюць, што падобнае іх не закране. Аднак «работу над памылкамі» ўсё ж такі лепш рабіць на чужым вопыце, чым на ўласным.

Дарослыя, якія выхоўваюць малалетніх дзяцей, павінны раз і назаўсёды ўсваяць, што адчыненыя насцежы вокны для іх самі — табу! І не варта спадзявацца на маскітную сетку. Колькі трагедыяў адбылося менавіта з-за гэтага дэвайсу. Маскітная сетка абсалютна не ўтрымлівае вагі нават самага маленькага дзіцяці, не кажучы ўжо пра дзіця сярэдняга ўзросту або старшакласніка. Каб пазбегнуць трагедыі, лепш, каб увогуле вашы вокны былі на замку — забудушычы сучаснага жылля прадуглець гэты момант і здаюць кватэры ўжо з ключамі на кожным акне. Калі ў вас такога «бонуса» няма, то варта аб ім пакапацца — нават малому дзіцяці нескладана адчыніць акно ў вашу адсутнасць. Таму, як кажуць, давярай, але правярай!

Навушнікі і чыгунка несумяшчальныя!

Падчас летніх канікул пачашваюцца выпадкі траўмавання дзяцей на дзіцячых пляцоўках, на закінутых будоўлях, падчас катання на веласіпдах і самакатах, пры іншых абстайнах — падобныя надзвычайныя сітуацыі ўжо цяпер фіксуюцца ратавальнікамі. Шукваючы прыгод, дзеці ў прамым сэнсе трапляюць у пастку. Некаторыя становяцца заложнікамі надзвычайнай сітуацыі па неасцярожнасці.

У прыватнасці, раніцай 17 мая ратавальнікам паступіла паведамленне аб неабходнасці аказання дапамогі дзіцяці ў вызваленні заціснутай у веласіпедзе нагі. Выпадак здарыўся ў аграгарадку Лучнікі Слуцкага раёна.

— Як нам распавялі дзеці, яны каталіся разам на веласіпедзе, а дзяўчынка сядзела на багжніку, — расказвае **ратавальнік Віктар ЖАЎРЭД**. — Па неасцярожнасці нага аказалася заціснутай паміж педдалю і рамай. Дастаньце яе самастойна ў дзіцяці не атрымалася. Пры дапамозе гідраўлічнай прылады мы адірнулі рычаг педдалі ад рамы. На боль у назе дзяўчынка не скардзілася.

Папярэджанне сваіх дзяцей: ніякіх гульняў і сумнеўных фотаздымак на чыгунцы быць не можа! Бум смяротных сэлфі, на шчасце, ужо прайшоў, аднак экстрым паранейшаму прыцягвае пад-

леткаў. І яшчэ адзін вельмі важны момант: навучыце сваіх дзяцей правілам паводзін каля і на чыгуначных шляхах. У прыватнасці, пераходзіць чыгуначныя пуці ў навушніках катэгорычна забараняецца! 4 красавіка на станцыі Зарэчнае, што ў Смалевічах, пад коламі цягніка загінула 14-гадовая дзяўчынка. Як высветлілася, яна пераходзіла чыгуначнае палатно па пешаходным пераходзе на забараняльні сінгнал святлафора, прычым дзяўчынка была ў бесправядных навушніках.

Намала небяспечнасцяў тоіць наша жыццё. Прадуглець усё немагчыма. Аднак прагаварыць найбольш характэрныя надзвычайныя сітуацыі, у якіх трапляюць дзеці, можна. Ратавальнікі прапануюць бацькам згадаць, на якія «подзвігі» іх цягнула ў дзяцінстве, і з пазіцыі ўласнага вопыту прагаварыць з дзецьмі ўсё небяспечнае: вышы, закінутыя будынкы, гарышчы, яры, кар'еры... Патлумачце дзецям, чаму ім нельга адным хадзіць у лес і дзе хавацца, калі раптам застала навалініца. Калі, на ваш погляд, дзіця дастаткова дарослае, каб аднаму знаходзіцца дома, вы павінны ведаць, чым яно займаецца, дзе і з кім праводзіць час. Аднамі словам, пакапацца ў аб'екты арганізацыі адпачынку дзяцей сёння, каб не кусаць локці зутра!

Вераніка КАНОТА, Фота Мінскага абласнога ўпраўлення МНС.

У тэму

З мэтай прыцягнення ўвагі да праблем дзіцячага свавольства з агнём і гібелі дзяцей на пажарах, зніжэння колькасці надзвычайных сітуацый з удзелам дзяцей і стварэння іх агульнай бяспекі (дома, на вуліцы, у месцах адпачынку, на вадаёме і інш.) з 10 мая да 1 чэрвеня праходзіць рэспубліканская акцыя «Не пакідайце дзяцей адных!» У мерапрыемствах другога этапу, якія запланаваны ў перыяд з 22 мая да 1 чэрвеня, акізят зроблены на шматдзетныя сем'і і тыя, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчах. Падчас візітаў дадому супрацоўнікі МНС правядуць гутаркі, гульні і віктарыны па асновах бяспечнай жыццядзейнасці як з дзецьмі, так і з іх бацькамі, уручаць падарункі ад партнёраў, спонсараў і ведамства. Ратавальнікі таксама наведваюць бацькоўскія сходы ў пачатковых класах устаноў адукацыі, установах дашкольнай адукацыі, дзе правядуць тлумачальную работу з дэманстрацыяй галоўных фільмаў, якія ілюструюць бестурботнасць у пытаннях недагляду дзяцей.

1 чэрвеня па ўсёй краіне пройдуць фінальныя мерапрыемствы, прысвечаныя Міжнароднаму дню абароны дзяцей. На адкрытых пляцоўках у парках забаў і адпачынку, каля палацаў культуры, кінатэатраў і гандлёва-забаўляльных цэнтраў — там, дзе часцей за ўсё бываюць бацькі з дзецьмі, — супрацоўнікі МНС створылі інтэрактыўныя зоны актыўнасці, арганізуюць віктарыны і конкурсы. Будзе дэманстрацыя аварыйна-ратавальнай тэхнікі і абсталявання, арганізуюцца паказальныя выступленні падраздзяленняў МНС, распаўсюджванне сувенірнай і навукальнай наглядна-выўчальнай прадукцыі, канцэртная праграма — гэта яшчэ не ўсё, што падрыхтавалі для дзяцей і іх бацькоў ратавальнікі.

ШТО КАТЭГАРЫЧНА НЕЛЬГА ЗАХОЎВАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ

Персанальныя даныя чалавека трапляюць у інтэрнэт з яго ведама і без, але ў абодвух выпадках такая інфармацыя застаецца на «заднім дзвяры» сёвіва назаўжды, нават калі яе адтуль выдаліць. Такі востры парадокс. Як не расказаць усяму свету ўласныя сакрэты, расказалі спецыялісты Нацыянальнага цэнтра абароны персанальных даных.

1. Не ўказвайце ў сёвіве прамерную інфармацыю пра сябе: месца жыхарства, нумар мабільнага тэлефона, меткі геалакацыі.

2. Вывучайце палітыку канфідэнцыяльнасці пры рэгістрацыі на сайтах і ў сацыяльных сетках.

3. Выкарыстоўвайце ліцэнзійнае праграмае забеспячэнне, антывірусы, надзейныя паролі і двухфактарную аўтэнтыфікацыю. Апошні метад ідэнтыфікуе карыстальніка на якім-небудзь сэрвісе (як правіла, у інтэрнэце) з дапамогай запиту аўтэнтыфікацыйных даных двух розных тыпаў, што забяспечвае больш надзейную засцяржку ад несанкцыянаванага пранікнення. Выглядае гэта наступным чынам: першы рубж — лагін і пароль, другі — спецыяльны код, які прыходзіць у выглядзе

SMS ці на электронную пошту. Сутнасць у тым, што, каб некуды трапіць, трэба з дапамогай двух «ключоў», адным з якіх вы валодаеце, а другі трымаеце ў паміці, двойчы пацвердзіць той факт, што вы — гэта вы.

4. Адавайце ўвагу настройкам прыватнасці профілю ў сацыяльных сетках.

5. Выдаліце неактуальную, змешчаную раней асабістую інфармацыю.

6. Не перасылайце і не захоўвайце ў сацсетках і месенджарах фота пашпарта або іншых дакументаў і банкахі карткі.

7. Не публікуйце ў сацсетцы тое, што вы не гатовыя расказаць незнаёмцам.

8. Калі вашы даныя незаконна распаўсюдзілі ў інтэрнэце, звярніцеся да апэратара, які непасрэдна апрацоўвае вашы даныя і які дапусціў распаўсюджванне асабістых звестак пра вас, з адпаведным патрабаваннем. Калі апэратар праігнараваў ваш зварот, звяртайцеся ў Нацыянальны цэнтр абароны персанальных даных.

9. Вывучайце і рэалізуйце свае правы, што даюцца Законам аб абароне персанальных даных.

10. Знаходзячыся ў сёвіве, не трапляйце ў сеткі і беражыце свае персанальныя даныя.

Ірына СІДАРОК.

Весткі з месцаў

У свядомага грамадства забытых дарог няма

Летась, калі Беларуская чыгунка адзначала 160-годдзе свайго заснавання, краязнаўцы нашай школы сталі вывучаць гісторыю будаўніцтва і дзейнасці вузкакалейкі Наваельня—Навагрудак—Любча. Вучні даследавалі значную частку асноўнага маршруту, правялі шмат сустрэч, адшукалі аб'екты, якія маюць пэўную гістарычную каштоўнасць... У выніку ўзнікла ідэя: а чаму б не вярнуць паравоз (ці хоць бы макет)? Чаму б не паставіць інфармацыйны шчыт з назвай і напрамкамі руху вузкакалейкі? Чаму б не пасадзіць алею чыгуначнікаў з памятным знакам?

Краязнаўцы пачалі з таго, што маглі зрабіць самі, сваімі рукамі, гэта значыць, падчас «Тыдня лесу» заляжылі ліпаваю алею: пасадзілі 25 маладзенькіх дрэўцаў.

Для ажыццяўлення іншых задум уласных сіл відавочна не хапала. І тады мы звярнуліся па дапамогу ў Баранавіцкае аддзяленне Беларускай чыгункі, дзе праект, на шчасце, быў цалкам падтрыманы намеснікам начальніка Уладзімірам Іванавічам Быцкевічам і начальнікам сектара ідэалагічнай і сацыяльна-культурнай работы Ілонай Дзмітрыеўнай Палавінкінай, прычым не толькі на словах...

Шоў час, а разам з ім — з дапамогай ААТ «Граніт-Агра», «Ізакам», ДРБУ-119 ды іншых неаб'яўчаных — і

прамежкавыя этапы работы па стварэнні прастораво-дэкаратыўнай кампазіцыі. Адрокцыце яе адбылося на-

пярэдадні Дня Дзяржаўнага сцяга, Дзяржаўнага герба і Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь, які чыгуначнікі абралі для аўтапрабегу.

Такім чынам, у нас, на Дзятлаўшчыне, у Рабках, аказалася надзвычай прадстаўнічая дэлегацыя Баранавіцкага аддзялення Беларускай чыгункі ў складзе 34 машын, ста чалавек, сярод якіх начальнік Баранавіцкага аддзялення Беларускай чыгункі Валерый Емяльянавіч Вярэніч, яго намеснік Аляксей Іванавіч Райко, начальнік лакаматыўнага дэпо (дзе, дарчы, быў выраблены макет паравоза) Павел Ігаравіч Мухін...

На адрокцыце прысутнічалі таксама намеснік старшыні Дзятлаўскага райвыканкама Дзмітрый Расціслававіч Баравік, намеснік начальніка аддзела адукацыі рай-

выканкама Алена Іванаўна Жадзейка, дырэктар ААТ «Граніт-Агра» Станіслаў Станіслававіч Мазур, старшыня Данилавіцкага сельвыканкама Ганна Мікалаеўна Жых, мясцовыя жыхары, сваякі чыгуначнікаў, якія калісьці працавалі на вузкакалейцы.

Для яе, гэтай дарогі, адрокцыце прастораво-дэкаратыўнай кампазіцыі стала, можна сказаць, другім днём заснавання, а для краязнаўцаў — своеасаблівай творчай справаздачай і падарункам роднай Дзятлаўшчыне, якая сёлета адзначае сваё 525-годдзе.

Сяргей Каско,
Дзятлаўскі раён.

ШКОЛА ЗАСТАЕЦА МАЛАДОЙ

Кажуць, узрост вызначаецца не гадамі, якія падсумоўвае бязлітасны пашпарт, а станам душы і ўнутраным самаадчуваннем. Гэтак у людзей, а ў... школы?!

Наша, у мястэчку Шчорсы, — адна з найстарэйшых на Навагрудчыне, яе заснаваў граф Яўхім Літарав Храптовіч, тагачасны камісар дэпартаменту Віленскай акадэміі ў далёкім 1773-м. Гэта значыць, што сёлета ўвосень школа адзначаць сваё 250 гадоў!

А пакуль настаўнікі і вучні (сённяшнія і былыя) сабраліся разам, каб адсвяткаваць 70-годдзе не менш важнай падзеі: у маі 1953-га Шчорсайская школа зрабіла свой першы выпуск у якасці сярэдняй.

За гэтыя дзесяцігоддзі ў яе сценах сярэдняй адукацыі атрымала амаль дзве тысячы юнакоў і дзяўчат. Сярод выпускнікоў — галоўны нейрахірург Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь, акадэмік Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, доктар медыцынскіх навук, прафесар Фёдар Васілевіч Аляшкевіч (1936 — 2008), беларускі філосаф і палітолаг, грамадскі дзеяч, прафесар паліталогіі, старшыня Рэспубліканскага грамадскага аб'яднання абароны праваў чалавека Іван Іванавіч Катляр (1941), беларускі літаратуразнавец, тэатразнавец, педагог, прафесар Андрэй Андрэевіч Калыда (1940 — 2022), кавалер ордэна Чырвонай Зоркі, воін-інтэрнацыяналіст, старшы лейтэнант медыцынскай службы Анатоль Міхайлавіч Саліхаў (1955) і многія іншыя.

Дарчы, Іван Іванавіч Катляр прысутнічаў на свяце, самімі цёплымі словамі згадваў час свайго вучобы, жадаў сённяшнім школьнікам паважаць працу сваіх настаўнікаў, добраслуменна вучыцца.

Трэба сказаць, што нашай Шчорсайскай школе шанцавала з кіраўнікамі. У розныя гады яе ўзначальвалі былыя франтавікі Іван Сцяпанавіч Бязручанка, Сяргей Паўлавіч Лаўрыновіч, Анатоль Васілевіч Каралёў і не менш таленавітыя іх калегі — Уладзімір Лявонцэвіч Шарыкала, Мікалай Лазаравіч Аляшкевіч, Іван Серафімавіч Паддубіцкі, Мікалай Міхайлавіч Кулеш, Анжэліка Іванаўна Рамановіч. У гэтым навучальным годзе на школьным «капітанскім мосічку» — Ігар Мікалаевіч Палазок, які ў прывіталым слове паабяцаў зберагчы і прымножыць найлепшыя здабыткі і школьныя традыцыі.

Шмат шчырых, сардэчных слоў прагучала ў гэты дзень на адрас настаўнікаў ад былых выпускнікоў Людмілі Аляксееўны Казляк, Галіны Лявонцэўны Міранцовай. У любові да свайго школы прызнаваліся і сённяшнія вучні, якія чыталі вершы, радаліся прысутным музычным кампазіцыям і вясёлым інсцэніроўкамі.

А завяршылася свята яшчэ адной важнай падзеяй: чатырнаццаць пянароў урочыста развіталіся з пінерскімі гальштукімі, былі камсамольскі вожак Іван Іванавіч Катляр уручыў юнакам і дзяўчатам членскія білеты ГА «БРСМ».

Мікалай Антончык,
Навагрудскі раён.

Чалавек — чалавеку

КАЛІ НЕ БЫЛО ГАДЖЭТАЎ

Не ведаю, як вам, а мне дык шкада крыху сучасных дзеяц, што «сядзіць у гаджэтах». У нас такіх «цацак» не было: мы гулялі ў вайну, лапту, у футбол, у хованкі, у «высяканца», у карты, у «шалёнага быка»...

Яго «прызначалі», «выбіралі» з дапамогай лямпычкі, і потым усе астатнія гульцы дражніліся: бегалі вакол з воклічам: «Бык шалёны! Бык шалёны!»

Каб не быць ім, гулец павінен быў «перадаць эстафету»: дагнаць каго-небудзь і зачэпаць галавой (не дракнушыся пры гэтым рукамі)...

Цікава было гуляць і «ў ножыка». Пачыналі мы з самага простага: кінуўшы нож перад сабой, трэба было ўтыркнуць лязо ў зямлю. А вось завяршалі ўжо досыць складаным: утыркнуць у зямлю, перакінуўшы нож за спіну.

У гэтай, як і ў іншых, гульніх вызначаліся пераможцы ды тыя, хто праіграў, тады пачыналася самае смешнае: прайграўшы, хлапчук павінен быў дробна накрышыць травы, разіннуцца і бараціцца — махаць перад сабой ножыкам для таго, каб пераможца не ўкінуў у рот травы...

Сярод любімых гульніх была і гэтая — «у партызана і карніка» бы-

Ролі першага выконваў чыйці кат, якога апошнім, «карнікам», трэ было ўзяць жывым. Ні дапытваць, ні катаваць палонкага ніхто, вядома ж, не думаў... Ды і справа да гэтага проста не даходзіла. «Партызан», як яму і належыць, быў проста няўлоўны, але ж мы стараліся!

...Я гэта да таго, што гульні ў нас былі кампанейскімі, вясёлымі і, як мне здаецца, больш карыснымі для здароўя. Дык мо і сёння нялішне было б вяртацца да іх (можна і без ножыкаў)? Хоць бы ў перапынках, паміж сядзеннем у гаджэтах?

Мікалай Старых,
г. Гомель.

Век жыві...

ГУДЗЯЦЬ, ЛЯТАЮЦЬ, НЕКТАР ЗБІРАЮЦЬ...

Так-так, гэта пра пчол, пра нашых старажытных сябровак і лекарак. Вы шмат што чулі і чыталі пра іх, многае ведаеце, але ж ці ўсё?

Ну, мядок мы любім, хворае горла пропісам палощчам, хто-ніхто ведае пярэгу (пасля ўкусу пчала адразу ж гіне, але не перастае быць карыснай чалавеку)... Ён жа, як правіла, баіцца — нават гудзення пчол, што ўжо казаць пра ўкусы ды рэзкі боль?!

І дарэмна: пчаліны яд папярэджае ці спыняе ход многіх захворванняў, мабілізуе арганізм. Зафіксавана нямаля выпадкаў, калі апітэрапія (лячэнне пчоламі) спрацоўвала там, дзе пасавалі самыя дарагія лекі.

Але ж усё, дай божа, у меру. Некалі ў юнацтве я дглядаў не толькі свае чатырнаццаць пчаліных сем'яў, але і вырочаў суседзяў. Помню, як аднойчы здымаў з дзічкі рой, што абвіўся вакол вершаліны, і пчолы скусалі так, што трое сутак не выходзілі на вуліцу...

Пчол сапраўды раздражняюць рухомыя прадметы цёмнага колеру, шум і крыкі, спецыфічныя пахі, асабліва — конскага поту. Так што бярыце на заметку: з канём усе работы на пчаліны і блізіну трэба весці альбо да ўсходу сонца, калі насыкомыя ашчэ не прануліся, альбо вечарам, калі яны ўжо спяць.

Пчолы не пераносзяць і любой шэрэці: нападаюць на тых, хто адзеты ў чысташарсцяныя вырабы. Калі ж вы хочаце абараніцца ад іх, то не размахвайце рукамі, не мітусіцеся і не ўцякайце (усё роўна дагоняць!)... Лепш нізенька прыгнуцца, прыкрыць твар рукамі ці адзеннем і не рухацца. Тады ёсць шанец, што пчала пагудзіць над вамі і хутка знікне.

...Нямногія ведаюць і аб карысці падмору: змесціва ядазборніка, што знаходзіцца ўнутры памерлай пчалы, пры ўмелым падыходзе нармалізуе дзейнасць сардэчна-сасудзістай сістэмы, умацоўвае нервы, зніжае ціск, разбурае атэрасклератычныя бляшкі, паляпшае маторыку страўнікава-кішачнага тракту, змяншае болі ў спіне.

У пчаліным падмору ёсць хіцін, які забяспечвае звязванне і вывадзенне з арганізма шкодных прадуктаў жыццядзейнасці, зніжае ўзровень халестэру ў крыві. Пры вонкавым прымяненні падмор зажывляе апёкі і раны.

А што за прадукт пропаліс! Пры правільным захоўванні ён не губляе сваіх лекавых якасцяў да дзясятка гадоў, можа прымяняцца як у чыстым, прыродным выглядзе, так і ў складзе мазю, крэмаў, розных настоек, і сіла іх проста надзвычайная! Пры ўжыванні гэты прадукт не выклікае дызбактэрыёзу, стымулюе маторыку страўніка. Натуральны кавалачок пропалісе здольны зняць зубны боль, размякчыць сухія мазалі, настойкі яго залечваюць язы ўнутраных органаў, спрыяюць у лячэнні псарыязу.

Ну а як жа мёд? Яго пастаяннае ўжыванне загартоўвае волю, надае лёгкасць целу, захоўвае маладосць, працягвае жыццё. Найбольш карысны гэты прадукт людзям пасля 45—50 гадоў.

Як не памыліцца і выбраць якасны мёд, многія ведаюць. А вось тое, што найлепшы ўсё-ткі — майскі, першага выпампоўвання, магчыма, не. Як і тое, што захоўваць гэты далікатны прадукт можна гадамі, але ж з розумам: мёд, які хоць бы суткі прастаяў на акне ў слоіку, страціць многія з лекавых якасцяў, укінуты ў гарачую (звыш 37 градусаў) ваду ды разагрэты на вадзяноў лязні, на жаль, таксама.

Часта ўнікае пытанне, колькі ж мёду можна з'есці за раз. Калі ў чалавека няма цукровага дыябету, то колькі душа жадае. У сувязі з гэтым успамінаецца стары анекдот пра двух шчырых сяброў. Адзін пасля ветэрынарнага тэхнікума застаўся ў горадзе хатніх гадаванцаў лячыць, а другі — вярнуўся ў вёску, пчалярком працуе. Сустрэліся. Пчаляр, як і належыць, міску мёду на стол, дае сябру правільную (драўляную) лыжку. Той давай частавацца... Гаспадар глядзеў-глядзеў на яго дый кажа: «Ты, можа, не навалываўся б, не еў столькі мёду, а то яшчэ сэрца забаліць». — «У каго?» — умомант адпярываваў ядох.

А калі без жартаў, то 100—150 грамаў мёду для здаровага чалавека — нармальнае сутачнае доза. Калі ж нехта занядужае, то мёд можа зняць спазмы з пратоквай жоўцевага пувіра, падстраўнікавай залозы і селязёнкі, расслабіць страўнік, нават размякчыць камяні!

Так што рассомктайце мядок у роце, раставарце ў цёплай вадзіцы, піце нашча і нанач: мёд супакоіць нервы, падорыць спакойны сон, дапаможа перамагчы насмарк, бронхіт, вывесці шлакі з арганізма.

І не сярдуіце, калі вас уджаліць махнатая лекарка: яна ж патрыётка свайго пчалінай «айчыны». Вось і бароніце.

Міхал Знак, былы пчаляр-аматар.
г. Мінск.

«Цягнік Памяці»,
выезд на месца,
дыялог са студэнтамі

Будні ў сенатараў насычаныя

ПРАДМЕТНЫ ДЫЯЛОГ

«НАША ГАЛОЎНАЯ ЗАДАЧА — ЗАХАВАЦЬ МІР, СПАКОЙ І СТАБІЛЬНАСЦЬ У НАШАЙ КРАІНЕ»

Аб чым Наталля КАЧАНАВА гаварыла са студэнтамі БДУ і педагогічнага ўніверсітэта

Роля маладых людзей у развіцці нашай дзяржавы — менавіта такія ключавы пасыл адкрытага дыялогу Старшыні Савета Рэспублікі са студэнтамі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта і Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя М. Танка, які адбыўся ў Рэспубліканскім маладзёжным цэнтры.

Фота БЕНТА.

Спікер верхняй палаты парламента адрозна вызначыла фармат сустрэчы: папрасіла задаваць пытанні, якія сапраўды цікавяць моладзь, агучыла канкрэтныя пажаданні — адным словам, без фармалізму. Так і атрымалася. Аб гэтым сведчыць хоць бы той шырокі спектр пытанняў, якія абмяркоўваліся: гэта і захаванне гістарычнай памяці ў Беларусі, і прафілактыка дэструктыўнага інфармацыйнага ўплыву. Маладых людзей хвалявала, як дзяржава дапамагае маладым спецыялістам, што сёння робіцца дзеля захавання традыцыйных сямейных каштоўнасцяў, закранулі і падзеі 2020 года.

Першым адказаць на пытанні, Наталля Качанова звярнула ўвагу на тое, што Савет Рэспублікі актыўна працуе з моладдзю. Спікер верхняй палаты парламента сказала, што пры Нацыянальным сходзе дзейнічае Маладзёжны савет, які ўключае ў сябе 138 хлопцаў і дзяўчат з усёй краіны. Па словах Старшыні Савета Рэспублікі, супрацоўніцтва з Маладзёжным саветам цікавае заканадаўцам.

«Гэта нядрэнная школа, — падкрэсліла спікер. — Яны (члены Маладзёжнага савета. — «Зв.») працуюць разам з намі. Калі мы праводзім асабістыя прыёмы грамадзян — яны з намі, праводзім пасяджэнне, сесію — яны з намі. Яны актыўна ўцягнуты ў тую работу, якой займаемся мы, члены Савета Рэспублікі і дэпутаты Палаты прадстаўнікоў. Яны на месцах маладым людзям расказваюць, якія законапраекты разглядаюцца, над чым працуюць заканадаўцы. Нам вельмі важныя гэтыя ўзаемаадносіны, важнае ваша (моладзі. — «Зв.») ўспрыняцце працасаў, якія адбываюцца ў краіне, для таго каб мы маглі іх рэалізаваць у законах, над якімі працуем».

Аб шчыльнай рабоце заканадаўчага органа з моладдзю сведчыць і той факт, што менавіта па ініцыятыве членаў Савета Рэспублікі ў абноўленай Канстытуцыі з'явіўся артыкул, які датычыцца моладзі. Маладыя людзі нярэдка бываюць у Савете Рэспублікі: удзельнічаюць у шэрагу мерапрыемстваў, для іх праводзяцца экскурсіі.

Звярнула ўвагу спікер і на няпростую сітуацыю вакол нашай краіны і ў цэлым у свеце. А гэта значыць толькі тое, што яшчэ больш трэба цаніць тое, што ў нас ёсць. «Трэба ганарыцца мінулым, якім бы яно ні было, — перакананая Наталля Качанова. — Сёння ў нас суверэнная і незалежная краіна. 30 гадоў мы па крупінах збіралі гэтую краіну для таго, каб зрабіць яе такой цудоўнай, у якой яны жывуць цяпер. Вядома, гэта непрацяглы перыяд часу, але былі прыняты абсалютна правільныя рашэнні, якія дазволілі жыць так, як мы сёння жывём з вамі ў незалежнай краіне».

Як і ў любой сям'і, па словах Старшыні Савета Рэспублікі, усё не можа быць звышчымным і чыстым. «Пэўныя праблемы ўзнікаюць на тым ці іншым этапе развіцця, але калі гэта сям'я, то іх трэба пераадолець, — дала парадку маладым людзям Наталля Качанова. — Перажылі — пайшлі далей, але, на вялікім рахунок, сам-ю захавалі. Хацелася б, каб тыя ўрокі, якія дае нам гісторыя, мы разумелі, усведамлялі і цанілі».

(Заканчана на 8-й стар.)

• Старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіцці Ірына Старавойтава правяла рабочую сустрэчу, прысвечаную падрыхтоўцы сумеснага расійска-беларускага патрыятычнага, культурна-адукацыйнага праекта «Цягнік Памяці».

Пад кіраўніцтвам сенатара абмеркаваны прапановы па маршруце «Цягнікі Памяці» і ўдакладнены праграмы знаходжання, пытанні вырабу экіпіроўкі для удзельнікаў праекта, арганізацыі харчавання, забеспячэння лагістыкі перамяшчэння ў населеных пунктах, медыцынскага суправаджэння і аховы правапарадку ў месцах знаходжання.

У мерапрыемстве прынялі ўдзел член Пастаяннай камісіі па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіцці Віктар Лісковіч, начальнік Сакратарыята Савета Рэспублікі Міхаіл Гурыновіч, першы намеснік Кіраўніка Апарату Савета Федэрацыі Федэральнага Сходу Расійскай Федэрацыі Леў Шчарбакоў, кіраўнік Сакратарыята намесніка Старшыні Савета Федэрацыі Сяргей Круп, намеснік начальніка Беларускай чыгункі Пётр Стоцкі, намеснік міністра адукацыі Беларусі Аляксандр Кадлубай, старшыня канцэрна «Беллегпрам» Таццяна Лугіна і іншыя прадстаўнікі Беларускага і расійскага бакоў.

• Старшыня Пастаяннай камісіі па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні Міхаіл Русы, начальнік Сакратарыята Савета Рэспублікі Міхаіл Гурыновіч па даручэнні Старшыні Савета Рэспублікі Наталлі Качанавай разгледзелі з выездам на месца зварот жыхары в. Выганічы Валожынскага раёна.

У разглядзе таксама ўдзельнічалі старшыня Валожынскага раённага Савета дэпутатаў П. Бібік і іншыя зацікаўленыя.

Узнятае пытанне датычылася спрэчак грамадзян аб выкарыстанні зямельнага ўчастка для вядзення асабістай падсобнай гаспадаркі.

Па выніках разгляду звароту парламентарыем дадзены вычарпальныя растлумачэнні і даручэнні кіраўніцтву Міністэрства будаўніцтва і архітэктуры.

• Старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па эканоміцы, бюджэце і фінансах Таццяна Руцэ прыняла ўдзел у дыялогавай пляцоўцы «Моладзь і ўлада: дыялог аб будучыні».

Студэнты цікавіліся дзейнасцю Маладзёжнага парламента пры Савеце Рэспублікі і як увайсці ў яго склад, якія рыхтуюцца мерапрыемствы па падтрымцы студэнцкай моладзі, як у эпоху інфармацыйных войнаў бяспечна выкарыстоўваць інтэрнэт-рэсурсы, як у краіне развіваецца рынак крыпталютаў. Таксама гаварылі пра Радзіму і патрыятызм. Былі пытанні і асабістага характару.

Дыялог прайшоў у адкрытай і сяброўскай атмасферы. Ніводнае пытанне не засталася без адказу.

На сустрэчу прыйшлі студэнты Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта, Міжнароднага дзяржаўнага экалагічнага інстытута імя А. Д. Сахарова, Мінскага філіяла Расійскага эканамічнага ўніверсітэта імя Г. У. Плеханова і Беларускай дзяржаўнай акадэміі сувязі, а таксама член Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіцці Дзмітрый Варанок і намеснік кіраўніка адміністрацыі Партызанскага раёна г. Мінска Людміла Філіповіч.

Паводле прэс-службы Савета Рэспублікі.

«НАША ГАЛОЎНАЯ ЗАДАЧА — ЗАХАВАЦЬ МІР, СПАКОЙ І СТАБІЛЬНАСЦЬ У НАШАЙ КРАІНЕ»

(Заканчэнне. Пачатак на 7-й стар.)

Яшчэ адно пытанне, якое ўздымалася падчас сустрэчы, — інфармаванасць моладзі. Вядома, недахопу ў інфармацыі маладыя людзі сёння не маюць. Аднак, як лічыць спікер, важна разбірацца ў той інфармацыі, якой сёння вельмі шмат.

Агучыла Наталля Качанавы і асноўную прэзэнцію да моладзі. Яна заўважыла, што маладыя людзі не спяшаюцца заводзіць сям'ю, нараджаць дзяцей. А сям'я, як падкрэсліла спікер, асноўнае. «Недарэмна Усебеларускі народны сход вызначыў адзін з асноўных прыярытэтаў — шчаслівая сям'я, — адзначыла Старшыня Савета Рэспублікі. — Вяртаючыся да Асноўнага Закона краіны і работы над ім,

вельмі шмат прапанову паступала менавіта наконт шлюбу. У Канстытуцыі мы прапісалі: шлюб — гэта саюз мужчыны і жанчыны».

Дзяржава шмат робіць для падтрымкі шматдзетных сем'яў — такой сацыяльнай палітыцы могуць пазайздросціць самыя перадавыя краіны свету. «Тое, што вы атрымліваеце спецыяльнасць, прафесію — гэта добра, але сям'я — нашы прыярытэты, нашы традыцыі», — падкрэсліла спікер.

Закраналіся падчас адкрытага дыялогу і пытанні гістарычнай памяці, патрыятызму. «Сёння на першы план выйшла бяспека сваёй краіны, — адзначыла Старшыня Савета Рэспублікі. — А хто павінен абараняць сваю краіну? Вядома, мы, людзі, якія жывуць на гэтай зямлі. Мы павінны жыць у міры. Ныма

нічога больш важнага, чым мір і згода. Наша галоўная задача — захаваць мір, спакой і стабільнасць у нашай краіне».

Пацкавініся маладыя людзі ў Наталлі Качанавы, хто, па яе меркаванні, з'яўляецца патрыётам. «Калі чалавек любіць сваю сям'ю, сваіх родных, блізкіх, сваю малую радзіму і людзей — гэта і ёсць патрыёт, — агучыла сваю пазіцыю спікер. — У чалавека павінен быць свой стрыванне, павінны быць такія прычынны, праз якія ты не пераступіш. Калі жывеш дваіным жыццём — гэта дрэнна».

Адказваючы на пытанне, як працаваць з маладым пакаленнем, каб данесці да яго самае галоўнае, прывіць традыцыйныя каштоўнасці, маральныя арыенцыры, Наталля

Качанавы была лаканічнай: «Адкрыта і даверліва». Па яе словах, моладзь, нават дзеці, адчуваюць няшчырасць. «Калі ты будзеш гаварыць шчыра, адкрыта, цябе будуць любіць дзеці, — пераканана спікер. — Калі ў педагогагічную ВНУ будучы прыходзіць дзіця, якая не любіць дзяцей, — гэта катастрофа».

Напрыканцы сустрэчы Старшыня Савета Рэспублікі адзначыла, што дыялог, які прайшоў адкрыта і даверліва, адбыўся паміж людзьмі рознага ўзросту. «Але мы павінны быць адзіныя ў адным — у тым, што мы любім сваю краіну і павінны жыць у Беларусі, — канкрэтызавала яна. — Ад вас залежыць будучыня краіны».

Вераніка КАНОТА.

КАРЫСНЫ ДОСВЕД

РЭКАНСТРУКЦЫЯ — З УСІХ БАКОЎ СПРАВА ВЫГАДНАЯ

Як у вёсках асобна ўзятая сельсавета вырашаюць жыллёвае пытанне

Бездзеж — вельмі цікавы населены пункт, і не толькі сваім вядомым музеем. Тут жывуць надзвычай працавітыя людзі. Акрамя асноўнай работы, паспяваюць вырошчваць маліны, клубніцы на продаж. Паспяхова функцыянуе сельгаспрадпрыемства, развіваецца прыватны бізнес, на тэрыторыі знаходзіцца вядомае прадпрыемства па вытворчасці мінеральнай вады «Фрост». У Бездзежы з насельніцтвам 856 чалавек ёсць газ і іншыя выгоды цывілізацыі. Газ падведзены яшчэ ў чатыры населеныя пункты сельсавета, якія добра развіваюцца.

Танней, чым будаўніцтва

Старшыня Бездзежскага сельскага Савета Інеса КАЛАСЕЙ кажа, што паляпшэнне жыллёвых умоў вясцоўцаў цяпер пераважна ідзе праз рэканструкцыю:

— На сённяшні дзень толькі адзін чалавек у сельсавеце будзе дом з нуля. Абсалютная большасць вядзе рэканструкцыю старых дамоў. Некаторыя купляюць старыя хаты і ў выніку рэканструкцыі ператвараюць іх у сучаснае добраўпарадкаванае жыллё. Толькі па 116-м Указе за год грамадзяне набылі чатыры хаты. Па гэтым указе, як вядома, прадаюцца пустыя дамы. Асобныя жыхары вёскі набываюць у спадчыніку пабудовы, аформленыя па ўсіх правілах, і даводзяць іх да ладу.

— Рэканструкцыя — з усіх бакоў выгадная справа, — працягвае Інеса Аляксееўна. — У частак набываецца, як правіла, абштыты, не ў чыстым полі. У фінансавым плане правесці рэканструкцыю танней, чым новае будаўніцтва. А крэдыт, скажам, для шматдзетных альбо маладых сем'яў даецца на такіх жа льготных умовах. Так што нашы шматдзетныя актыўна карыстаюцца крэдытнымі сродкамі для перабудовы і паляпшэння свайго жылля.

Перарабілі «прэзідэнцкі» домік

Першай з нядаўніх навасёлаў мы наведлі Таццяну Ялец, гаспадыню новага прыгожага дома ў вёсцы Застаўе. Таццяна Паўлаўна запрасіла ў дом, паказала прасторныя светлыя пакоі, вялікую кухню-сталовую. Таццяна Ялец выкладае замежную мову ў мясцовай школе, муж Віктар Сцяпанавіч працуе на фірме «Фрост». Разам яны выходзяць траіх дзяцей. Дом, у якім жывуць, галава сям'і атрымаў, калі працаваў у сельгаспрадпрыемстве. Так званы «прэзідэнцкі» домік з трох невялікіх пакояў і кухні яны адрозніваюць вышэйшай прыватнасцю,

на што аформілі адпаведны крэдыт. А калі нарадзілася трэцяе дзіця, прынялі рашэнне скарыстацца льготным крэдытам для рэканструкцыі жылля:

— На крэдытныя сродкі мы перарабілі дом амаль цалкам: за кошт веранды павялічылі кухню, зрабілі больш прасторнымі пакоі, паклалі цёплую падлогу, пакрылі фасад цэпазберагальным і прыгожым матэрыялам, — гаворыць гаспадыня. — Не скажу, што раней у доме было надта цесна, пакуль малыя месціліся ў адным пакоі... Але ж дзеці растуць. Старэйшы сын заканчвае школу, дачка вучыцца ў сёмым класе, у кожнага з іх павінна быць свая прастора, што і забяспечана ў новым доме.

Кухню я змагла ўладкаваць па сваім гусце. Самі ведаеце, што такое кухня для гаспадыні. Калі шмат месца, аздабленне ў светлых тонах, усё патрэбнае знаходзіцца пад рукой, проста хочацца сюды прыходзіць, гатаваць, радаваць сям'ю. Ну і ўсе разам любімы збірацца за сталом увечары.

— Галоўнае, што ў нас з мужам ёсць работа, стабільны заробак, — разважае Таццяна Паўлаўна. — А ў вёсцы сёння можна жыць не горш, чым у горадзе. Бытавыя ўмовы ёсць. Хочаш — разводзь гаспадарку, не хочаш — цалкам атаварвайся ў магазіне. У нас таксама ёсць агарод, невялікая гаспадарка, як без гэтага ў сельскай мясцовасці? Адносна невялікай плантацыі малін і клубніц таксама маем — і самі працуем, і дзяцей прывучаем да працы, заадно выходзім адносіны да заробленага рубля, які ні ў адной сям'і не лішні. Мы з мужам тутэйшыя, выраслі ў вёсцы, змалку прывучаныя да работы, ніколі не імкнуліся ў горад, як ілюстрацыя вядомай прыказкі: дзе нарадзіліся, там і прыгадзіліся.

Купілі ўчастак з каробкай

Сужэнцы Сапрыкіны — таксама мясцовыя. У адрозненне ад пер-

шых, Галіна і Андрэй дом у Застаўе купілі. Правільнай сказаць, набылі не дом, а ўчастак з каробкай. Галіна Паўлаўна расказвае, што, па сутнасці, дом узводзілі цалкам:

— Наваселле справілі ў 2018 годзе. Да гэтага мы жылі ў кватэры двухкватэрнага дома, які належыць гаспадарцы. З крэдытамі нам, праўда, не вельмі шанцавала. Спачатку хацелі аформіць субсідыю на будаўніцтва тэрмінам на 40 гадоў. Пакуль сабралі дакументы на яе, заканадаўства змянілася, такую форму пазыкі адмянілі, спазніліся літаральна на дзень. Крыўдна было, але рашылі не адступіць ад задуманага. Спачатку ўзялі звычайны крэ-

дыт у вёсцы, казалі, што ўмовы ў нас гарадскія, толькі яшчэ плюс свежае паветра і краявіды.

Калі крэдыт гасіць дзяржава

У суседняй вёсцы Закляценне давалася пазнаёміцца са шматдзетнай сям'ёй Галіны і Яўгена Пухаўцоў. Яны выходзяць чацвёрта дзіцяці, трымаюць вялікую падсобную гаспадарку.

— Мы адны ў вёсцы, што мае карову, — гаворыць Яўген. — Карову сваю называем карміцелькай. Дзецям патрэбна малако, ды і фінансавая выгадна.

Галіна і Яўген ПУХАЎЦЫ з малодшымі дзецьмі.

дыт. Потым аформілі яшчэ адзін, льготны, як шматдзетная сям'я.

Зрабілі ўсё як мае быць, цяпер дом прасторны, зручны для жыцця. Па першым крэдыце ў месяц плацім 250 рублёў. Вядома, ня проста, улічваючы маю невялікую зарплату работніка школьнай сталюкі, а таксама тую акалічнасць, што трэцяе наша дзіця — інвалід. Але ж спраўляемся. Пасадзілі лясныя маліны, спадзяёмся ў будучым нешта зарабіць.

Цікаўлюся, хто ў іх майстар ландшафтнага дызайну, бо падворак у Сапрыкіных нагадвае невялічкі батанічны сад.

— Гэта ўсё муж, — гаворыць Галіна. — Ён вельмі любіць зялёную гаспадарку, купляе самыя разнастайныя кусты, дрэвы, нават экзатычныя пароды елкі, сасны разводзіць. Ну і дарожкі, газоны — усё зроблена яго рукамі, паводле яго густу. У нас за апошнія два гады бывалі гошці з вялікіх гарадоў, дык ацанілі не толькі наш

Крэдыт на рэканструкцыю дома яны ўзялі як шматдзетная сям'я, калі было трое дзяцей, а калі нарадзілася чацвёртае — дачушка, крэдыт пагасіла дзяржава.

Цікаўлюся, ці хапіла крэдытных сродкаў на рэканструкцыю. Гаспадыня дома кажа, што так. Проста ў іх ёсць акалічнасць. Маленькая Маша нарадзілася з праблемамі сэрца: «Мы кінулі ўсё і займаліся Машай. Былі тры аперацыі, паездкі па лячэбных установах. Калі ўдалося дачушцы падлячыць, тады паціху сталі ўладкоўваць дом. Яно і вядома, як любую работу зацягваеш, то і сродкаў траціцца больш. Але ж гэта не галоўнае, галоўнае — здароўе дзіцяці. Астатняе будзем памалу наганяць».

Яшчэ адна не зусім звычайная шматдзетная сям'я жыве ў Бездзежы, у доме па вуліцы Навасёлаў. У гэтай сям'і пяцёрка дзяцей, а галава яе — Волга Зіновіч — мае ўсяго 22 гады. Так

сталася, што ў Волі ў адзін год пайшлі з жыцця зусім маладыя бацькі. У 19 гадоў яна аформіла аглядаючы маладзёўку на трох непаўналетніх братоў і сястры (старэйшы яе брат да тае пары дасягнуў паўналецця) і атрымала ў спадчыну напauразбураны дом. Рэч у тым, што бацькі Волі, які многія аднавілі, узялі крэдыт на рэканструкцыю «прэзідэнцкага» доміка, які атрымаў у свой час у гаспадарцы. Пачалі работу, а потым здарылася няшчасце.

— Цяжэй за ўсё было перааформіць крэдыт на Волі, — расказвае старшыня сельвыканкома Інеса Каласей. — На мужа ці жонку тое зрабіць адносна проста. А наш выпадак быў нетыповы. Давялося падключыць раённыя, абласныя органы ўлады і нават выходзіць з хатнага будынка дзяржавы, што і вырашыла пытанне. Крэдыт перааформілі, а Волга з гонарам справілася з вялікім клопаматом па рэканструкцыі дома, пры гэтым даглядала малодшых сястры і братаў. Найменшы яшчэ ходзіць у садок.

Звяртаю ўвагу на назву вуліцы — Навасёлаў. Кіраўнік мясцовай ўлады гаворыць, што некалі тут актыўна будавалі дома, гэта была першая вуліца, куды правялі газ. А нехта пажартаваў: «сектар газу», так і прыляпілася мянушка да ўсяго квартала. Але ж вуліца ад гэтага горшай не стала. Усе дамы на ёй выглядаюць дагледжанымі, кругом кветкі, роўныя радкі градак.

А яшчэ ў Бездзежы любіць спорт. Моладзь пад кіраўніцтвам старэйшых таварышаў, ветэранаў футбола, недалёка ад вёскі ўладкавала спартыўную пляцоўку. Цяпер тут ёсць футбольнае поле, дзе праходзяць таварыскія матчы. Ніякіх сродкаў не спатрэбілася. Спартсмены самі даглядаюць пляцоўку, падкошваюць тэрыторыю, раўнуюць, сочаць за парадкам.

Усё, з кім давалася пагаварыць у гэты дзень, лічыць, што зрабіць свой дом сучасным ва ўсіх сэнсах, прывабным для жыцця цалкам верагодна ў іх мясцовасці. У тых вёсках, дзе пакуль няма ніткі газу, правода, ставяць электраапаўненне, якое забяспечвае ўсе выгоды. «У нашай вёсцы жыць можна», — казалі мае суразмоўнікі.

Святлана ЯСКЕВІЧ, фота аўтара.

Драгічынскі раён.

ЗВЯЗДА

РАБОТА І КАМФОРТНЫЯ ЁМОВЫ

Дэпутаты Гомельшчыны вивучалі вопыт Мазырскага раёна ў развіцці аграпрамысловага комплексу

Максімальная ўвага да замацавання працаўнікоў-аграрыяў і памяншэння адтоку актыўнай часткі сельскага насельніцтва ў гарады. Гэтыя і іншыя сацыяльна значныя пытанні, якія ўплываюць на развіццё аграпрамысловага комплексу, былі разгледжаны падчас выязной сесіі Гомельскага абласнога Савета дэпутатаў у Мазырскім раёне.

— Задача нашага мерапрыемства, у якім бяруць удзел прадстаўнікі ўсіх узроўняў дэпутацкага корпуса, а таксама органаў кіравання Гомельскай вобласці, — знайсці пункты росту і выявіць рэзервы, якія дазваляць вывесці аграпрамысловы комплекс вобласці на новы ўзровень, — акрэсліла на пачатку работы выязнога пасяджэння старшыня Гомельскага абласнога Савета дэпутатаў Кацярына ЗЕНКЕВІЧ.

Удзельнікі выязной сесіі абсалюта наведлі ўчастак па вырошчванні птушкі і вытворчасці яек прадпрыемства «Саўгас-камбінат «Зара». На вытворчым участку ў населеным пункце Ляхаўцы дэпутаты азнаёміліся з этапамі будаўніцтва новага птушніка на 56 тысяч галоў. Рэалізацыя гэтага інвестпраекта дазволіць дадаткова атрымаваць за год 800 тон мяса птушкі. Гэта, у сваю чаргу, павялічыць загрузку цэха перапрацоўкі і забяспечыць рост гатовых мясных вырабаў. Дэпутаты таксама паназіралі за работай інкубаторыя для атрымання сучаснага куранці-бройлера. Гэты праект, узведзены ўжо ў мінулым годзе, дазволіць стварыць замкнёны цыкл: ад вытворчасці яйка да вырошчвання і забой птушкі.

Высокімі паказчыкамі малочнай вытворчасці вызначаецца малочна-таварны комплекс «Гурыны» «Экспериментальная база «Крынічная», узведзены таксама дзякуючы інвестыцыйнай праграме. Як распавяла прадпрыемстве, гэты сельгас-

участак — адзін з лідараў па надоях у цэлым па вобласці — 35 літраў за суткі на адну карову. Штодзень гаспадарка рэалізоўвае 84 тоны малака. Між тым «Экспериментальная база «Крынічная» паказвае дастойныя вынікі работы ў самых розных галінах сельгасвытворчасці. Больш за год таму ў склад прадпрыемства ўвайшоў Ельскі кансервавы завод. На былой стратнай вытворчасці захавалі працоўныя месцы, набылі тэмп выпуску прадукцыі, пашырылі яе асартымент. Як вынік павялічылі зарплату работнікаў. Вырасчаныя гаспадаркай агароднінныя культуры, гаршак ідуць на выраб баршчовых набораў, сталовых закусак, сокаў.

Як адзначыла Кацярына Зянкевіч, вопыт развіцця сельгаспадарчай сферы Мазырскага раёна вельмі каштоўны. На прыкладзе гэтага раёна можна ацаніць, як на практыцы рэалізоўваецца задача развіцця вёскі і аграрнага сектара ў цэлым, пастаўленыя кіраўніком дзяржавы. Гэта і ўвага да фарміравання развітога канкурэнтнага асяроддзя, укараненне новых вытворчых і кіраўнічых тэхналогій, развіццё інавацыйнай дзейнасці, стварэнне новых працоўных месцаў, насычэнне рынку сельгаспадарчай прадукцыі і прадуктамі харчавання, павелічэнне падатковых паступленняў у бюджэт.

— Аграпрамысловы комплекс — базавая галіна народнай гаспадаркі, на якой будзеца не толькі бяспека нашай краіны, дабрабыт працаўнікоў, але і таксама ад якой залежыць узровень камфорту жыцця ўсіх нашых грамадзян, — падкрэсліла Кацярына Зянкевіч.

Лідар дэпутацкага корпуса раёна засяродзіла ўвагу на неабходнасці максімальнай увагі пытанням замацавання кадраў у вёсцы, змяншэння адтоку актыўнай часткі сельскага насельніцтва ў гарады.

— Кіраўнік дзяржавы ў лістападзе 2022 года ў ходзе нарады па развіцці аграпрамысловага комплексу Гомельшчыны адзначыў неабходнасць дакладнага выканання агратэхналогій, захавання працоўнай і выканальніцкай дысцыпліны. Па ініцыятыве старшыні Гомельскага аблвыканкама ўжо год у новым фармаце рэалізоўваецца праект «Школа маладога кіраўніка». На базе шасці модуляў у ёй праходзяць навучанне па аграноміі, аграхіміі, механізацыі, ветэрынарыі і іншых сельгаснапрамаках, — нагадала старшыня абласнога Савета дэпутатаў. — Не трэба забываць, што праца ў сельскай гаспадарцы высакародная, але цяжкая. Таму людзі павінны атрымаваць годную заробную плату, а ўзровень жыцця ў вёсцы трэба падымца да гарадскога. У нас ёсць такія дасягненні. Дзеці наведваюць дзіцячы садкі і школы, лепшыя нават, чым у абласных цэнтры, пабудаваны басейны і спартыўныя комплексы, арганізаваны гандаль і іншае. Але пакуль, на жаль, гэта хутчэй выключэнне, чым правіла. Аднак мы будзем планмерна і сістэмна працаваць над гэтым пытаннем, — рэзюмавала Кацярына Зянкевіч.

Нагалава КАПРЫЛЕНКА, фота газеты «Жыццё Палесся».

Інвазійныя, на выхад!

Як змагаюцца з папуляцыяй баршчэўніку ў Вілейскім раёне

У Беларусі, як нідзе ў краінах постсавецкай прасторы, усімі даступнымі метадамі змагаюцца з баршчэўнікам Сасноўскага. Гэтая культура аблявала берагі вадаёмаў, пустыя участкі палёў, якія не апрацоўваюцца, абочыны дарог. Не баіцца ні замаразкаў, ні спякоты, можа дасягаць да 4 метраў у вышыню. Барацьба з ім не з лёгкіх. Адна расліна дае дзясяткі тысяч каліў насення, якое гадамі можа захоўвацца ў зямлі. Пры спрыяльных умовах 99 працэнтаў яго ўзыходзіць, выціскае лугавыя травы, кветкі. Баршчэўнік завезлі ў Беларусь з Каўказа ў сярэдзіне мінулага стагоддзя, ён павінен быў стаць танным і спажывым кормам для сельгасгаспадарчых жывёл. А ў выніку ператварыўся ў агрэсар, стаў хутка распаўсюджвацца, разбураць экасістэмы і наносіць шкоду сельскай гаспадарцы.

Сутыкнулася з гэтай праблемай і Мінская вобласць. Найбольшыя папуляцыі ў Лагойскім, Мінскім раёнах.

— Мабыць, у Вілейскім раёне баршчэўніку Сасноўскага не так і шмат? — пацікавілася ў старшыню раённага Савета дэпутатаў Алены ЧАБАТАР.

— Я так не сказала б, гэтай інвазійнай культуры ў нас дастаткова. Яна расце на плошчы 147 гектараў. Кожны год у нас распрацоўваюцца і рэалізоўваюцца мерапрыемствы, скіраваныя на барацьбу з гэтым «агрэсарам». На 2023 год выдзелена з бюджэту 114,3 тысячы рублёў для правядзення работ па хімічнай апрацоўцы месцаў, дзе сканцэнтраваны «чужаземец». Самы вялікі ўчастак баршчэўніку Сасноўскага — на тэрыторыі Хаценчыцкага сельсавета, які мяжуе з Лагойскім раёнам. Тут неабходна апрацаваць каля 60 гектараў сельгасгаспадарчых земляў, якія захапіў «іншаземец». Баршчэўнік расце і ў самых населеных пунктах, але яго няшмат — па 5-6 гектараў, — распавяла старшыня райсавета.

Па словах Алены Александрэўны, летасі ў сёлета добра спрацавала гаспадарка, што знаходзіцца на тэрыторыі Хаценчыцкага сельсавета: своечасова заарана плошча, дзе буйя баршчэўніку ўзасяяна сельгаскультурамі. У гэтым жа сельсавеце шмат баршчэўніку было летасі вакол возера ў вёсцы Сакалоўка. Там старанна папрацавалі ўсе службы. У выніку сёлета засталіся адзінаквыя расліны. Яшчэ нядарна баршчэўнік падступаў упрытык да райцэнтры. Але там яго практычна не засталося, таму што выдзела будова індывідуальнымі дамамі. У працэсе будаўнічых работ гэтая шкодная расліна была знішчана, ды і самі людзі змагаюцца з «агрэсарам» усімі магчымымі сродкамі. Але ёсць цяжка даступныя забалочаныя участкі каля рэк, азёр, меліярацыйных каналаў. Тэхніка, каб заарач папуляцыю, не прыйдзе. Таму меліяратары абкошваюць берагі, апрацоўваюць хімікатамі.

Барацьбу з «чужаземцам» у Вілейскім раёне вядуць талкай. Прыродаахоўнікі збіраюць інфармацыю па кожным сельсавеце, землеўпарадкавальнікі абзначваюць, дзе менавіта знаходзяцца месцы вырасчвання баршчэўніку. Гэтыя службы працуюць у цесным кантакце з сельскімі Саветамі, якія аказваюць неспрэчнае садзейнічанне прадстаўнікам хімабароны, кантралююць працэс на сваіх тэрыторыях. Акрамя таго, арганізоўваюць людзей на суботнікі па выкопванні, абкошванні гэтай расліны. Комплекс работ па барацьбе з «захонікам» пачынаецца ў красавіку і працягваецца практычна да позняй восні. Максімальны эффект зніжэння папуляцыі баршчэўніку і яго знішчэнне дасягаецца хімічнымі метадамі ў спалучэнні з агра-агрэхнічнымі спосабамі ў самым пачатку яго росту, вясной. Асноўныя з іх — скошванне, як уручную, так і з выкарыстаннем спецтэхнікі. Таксама часткова знішчаюцца карані, праводзіцца глыбокае заворванне ў месцах знішчэння папуляцыі, зараснікі апрацоўваюцца прэпаратамі, якія ўтрымліваюць гліфасат. Значную ролю пры апрацоўцы адыгрывае надвор'е. Яно павінна быць сухім і сонечным. Калі выканаць работу, а на наступны дзень пойдзе дождж, то ён змые «хіміку», і баршчэўнік зноў пойдзе ў рост.

— Займаюцца хімапрацоўкай спецыялізаваныя арганізацыі, якія выйгралі тэндэр. У мінулым годзе працавала фірма з Мядзельскага раёна, перад гэтым — прыватная фірма. Сёлета пераможцам тэраў стала таварыства з абмежаванай адказнасцю «Прафхімабарона», якая прапанавала прымальныя ўмовы, — расказвае Алена Чабатар.

Спецыялісты забяспечаны неабходнай зкіпіроўкай — ахоўнымі касцюмамі, заплечнікамі з хімпрэпаратамі, навучаны абыходжанню з небяспечнымі рэчывамі, правіламі захавання тэхнікі бяспекі.

Яшчэ адна праблема — сумнік канадскі, — працягвае Алена Александрэўна. — Ён любіць сяліцца на пустках, сельгасгаспадарчых землях, што выведзены з севазаворту. Найбольшыя яго плошчы ў Хаценчыцкім сельсавеце. Гэты «зламысльнік» у асноўным выкошваецца, акрамя таго, прадугледжана і хімапрацоўка. Работы вядуцца з ліпеня да верасня.

Гэтая расліна, што цвіце яркімі залісцата-жоўтымі кветкамі, якія надаюць каласы збажыны, бяспрычна, прыгожая. І часта людзі высаджваюць яе каля дома або на могілках. Таму жыхарам неабходна тлумачыць, што гэта чужародная для нашых месцаў расліна, якая выдзяляе абарыгеныя віды, наносіць шкоду экасістэме, падкрэсліла напрыканцы размовы старшыня райсавета.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.

Усе шляхі вядуць у Гарадок

І яны павінны быць дагледжаныя

Сёлета райцэнтр Гарадок, што знаходзіцца ў Віцебскай вобласці, будзе сустракаць гасцей і ўдзельнікаў XXX юбілейнага Дня беларускага пісьменства. У раёне поўным ходам вядуцца рамонтныя работы, населены пункт з кожным днём набывае новае аблічча. Але галоўны паказчык узроўня развіцця кожнага раёна — гэта стан не толькі рэспубліканскіх, але і мясцовых дарог. Тым больш што Віцебшчына з'яўляецца вобласцю з самай вялікай працягласцю дарог мясцовага значэння.

Аб стане дарог на Гарадоцкім карэспандэнту «Мясцовага самкіравання» расказала старшыня Гарадоцкага раённага Савета дэпутатаў Святлана ЗУЕВА:

— На баланс філіяла «Гарадоцкае дарожнае рамонтна-будаўнічае ўпраўленне-106» знаходзіцца 931,492 кіламетра аўтамабільных дарог, з якіх большая колькасць — са жвіровым пакрыццём. Дарогі мясцовага значэння падзелены на ўзроўні патрабаванняў да эксплуатацыйнага стану: па 4-м узроўні ўтрымліваюцца

294,424 кіламетра, што складае 32 працэнты ад агульнай працягласці дарожнай сеткі; па 5-м узроўні — 637,068 кіламетра, што складае 68 працэнтаў ад агульнай працягласці.

У 2023 годзе ў рамках рэалізацыі мерапрыемстваў, прадугледжаных Дзяржпраграмай, запланаваны бягучы рамонт на 12,23 кіламетра дарог: гэта ўладкаванне асфальтабетоннага пакрыцця да пеліроўкай абочыны да вёскі Кабішча; ўладкаванне пясчана-жвіровага пакрыцця

на шляху Н-2509 Гарадок — Зарэчча. Таксама рамонтныя работы па ўдасканаленні асфальтабетоннага палатна будуць праведзеныя на участках дарог Пальмінка — Смалоўка, Быкі — Казыяны — Обаль, Віроўля — Обаль — Халамероўе, Гарадок — Полава.

За чатыры месяцы бягучага года на ўтрыманне мясцовых аўтадарог за кошт абласнога бюджэту асвоена 577,8 тысячы рублёў. У мінулым годзе асфальтабетонны завод філіяла «Гарадоцкае ДРБУ-106» выпусціў каля 8 тысяч тон асфальтабетону, з якіх на бягучы рамонт і ўтрыманне было затрачана 7566,6 тоны, на іншыя расходы — 246,77 тоны, рэалізавана — 76,06 тоны.

Мясцовыя органы ўладзі — сельскія Саветы і раённы Савет дэпутатаў — аказваюць усебаковую дапамогу насель-

ніцтву ў вырашэнні дарожных пытанняў. Пасля змянення перыяду праводзіцца ямачны рамонт на вяскоўцы і гарадскіх вуліцах: дзя работы ў перыяд 2022—2023 гадоў было выкарыстана 66 тон халаднай сумесі для ліквідацыі крыўчэнняў ямачнасці на дарогах мясцовага значэння. Вясной падсыпаюцца пад'езды да могілак, на грунтавыя дарогі па патрэбе выходзяць грыдтары. Акрамя гэтага, у мінулым годзе на плошчы 37 тысяч квадратных метраў быў высечаны хмывянік уздоўж абочыны, абкошана амаль 2,5 тысячы кіламетраў праходаў і адрасваў, адрамантавана і пафарбавана 456 дарожных знакаў і 151 сіпальны слупок.

Радуе, што на дапамогу дарожнікам у навадзённы парадку на абочынах выходзяць нераўнадушныя жыхары нашага раёна.

Аляксандра ГВОЗДЗЕВА.

БІЗНЕС НА ВЁСЦЫ

Ініцыятарка расказвае, што патрэбна, каб ён працаваў

Людміла ЧАБАТАР — жанчына са смелых. У 25 гадоў з мужам і маленькімі дзецьмі не пабаялася змяніць месца жыхарства і пераехаць з Малдавіі ў Беларусь, а калі ў краіне сталі развіваць аграэкатурызм, не задумваючыся ўступіла ў бізнес. Вёска Міхайлоў, дзе адчайная жанчына пачынала сваю справу, — маленькі населены пункт у Слаўгарадскім раёне. Акрамя маляўнічай прыроды, тут нічога больш няма. Але Людміла змагла зацікавіць народ. На яе сядзібе гасцявалі і немцы, і французы...

Сакрэт — у душэўнасці

— Работы я не боюся, — кажа суразмоўніца. — Калі была маладая, працавала на масларызаводзе, іншых прадпрыемствах. Займацца аграэкатурызмам стала, калі дачка Тацяна споўнілася 20 гадоў. Яна сама мне і падкінула тую ідэю. Ніхто не ведаў, што гэта такое, ездзілі глядзець у іншыя. Спачатку ў нас было ўсё прымітыўна, але паступова сталі нешта паліпшаць, будаваць, пасадзілі сад. І вось ужо амаль 17 гадоў прымаем гасцей з розных краін.

Суразмоўніца прызнаецца, што дапамагла хутэй не рэклама ў сацсетках, а сарафаннае радыё. Нехта адпачыў, знаёмаму параіў, і людзі ехалі. Жанчына хутка зразумела, што трэба кліенту. У вёску едуць па экзатыку, цікавіцца мясцовымі паданнямі, фальклорам. І Людміла Чабатар у 43 гады пайшла вучыцца ў Магілёўскі каледж мастацтваў на рэжысёра народных абрадаў і свят.

— Гэта істотна дапамагло мне ў рабоце, — прызнаецца жанчына. — Асаблівым попытам карыстаюцца майстар-класы па танцы «полька». Вельмі лёгка запамінаецца, усе рухі зарыфмаваныя. Мы спяваем, а людзі паўтараюць: «Пачынаем усё з кружочку — рукі ўнізе ў замочку, а цяпер, каб не згубіцца, трэба локцем зачэпіцца. Полька ўлева — акуратна, полька ўправа — далікатна...» Усім адразу ж становіцца весела. Бо што чалавечку наогул трэба? Хлеб і відовішчы. Спяваем песні на лужы густ. Я, дачка Тацяна і сын Пётр — салісты ансамбля народнай песні Васькавіцкага сельскага клуба «Чапуршкі». Не прпускаяем ніводнага фестывалю. І ў Александрый былі, і на свяце лялек у Круглым, і на «Глушанскім хутарку» ў Бабруйскім раёне. Асабіста я тройчы лаўрэатка рэспубліканскага фестывалю нацыянальных культур у Гродне і

дыпламантка розных музычных конкурсаў і фестывалю.

У пацвяджэнне Людміла прыносіць цэлы стос розных дыпламаў і падзяк. Талент спяваць у яе ад маці — Лізаветы Харлапаўны. На жаль, яна ўжо памерла. А бацька і сястра жывуць у Кішынёве. Людміла, колькі памятае сябе ў дзяцінстве, столькі гучалі ў бацькоўскім доме песні Людмілы Зыкінай, Леаніда Уцёсава, Тацяны Варанец...

А ў Беларусь яе закінуў выпадок. Брат працаваў дальнабойшчыкам. Аднойчы ў Слаўгарадзе зламалася яго фура. Так ён пазнаёміўся з жанчынай, з якой і ажаніўся. Людміла прыезджала да яго ў гасці і ўлюбілася ў тутэйшыя мясціны. Таму і пераехала з сям'ёй сюды. Маладыя былі, шукалі прыгод. Тады не думалі пра тое, што да радзімы — тысяча кіламетраў. Цяпер Беларусь — як родная, нават не верыцца, што некалі было інакш. Дзеці нарадзіліся ў Малдавіі, а ўнукі ўжо беларусы.

Пра хлеб і відовішчы

Сядзіба Людмілы Чабатар лічыцца гастронамічным аб'ектам. Тут запрашаюць на майстар-класы па сыраварстве, выпечцы з дражджавога цеста, выпякаюць дамашні хлеб у печы, частуюць гасцей стравамі любой кухні. Часцей за ўсё — беларускай і малдаўскай.

У 2014 годзе Людміла Чабатар на фестывале ў Александрый заняла першае месца ў конкурсе «Беларуская бульба» на самую арыгінальную страву — «Пастухоўская таркаванка».

— Мы гатуем стравы па рэцэптах не з інтэрнэту, — кажа суразмоўніца. — З намі імі дзяліліся тутэйшыя бабункі.

А нядаўна Людміла Чабатар з дачкой Тацянай скарылі глядачоў АНТ. Летась падалі заяўку на ўздел у перадачы «Народны кухар», каб правесіць сябе на прафесіяналізм, а заадно і папіярэцца. І не памыліся. Іх убачылі людзі не толькі ў Беларусі, а і ў многіх кутках свету.

— Мы атрымалі вялікае задавальненне і пераканаліся, што мы добрыя кухары, — расказвае Людміла. — Дайшлі да чвэрцьфіналу, а маглі б і далей змагацца. Але дачка падышоў час нараджаць. Вельмі цяжка было ездзіць на здымкі. У яе сям'і гэта сям'яе дзіця. Што датычыцца конкурсу, то мы не лымым, што прайгралі. Па-знаёміліся з Германам Цітовым, іншымі цікавымі людзьмі.

Ложак для бяздзетных

Людміла дэманструе важкі фаліант з падзякамі ад наведвальнікаў. Яшчэ адзін том, ужо цалкам запоўнены, ляжыць у шафе. Па гэтых кнігах можна вывучаць геаграфію. Адкуль толькі госці не прыязджалі, нават з Кітая. Часцей, вядома, гасцілі расіяне. Ну падабаецца ім тут. І гаспадыня ветлівая, з такой не засумеш.

У гэтым доме любяць мэблю з гісторыяй. Ёсць жалезны ложак для, так бы мовіць, бяздзетных. Але паспаць на ім трэба трое сутак. Камерцыйны ход, але людзі вераць — і гэта працае. Людміла з усмешкай успамінае, як ложка аблюбаваў француз. Вельмі ж яму спадабалася на ім спаць.

Печ — таксама цікавы экспанат. Сёння такіх амаль не застаўся. Шмат хто ўпершыню бачыць гэты атрыбут слянянскіх хат мінулага стагоддзя. Стравы з яе нельга параўнаць ні з якімі заморскімі далікатэсамі.

Калісьці ў Людмілы Чабатар была вялікая гаспадарка, але на ўсё рук не хапае. Сёння яна цалкам прысвяціла сябе ўпрыгожванню сядзібы. Сёлет шмат кветак пасадзіла, заканчвае будаўніцтва альтанкі на сто чалавек. Месца лепш не прыдумаеш. Побач бярозавы гай, непадалёк возера. Птушкі спяваюць на ўсе галасы. А яшчэ Людміла адкрыла ў сябе атэль для адзіночкі пчол. Кажы, што ёсць такія насякомыя.

Яны працягваюць раннюю вясной і апяляюць дрэвы. У Людмілы яны займелі надзейны прытулак.

— Вядома, у жыцці былі і ўзлёты, і падзенні, але я, бы той фенікс, адраджалася, — кажа яна. — Перажыла і здраду мужа, і трагічны сыход любімага брата, і матэрыяльныя страты. Першыя пяць гадоў пасля адкрыцця аграседзібы наогул не было турыстаў, адзін-два чалавекі ў год. Любы бізнес патрабуе цар-

пення. Калі ў цябе яго няма, нічога не атрымаецца. Трэба чакаць свайго госця. Калі чалавек не гатовы рызыкаваць, яму ў бізнесе няма месца. Я вельмі рызыкаўная. Калі нешта здарэцца, я кажу: дзякуй, Божа, што ўзяў грашыма. Аднойчы ў нас ураганам знесла дах, але мы радаваліся, што ўсе засталіся жывыя. Мне вельмі падабаецца тое, чым займаюся. З дзяцінства марыла працаваць з людзьмі. Быць афіцыйна, сцэнардэсай, правадніцай. І мары здзейсніліся. Асноўнай справе ў справе — сын і дачка. Можам абслужыць любую колькасць людзей. І гэты наварыць нават на сто чалавек. Гэта не праблема. На першае робім фірменны сырыны суп, бо гэта вельмі смачна і наш раён славіцца сыраварнымі традыцыямі. На другое ў нас бульбачка са свінніцай або адбіўная з пюрэ. Абавязковая стравы на сталі — бліны з тварогам. А яшчэ попытам карыстаецца мая фірменная капуста пад назвай «Правансаль». І яшчэ адзін сакрэт майго поспеху. Калі прыязджаюць госці, я запрашаю да сябе сваіх калег. Нехта прадае турыстам сыр, нехта — мёд або сувеніры. Такая

ўзаемавыручка дапамагае нам трымаць марку. Шмат хто з турыстаў потым да нас вяртаецца. І ніякай канкурэнцыі. Мы — сябры па бізнесе.

Старшыня Слаўгарадскага райсавета Святлана ЯЗЕРСКАЯ:

— Сельскі бізнес трымаецца менавіта на ініцыятыўных. Лічу, што нашаму раёну з імі пашчасціла. Яны ствараюць імідж рэгіёна, прывабліваюць людзей з усіх канцоў свету. Мы вельмі цесна супрацоўнічаем з гэтымі людзьмі. Бо мэта ў нас адны. У тэндэзе гастронамічны і экалагічны бізнес. У раёне існуе водна-балотны заказнік рэспубліканскага значэння і мы развіваем дадзены напрамак. На бліжэйшы турызм. Нашы прадпрыемальнікі прадаюць свае вырабы, мёд, сыры. У нас працуюць і сырная агра-сядзіба, і мядовая, і кветкавая, развіваем паляўнічы турызм. Нам сапраўды пашчасціла з людзьмі. Яны захоўваюць традыцыі і са-дзейнічаюць развіццю раёна.

Нэлі ЗІГУЛЯ,
фота аўтара.

Слаўгарадскі раён.

БЛІНЫ З ДЗІРКАЙ ад Людмілы Чабатар

0,5 літра кефіру, 1 яйка, палова чайнай лыжкі соды, крыху солі. Дадаём муку, замешваем крутое цеста. Дзелім на шарыкі і раскохваем блін таўшчынёй у сантыметр. Пасяродку робім дзірку, каб паветра выходзіла. І смажым на невялікай колькасці масла. Бліны атрымаюцца, як з печы.

**МЯСЦОВАЕ
САМАКІРАВАННЕ**

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15

ад 17 лютага 2009 года выдана

Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»

Дырэктар — галоўны рэдактар
КАРЛЮКЕВІЧ
Аляксандр Мікалаевіч.

www.zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

(для зваротаў):
zvarot@zviazda.by

АДРАС РЭДАКЦЫІ:

220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН 311 17 35;

e-mail: info@zviazda.by

Газета адрэдавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 03.04.2009. 220013, г. Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1.

Тыраж 10.441. Нумар падпісаны ў 19.30
23 мая 2023 года.

ООО «Деловая оценка» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Гомсельмаш» (продавец) извещает о проведении 6 июня 2023 года повторного открытого аукциона по продаже имущества в 12.00 по адресу: г. Гомель, ул. Жарковского д. 24, каб. 3-2

Лот № 2: телефонная станция АТС КЭ «Квант», 1991 г. в., инв. № 7005, емкость 2048 номеров. Комплексная трансформаторная подстанция ТМЗ-1000, 1976 г. в., инв. № 2567. Комплексная трансформаторная подстанция ТМЗ-1000, 1976 г. в., инв. № 2568. Начальная цена продажи с НДС – 166 960,00 бел. руб. Задаток – 16 596,00 бел. руб.

Лот № 3: двигатель ДАЗО-14-59 10/12 V, 1978 г. в., инв. № б/н, Двигатель ДАЗО-14-59 10/12 V, 1978 г. в., инв. № б/н, Двигатель ДАЗО 4-400X-4M, 1990 г. в., инв. № б/н, Двигатель ДАЗО 4-400 250 кВт 750 об., 1990 г. в., инв. № б/н. Начальная цена продажи с НДС – 30 120,00 бел. руб. Задаток – 3 012,00 бел. руб.

Местонахождение объектов: ОАО «Гомсельмаш», г. Гомель, ул. Шоссейная, 41. Контактный телефон +375-232-59-26-17. Шаг аукциона – 5% от предыдущей названной аукционистом цены продажи предмета аукциона.

Для участия в аукционе необходимо: 1. Оплатить задаток на расчетный счет Организатора аукциона ООО «Деловая оценка» р/с BY60BY93012132265003026600 в филиале ОАО «Банк БелВБ» в Гомеле, пр-т Ленина, 10, БИК BELBY2UX, УНП 490870026.

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: г. Гомель, ул. Жарковского д. 24, каб. 3-2, в рабочие дни с 10.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 до даты опубликования настоящего извещения.

Прием заявлений заканчивается 05.06.2023 г. в 17.00. Порядок участия и проведения аукциона с перечнем необходимых документов опубликован на сайте www.delooecenka.by.

Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за 3 (три) дня до его проведения. Единственный участник имеет право приобрести лот с шагом 5%. Победителем торгов будет признан участник, предложивший самую высокую цену. Лицо, являющееся победителем торгов, обязано: подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор купли-продажи в течение 10 (десяти) календарных дней с момента подписания протокола; стоимость должна быть выплачена в течение 5 (пяти) рабочих дней со дня заключения договора купли-продажи; возместить затраты на организацию и проведение аукциона и оплатить вознаграждения Организатору торгов в течение 5 (пяти) рабочих дней с момента подписания протокола. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет окончательной стоимости предмета оценки. Проводится аукцион в соответствии с Положением Общества с ограниченной ответственностью «Деловая оценка» о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части).

Конт. тел. организатора аукциона: +375 (232) 34-62-36, +375 (44) 750-40-03, +375 (293) 303-30-62.

Могилевский филиал РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ» (Организатор аукциона) извещает о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего ОАО «Агросервис» (УНП 700010487, г. Могилев, ул. А. Павлова, 7)

Аукцион состоится 09.06.2023 в 11.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 77, к. 352 (офис Организатора аукциона)

Лот № 1: легковой автомобиль Samand LX, р/з 2071 И-6, г. в. 2008. Начальная цена – 1 800,00 бел. руб. с уч. НДС. Задаток – 180,00 бел. руб. Шаг аукциона – 90,00 бел. руб.

Лот № 2: грузовой автомобиль MAZ 555142 4229РБ, р/з АА 5214-6, г. в. 2008. Начальная цена – 12 384,00 бел. руб. с уч. НДС. Задаток – 1 238,40 бел. руб. Шаг аукциона – 90,00 бел. руб.

Лот № 3: грузовой автомобиль MAZ 555142-4227, р/з АЕ 9940-6, г. в. 2008. Начальная цена – 7 776,00 бел. руб. с уч. НДС. Задаток – 777,60 бел. руб. Шаг аукциона – 388,80 бел. руб.

Лот № 4: грузовой автомобиль MAZ 54323, р/з АА 0751-6, г. в. н/у. Начальная цена – 7 632,00 бел. руб. с уч. НДС. Задаток – 763,20 бел. руб. Шаг аукциона – 381,60 бел. руб.

Лот № 5: полуприцеп МТМ 9330 13, р/з 2053 АА-6, г. в. 1997. Начальная цена – 5 616,00 бел. руб. с уч. НДС. Задаток – 561,60 бел. руб. Шаг аукциона – 280,80 бел. руб.

Лот № 6: полуприцеп ОДА3 9958, р/з 5108ТА, г. в. 1990. Нач. цена – 3 096,00 бел. руб. с уч. НДС. Задаток – 309,60 бел. руб. Шаг аукциона – 152,80 бел. руб.

Лот № 7: полуприцеп ОДА3 9958, р/з 1110ТБ, г. в. 1992. Нач. цена – 2 592,00 бел. руб. с уч. НДС. Задаток – 259,20 бел. руб. Шаг аукциона – 129,60 бел. руб.

Лот № 8: прицеп MAZ 857100-4022RB, р/з 4521 АА-6, г. в. 2006. Начальная цена – 2 448,00 бел. руб. с уч. НДС. Задаток – 244,80 бел. руб. Шаг аукциона – 122,40 бел. руб.

Лот № 9: прицеп MAZ 857100-4022РБ, р/з 2471ТВ, г. в. 2006. Начальная цена – 3 024,00 бел. руб. с уч. НДС. Задаток – 302,40 бел. руб. Шаг аукциона – 151,20 бел. руб.

Лот № 10: прицеп MAZ 857100, р/з 2494ТВ, г. в. 2006. Нач. цена – 2 520,00 бел. руб. с уч. НДС. Задаток – 252,00 бел. руб. Шаг аукциона – 126,00 бел. руб.

Лот № 11: прицеп MAZ 857100-1022RB, р/з 4520 АА-6, г. в. 2006. Начальная цена – 3 024,00 бел. руб. с уч. НДС. Задаток – 302,40 бел. руб. Шаг аукциона – 151,20 бел. руб.

Лот № 12: прицеп MAZ 857100-4022РБ, р/з 4577 АА-6, г. в. 2006. Начальная цена – 2 016,00 бел. руб. с уч. НДС. Задаток – 201,60 бел. руб. Шаг аукциона – 100,80 бел. руб.

Лот № 13: прицеп MAZ 857100-4022RB, р/з 4524 АА-6, г. в. 2006. Нач. цена – 2 520,00 бел. руб. с уч. НДС. Задаток – 252,00 бел. руб. Шаг аукциона – 126,00 бел. руб.

Лот № 14: прицеп MAZ 857100-4022RB, р/з 4523 АА-6, г. в. 2006. Нач. цена – 2 520,00 бел. руб. с уч. НДС. Задаток – 252,00 бел. руб. Шаг аукциона – 126,00 бел. руб.

Лот № 15: прицеп MAZ 857100-4022, р/з 0186 АА-6, г. в. 2008. Нач. цена – 2 520,00 бел. руб. с уч. НДС. Задаток – 252,00 бел. руб. Шаг аукциона – 126,00 бел. руб.

Лот № 16: прицеп MAZ 857100-4022RB, р/з 4527 АА-6, г. в. 2006. Начальная цена – 3 024,00 бел. руб. с уч. НДС. Задаток – 302,40 бел. руб. Шаг аукциона – 151,20 бел. руб.

Местонахождение лотов: г. Могилев, ул. А. Павлова, 7 (контактное лицо для осмотра – Сергей Викторович, тел. 8-029-622-67-58). Р/с для перечисления задатков: BY60BY93012132265003026600 в филиале ОАО «Банк БелВБ» в Гомеле, пр-т Ленина, 10, БИК BELBY2UX. Получатель платежа РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Код платежа – 40901.

Срок подачи документов до 12.06.2023. Срок подписания договора купли-продажи – 10 рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится на условиях договора купли-продажи. Победитель аукциона (единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5%) возмещает затраты на организацию и проведение аукциона. Порядок и сроки внесения задатков, оформления участия в аукционе, перечня подаваемых документов, порядок проведения аукциона, а также определения лица, выигравшего аукцион, содержится в информации о проведении аукциона, опубликованной на сайте Организатора аукциона ino.by.

Извещение о предыдущих аукционах было опубликовано в номерах «Звезда» от 02.11.2022, 20.12.2022, 28.01.22, 28.02.2023, 23.03.2023, 22.04.2023. Доп. информация можно получить по тел. 8-029-624-26-25, Mogilev@ino.by

Закрытое акционерное общество «Смолевичи Молоко» (место нахождения: 222201, Минская обл., Смолевичский р-н, г. Смолевичи, ул. Социалистическая, д. 546)

СООБЩАЕТ О ФОРМИРОВАНИИ РЕЕСТРА ВЛАДЕЛЬЦЕВ ЦЕННЫХ БУМАГ

Наименование уполномоченного органа акционерного общества и дата принятия им решения о формировании реестра акционеров: Приказ директора общества от 19.05.2023 г. № 188. Дата, на которую осуществляется формирование реестра владельцев ценных бумаг – 22.05.2023 г. УНП 650868983

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ВТОРЫХ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ № 2023.5.002.00045

Коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга» извещает о проведении вторых повторных электронных торгов по продаже имущества, принадлежащего открытому акционерному обществу «Минский завод строительных материалов», УНП 100008102, в отношении которого открыто производство по делу об экономической несостоятельности (банкротстве) № 455-55/2018 в экономическом суде г. Минска.

Номер лота, вид реализуемого торги имущества: Лот № 1. Недвижимое и движимое имущество. Информация о предмете торгов, в т. ч. место нахождения (№ 201-2023).

Кап. строение с инв. № 500/С-22830 площадью 1945,0 кв. м по адресу: г. Минск, ул. Янки Мавра, 47/31, наименование: агропромхозное отделение, назначение: здание неустановленного назначения, инв. № 12, включает номер 130, 131, 132, 134, 135, 13. Кап. строение с инв. № 500/С-22830 площадью 816 кв. м по адресу: г. Минск, ул. Янки Мавра, 47/30, наименование: шахтосомнительное отделение, назначение: здание специализированное для производства строительных материалов, инв. № 10. Кап. строение с инв. № 500/С-67304 площадью 24,7 кв. м по адресу: г. Минск, ул. Янки Мавра, 47/51, наименование: здание кладовой; назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранения, инв. № 400494. Вышеуказанные кап. строения расположены на зем. участке с кадастровым № 500000000006004407 площадью 4,3601 га по адресу: г. Минск, ул. Я. Мавра, 47 (общее долевое право постоянного пользования). Покупателю переходит долг в праве постоянного пользования зем. участка с кадастровым № 500000000006004407 из расчета площади объектов 31 872 кв. м. Преобразователь частоты TOSHIBA VF-PT 160 КВт, инв. № 501002, преобразователь частоты VF-S11 TOSHIBA 15 КВт, инв. № 501083, преобразователь частоты TOSHIBA 160 КВт VF-P7, инв. № 500956, кабельная линия ЛЭП-10 КВ ТП-3086, инв. № 205, высоковольтная кабельная линия ОТ/СТ-0-12, инв. № 204, кирпичная будыновка (материал), система пожарной сигнализации, инв. № 501360, находящаяся по адресу: г. Минск, ул. Я. Мавра, 47.

Начальная цена: 1 032 369,30 бел. руб. без НДС. Минимальная цена: 516 184,65 бел. руб. без НДС.

Дополнительное условие по лоту № 1: Покупатель обязан заключить с Продавцом договор купли-продажи на приобретение движимого имущества по общему сумм без НДС: железобетонный П 100 У 3, инв. № 1404 1 шт., электромагнитный сепаратор, инв. № 379, 1 шт., высоковольтное распределительное устройство, инв. № 356, 1 шт., низковольтное распределительный щит, инв. № 357, 1 шт., низковольтное распределительный щит, инв. № 358, 1 шт., силовой трансформатор ТМ-1000 100/0,4 КВ, инв. № 100349, 1 шт., силовой трансформатор ТМ-1000 100/0,4 КВ, инв. № 100350, 1 шт., ячеистая В/В КОС-272 отходящая, инв. № 908, 1 шт., преобразователь частоты TOSHIBA VF-S11, инв. № 500955, 1 шт., щит МА 68 М 2 1002, инв. № 625 1 шт., щит управления инв. № 3042, 1 шт., щит управления, инв. № 3348, 1 шт., панель силовая, 12 шт., автостартор (материал) (1190,00 кв. м), автостартор (материал) (5115,00 кв. м), зеленые насаждения – клен, 4 шт., зеленые насаждения – береза, 2 шт., зеленые насаждения – ель, 3 шт., зеленые насаждения – каштан, 7 шт., зеленые насаждения – липа, 2 шт., зеленые насаждения – орех, 3 шт., зеленые насаждения – рябина, 2 шт., отстойник цех алгопротия (материал) (83,20 кв. м), площадка для сыпучих материалов (материал) (1500,00 кв. м), площадка для хранения угля (материал) (1600,00 кв. м), промплощадка-дорога (материал) (5713,00 кв. м), хозяйственная наружная канализация, инв. № 203, 1 шт., шкаф конденсаторный ШК, инв. № 353, 1 шт., шкаф конденсаторный ШК, инв. № 352, 1 шт., находящаяся по адресу: г. Минск, ул. Янки Мавра, 47.

Условия вторых повторных электронных торгов: Победитель торгов (единственный участник торгов) выразивший согласие на приобретение предмета электронных торгов по начальной цене, увеличенной на пять процентов) обязан: в течение 5 дней со дня проведения электронных торгов возместить затраты за организацию и проведение торгов и оплатить услуги Оператора ЭТП; возместить расходы Продавца на проведение независимой оценки имущества в течение 5 (пяти) рабочих дней со дня проведения электронных торгов, подписать договор купли-продажи предмета электронных торгов и заключить договор купли-продажи движимого имущества в течение 5 (пяти) рабочих дней со дня проведения электронных торгов; оплатить стоимость приобретенного имущества не позднее 10 рабочих дней с даты подписания договоров купли-продажи; демонтаж, погрузка и вывоз имущества осуществляется за счет Покупателя в срок, указанный в договоре купли-продажи.

Размер шага составляет 5 процентов от начальной цены лота. Дата и время начала и завершения вторых повторных электронных торгов: 08.06.2023 с 9.00 до 16.00.

Электронные торги проводятся на электронной торговой площадке коммунального консалтингового унитарного предприятия «Витебский областной центр маркетинга» по электронному адресу http://etpvl.by/.

Прием документов осуществляется на электронной торговой площадке по электронному адресу: http://etpvl.by/ до 07.06.2023 до 16.00.

Для участия во вторых повторных электронных торгах на электронной торговой площадке по электронному адресу: http://etpvl.by/ необходимо подать заявку на участие в электронных торгах и пройти аккредитацию в качестве участника электронных торгов, а также перечислить задаток в срок до 16.00 07.06.2023.

Задаток по лоту № 1 в сумме 103 236,93 (сто три тысячи двести тридцать шесть рублей 93 копейки) белорусских рублей должен быть зачислен на счет коммунального консалтингового унитарного предприятия «Витебский областной центр маркетинга», УНП 390477566, р/с BY93MTBK30120001093300066782 в ОАО «МТБанк» г. Минск, БИК МТБВBY22, код операции – 40901.

Победителем электронных торгов признается участник, предложивший максимальную цену за лот.

Справочная информация: Контактный телефон антикризисного управления +375 17 374 23 93. Контактный телефон для осмотра объектов +375 44 7963818. Контактные телефоны лица, организующего торги на основании договора поручения: 8 (0212) 24-63-12, 8 (029) 510-07-63.

Дата, время и адрес доступа (ознакомления) с предметом электронных торгов (информацией о предмете электронных торгов – в отношении нематериальных активов) в рабочие дни с 09.00 до 16.00 по предварительному согласованию с Продавцом по месту нахождения имущества (г. Минск, ул. Я. Мавра, 47).

Затраты на организацию и проведение электронных торгов определяются согласно смете затрат, затраты на обслуживание ЭТП определяются согласно преисчислуря ЭТП. Ознакомление с затратами на организацию и проведение электронных торгов производится на http://etpvl.by до начала торгов.

Возмещение затрат на организацию и проведение электронных торгов осуществляется в соответствии с законодательством.

ОАО «Климовичский ликеро-водочный завод» информирует о том, что 08.06.2023 года состоятся первые повторные электронные торги по продаже имущества:

- Автомобиль грузовой самосвал СА3 4509, год выпуска 1995, регистрационный знак А1 6053-6;
- Автомобиль легковой седан ГАЗ-3110, год выпуска 2000, регистрационный знак 2871 Е1-6;
- Автомобиль грузовой самосвал ЗИЛ ММЗ 4502, год выпуска 1988, регистрационный знак А1 6052-6.

и вторые повторные электронные торги по продаже имущества:

- цель заготовки бутылконосителей;
- степ тягача установленный на бутылкомоечной машине, инвентарный номер 1873.

С информацией об условиях проведения электронных торгов можно ознакомиться на сайтах: torgi.gov.by и bankrot.gov.by.

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении 14 июня 2023 года повторных торгов с условиями по продаже имущества, принадлежащего ОАО «ДСТ № 5»

Капитальное строение с инвентарным номером 600/С-130521 общей площадью 1862,8 кв. м (наименование: здание производственной базы; назначение: здание многофункциональное; составные части и принадлежность: трёхэтажное из ж/б панелей и кирпична здание производственной базы); капитальное строение с инвентарным номером 600/С-165694 общей площадью 717,1 кв. м (наименование: склад-навес; назначение: сооружение специализированного склада, хранения; составные части и принадлежность: склад-навес А, подстанция а1, ограждение а2, сеть электроснабжения Б, сеть водоснабжения В)

Сведения о земельном участке: площадь – 1,2993 га, кадастровый номер – 623650100001002871
Местонахождение: Минская обл., Минский р-н, г. Заславье, ул. Загорная, 1В, 1В/1
Начальная цена: 1 131 510,60 бел. руб. без учета НДС
Сумма задатка: 110 000,00 бел. руб.
Обременение: аренда

Продавец имущества: ОАО «ДСТ № 5», г. Минск, ул. Лукьяновская, 253.

Организатор торгов: государственное предприятие «МГЦН», г. Минск, ул. К. Маркса, 39, к. 10.

Условия торгов: Победитель торгов (Покупатель) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 1 процента от цены продажи предмета торгов, указанной в протоколе о результатах торгов, в течение 3 рабочих дней со дня проведения торгов.

Торги проводятся в соответствии со ст.ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества, принадлежащего ОАО «ДСТ № 5», утвержденным организатором торгов.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, внешние задаток, а также представившие организатору торгов следующие документы:

- заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов);
- заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов);
- копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц, и индивидуальных предпринимателей);
- копию устава (для юридических лиц);
- копию платежного документа о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе, на расчетный счет № BY15 BLBB 3012 0190 3985 8300 1001 в ЦБВ № 527 ОАО «Белинвэстбанк», г. Минск, БИК BLBBBY2X, кодификатор назначения платежа – 40901, получатель – государственное предприятие «МГЦН», УНП 190398583.

Торги проводятся в форме открытого аукциона с условиями на пошиве начальной цене. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник фиксируется победителем торгов, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и не включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявления на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику (Покупателю) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Договор купли-продажи между Продавцом и Победителем торгов (Покупателем) заключается после представления копии платежного документа о перечислении суммы вознаграждения за организацию и проведение торгов и подписывается в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (Покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи.

Торги проводятся 14 июня 2023 года в 10.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукциона. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 24.05.2023 по 12.06.2023 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6. По вопросу осмотра продаваемого имущества следует обращаться по телефону (017) 388-43-21.

Телефоны для справок: (017) 365-48-36 (государственное предприятие «МГЦН»); (017) 388-43-21, (029) 179-23-02 (ОАО «ДСТ № 5»).

Могилевский филиал РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ» (Организатор аукциона) извещает о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего ОАО «Агросервис» (УНП 700010487, г. Могилев, ул. А. Павлова, 7)

Аукцион состоится 09.06.2023 в 12.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 77, к. 352 (офис Организатора аукциона)

Лот № 1: грузовой автомобиль ГАЗ-3307 (ассенизационный), р/з А1 0528-6, г. в. 1993. Начальная цена продажи – 2 160,00 бел. руб. с учетом НДС. Задаток – 216,00 бел. руб. Шаг аукциона – 108,00 бел. руб.

Лот № 2: полуприцеп Van Hool, р/з Т 0842 А, г. в. 1994. Начальная цена продажи – 5 220,00 бел. руб. с учетом НДС. Задаток – 522,00 бел. руб. Шаг аукциона – 261,00 бел. руб.

Лот № 3: полуприцеп Van Hool, р/з 2713 ТА, г. в. 1989. Начальная цена продажи – 6 240,00 бел. руб. с учетом НДС. Задаток – 624,00 бел. руб. Шаг аукциона – 312,00 бел. руб.

Лот № 4: полуприцеп MAZ 93866, р/з 1130 АА-6, г. в. 1994. Начальная цена продажи – 6 060,00 бел. руб. с учетом НДС. Задаток – 606,00 бел. руб. Шаг аукциона – 303,00 бел. руб.

Лот № 5: полуприцеп ОДА3 9958 (скотовоз), р/з 0879 ТВ, г. в. 1990. Начальная цена продажи – 3 036,00 бел. руб. с учетом НДС. Задаток – 303,60 бел. руб. Шаг аукциона – 151,80 бел. руб.

Лот № 6: полуприцеп ОДА3 9958 (скотовоз), р/з 6406 ТА, г. в. 1990. Начальная цена продажи – 2 508,00 бел. руб. с учетом НДС. Задаток – 250,80 бел. руб. Шаг аукциона – 125,40 бел. руб.

Местонахождение лотов: г. Могилев, ул. А. Павлова, 7 (контактное лицо для осмотра – Сергей Викторович, тел. 8-029-622-67-58). Р/с для перечисления задатков: BY60BY93012132265003026600 в филиале ОАО «Банк БелВБ» в Гомеле, пр-т Ленина, 10, БИК BELBY2UX. Получатель платежа – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Код платежа – 40901. Срок подачи документов до 12.06.2023.

Срок подписания договора купли-продажи – 10 рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится на условиях договора купли-продажи. Победитель аукциона (единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5%) возмещает затраты на организацию и проведение аукциона. Порядок и сроки внесения задатков, оформления участия в аукционе, перечня подаваемых документов, порядок проведения аукциона, а также определения лица, выигравшего аукцион, содержится в информации о проведении аукциона, опубликованной на сайте Организатора аукциона ino.by.

Извещение о предыдущем аукционе было опубликовано от 15.10.2022, 29.11.2022, 21.12.2022, 31.01.2023, 04.03.2023, 25.03.2023, 27.04.2023. Доп. информация можно получить по тел. 8-029-624-26-25, Mogilev@ino.by

МЕТАЛЫ ДЛЯ ЖЫЦЦЯ

Навошта нашаму арганізму патрэбны кобальт?

Праблемы з памяццю і ўвагай, дрэнны настрой, паніжаны жывіцёвы тонус, хранічныя захворванні — усё гэта можа быць вынікам недахопу

ў расцёне адмысловых пажыўных рэчываў: макра- і мікранутрыентаў. Нягледзячы на тое што мінеральныя рэчывы не валодаюць энергетычнай каштоўнасцю, без іх удзелу немагчымы практычна ніводны абменны працэс. Сёння мы расказваем пра адзін з неабходных і важных для чалавечага арганізма элементаў — кобальт.

Ён патрэбен для звычайнага праходжання ўнутраных працэсаў і з'яўляецца адной са структурных адзінак вітаміну В¹², які ўдзельнічае ў ферментных рэакцыях, крывятворэнні, а таксама ў рэгуляванні работы нервовай сістэмы і печані. У арганізме чалавек кобальту змяшчаецца каля 1,2 мг. З гэтай колькасці 14 % знаходзіцца ў костках, 43 % у мышцах, астатняе — у мяккіх тканках. Штодзённае спажыванне кобальту складае каля 300 мкг, з іх 40 мкг паступае ў арганізм у выглядзе вітаміну В¹².

Ключавая функцыя кобальту ў арганізме — крывятворэнне. Сэрца будзе працаваць без збоўў толькі пры ўмове дастатковай наяўнасці кобальту. Важнай асаблівасцю гэтага мікраэлемента з'яўляецца яго здольнасць да зніжэння ўзроўню халестэрыну ў крыві і вывадзення яго з асаду. Гэтая ўласцівасць дапамагае прадухіліць утварэнне атерасклератычных бляшак, — расказвае **ўрач-лабарант лабараторыі санітарна-хімічных і таксікалагічных метадаў даследавання Мінскага абласнога цэнтру гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Мікалай СІВІЦКІ.**

Прыкладна пята частка ўсяго кобальту ў арганізме чалавек назапашваецца ў печані, дзе яго ўтрыманне дасягае 0,05 мкг/кг. Другое месца па наяўнасці дадзенага рэчыва займаюць ныркі. Канцэнтрацыя ён таксама ў падстраўнікавай залозе, касцявым мозгу і селзёнцы. Утрыманне кобальту ў крыві ў мужчын крыху вышэйшае, чым у жанчын.

Кобальт змяшчаецца ў мясе, рыбе, малочных прадуктах, курчынных яйках, муцэ, хлебапрадуктах, крупках і бабовых, бульбе, гародніне, садавіне, ягадах. Асабліва вялікае ўтрыманне кобальту ў печані буйной рагатай жывёлы. На кобальт багатае малодзіва, дзе яго змяшчаецца ў дзесяць разоў больш у параўнанні з малаком. З ежай у арганізм паступае 70 % кобальту, з піўнай вадой — 30 %. Яго солі добра раствараюцца і хутка ўдаскоўваюцца ў кішэчніку.

Ад недахопу кобальту ў арганізме часта церпяць спартсмены, вегетарыянцы, людзі з захворваннямі СКТ, стратай крыві і гелмінтозам. Недахоп дадзенага мікраэлемента цягне за сабой наступныя праблемы:

- зніжаецца ўзровень вітаміну В¹²;
- парушаецца работа нервовай сістэмы;
- узнікае дыстрафія касцявой тканкі;
- разбураецца сліззістая абалонка страўніка;
- парушаецца работа печані.

Дзякуючы здольнасці змяняць сваю валентнасць і ўваходжанню ў бялагічна актыўныя злучэнні кобальт выконвае важныя функцыі ў многіх акісляльна-аднаўленчых рэакцыях. Ва ўсіх жывых арганізмах гэтае злучэнне выконвае ролю ўніверсальнага акумулятара энергіі.

Лішак мікраэлемента ў арганізме праўляецца парушэннем работы нервовай сістэмы, пашкоджаннем мышачнай тканкі сэрца, артрыяльнай гіпертэнзіяй, дарматытам, пагаршэннем слыху

і іншымі праблемамі са здароўем. Адмоўнае дзеянне кобальту пагаршае алкаголь. Той, хто злоўжывае півам, падвяргае сябе павышанай небяспецы развіцця сардэчна-судзінных захворванняў.

Атручэнне можа адбыцца пры ўдыханні парой сплаваў гэтага элемента, у выніку тэрапеўтычнага прымянення злучэнняў кобальту пры анеміі і радыяактыўнага кобальту ў анкалогіі. Парушаецца функцыя печані, пагаршаецца засваенне тлушчаў і прыгнятаецца актыўнасць шматлікіх ферментаў.

Якія яшчэ макра- і мікраэлементы неабходныя?

Сярод 106 элементаў, што ўваходзяць у перыядычную сістэму Мендзэлева, унутры чалавек аўвёс час знаходзіцца 81. 12 з іх называюць структурнымі, бо менавіта з іх складаецца чалавечая цела. Да такіх рэчываў адносяцца вуглярод, кісларод, вадарод, азот, кальцый, магній, натрыі, калій, сера, фосфар, фтор і хлор. Гэта — макраэлементы. Яны патрэбныя нам штодня ў дастаткова вялікай колькасці, запатрабаванне ў іх вагаецца ад сотняў міліграмаў да некалькіх грамаў. Вось дзясята патрэбен кожны з іх.

• **Кальцый** — адзін з найбольш важных макраэлементаў, неабходны для росту і трываласці касцявой тканкі. Дэфіцыт кальцыю ў спалучэнні з дэфіцытам вітамінаў D, С і групы В у дзяцей павялічвае небяспекі развіцця рахіту, а ў дарослых парушае моц шкідэта і зубой, павышае рызыку сардэчна-сасудзістых захворванняў. Першымі прыкметамі недахопу гэтага мінералу з'яўляюцца спазмы ў страўніку, сур'явае, сутаргі, паторгванні рукі і ног, бялюшчыя суставаў. Найважнейшая крыніца кальцыю — малако і малочныя прадукты.

• **Магній**, як і кальцый, уваходзіць у склад касцявой тканкі, а таксама забяспечвае арганізм энергіяй і ўмацоўвае мышачную і нервовую сістэмы. Яго дэфіцыт прыводзіць да дэпрэсіі, апатыі, хуткай стомляльнасці, мышачнай слабасці, сутаргуў і ікраножных мышцаў. Працяглая недахоп гэтага мінералу (магчымы пры алкагалізме і хранічнай сардэчнай

недастатковасці) пагаршае работу крывяносных сасудаў, нырак і сардэчнай мышцы. Запозорыць дэфіцыт можна па вечна халодных канечнасцях, страце апетыту, раздражняльнасці, дрэннай каардынацыі рухаў, мляоснасці, галавакружэнняў. Крыніца магнеіу — міндаль, какава, грэчка, жыта, авёс і зародкі пшаніцы.

• **Калій** выводзіць лішнюю ваду і соль і дапамагае рабоце сэрца. Дэфіцыт калію можа прывесці да дыстрафіі мышцаў нават у тых, хто есць дастаткова бялку. У такім разе з'яўляюцца дрымотнасць, дрэжжанне канечнасцяў, запаволенне сэрцабіцця, сухасць скуры, ацёкі кісцяў.

Калі вы любіце салёнае, то прадукты, багатыя каліем (а гэта амаль уся гародніна і садавіна, будзьце для вас вельмі карысныя).

• **Фосфар** патрэбен дзецям для росту, а дарослым — для энергіі. Асноўныя прыявы яго дэфіцыту: зніжэнне ўвагі, слабасць. У значнай колькасці фосфар змяшчаецца ў яечным жаўтку, печані, нырках, мазагах, язьку, мясе, марской і рачной рыбе.

Селену нам не хапае летам, а магнеіу — зімой

Патрэба ў мікраэлементах наднолькавая ў розную пару года. Так, селену нам не хапае, як правіла, улётку, а магнеіу — узімку. У чым сакрэт? У харчаванні. Бо магнеіу шмат у зяленіве, якое часцей аказваецца ў нас на сталё ў летні час. А багатыя селенам часнок, свіное сала, масла і арэхі мы часцей спажываем зімой.

Доля мікраэлементаў у арганізме невялікая (ад 0,001 да 0,00000000001 г). Ды і патрэба чалавек у гэтых рэчывах надзвычай малая — тысячныя долі грама. Аднак дэфіцыт усяго аднаго такога рэчыва можа выклікаць сур'ёзныя праблемы са здароўем. Да мікраэлементаў адносяцца цынк, медзь, марганец, малібдэн, бор, кобальт, ёд, фтор, алюміній, бром, селен і іншае.

Кожны мікраэлемент адыгрывае ў арганізме сваю ролю, адны — больш прыкметныя, іншыя — другарядныя. Але ўклад кожнага з іх у «агульную справу» вельмі важны.

• **Жалеза**, з'яўляючыся складовай часткай гемаглібін, удзельнічае ў працэсах крывятворэння і забяспечвае арганізм энергіяй. Дэфіцыт жалеза прыводзіць да анеміі, павышанай стомляльнасці, выпадзення валасоў, ломкасці пазногцяў, моцных менструальных боляў у жанчын. Больш за ўсё жалеза — у мясных прадуктах.

• **Ёд** уваходзіць у склад гармонаў шчытападобнай залозы. Недахоп гэтага рэчыва небяспечны развіццём эндэмічнага валляка, частымі інфекцыямі. У дзяцей ён прыводзіць да запаволення росту, зніжэння разуумовых здольнасцяў. Ускоснае сведчанне недахопу ёду — хранічная стомленасць, нервовасць, моцнае сэрцабіцце, запоры. Шмат ёду ў марской рыбе і морапрадуктах.

• **Медзь** павышае гемаглібін, паліпае супраціўляльнасць арганізма, умацняе дзеянне антыбіётыкаў. Медзі шмат у крупках і травах, бабовых, бульбе, гародніне і ягадах, а таксама ў мясе, яйках, медзе.

• **Селен** умацоўвае імунітэт, стымулюе сінтэз бялку і працэсы росту. Прыкметамі недахопу селену — ружовыя плямы на руках і твары. Крыніца — морапрадукты, мяса, ныркі, рыс, пшаніца, ячмень.

• **Фтор** паліпае стан зубной эмалі, а таксама вугляводны і тлушчавы абмены. Ім багатыя чай, печань, марская рыба — селядзец, скумбрыя, траска.

• **Хром** спрыяе лепшаму засваенню глюкозы, стымулюе працэсы росту. Дэфіцыт гэтага рэчыва можа пагражаць нават развіццём цукровага дыябету. Дарэчы, адна з прыкмет, якія паказваюць на недахоп хрома, як і пры дыябете, — цяга да салодкага. Змяшчаецца хром у шчаўі, фасолі, бураках, кропе, бульбе, моркве, аўсе, ячмені.

• **Цынк** аказвае ўплыў на ўсе віды абменных працэсаў у арганізме, бо ўваходзіць у склад шматлікіх ферментаў і гармону інсуліну. Пры недастатковым паступленні цынку рэзка запаволяецца працэс росту і палавога развіцця, з'яўляецца анемія. Рызыку дэфіцыту цынку павялічваецца частыя траўмы. Цынкам багатыя многія прадукты, у тым ліку грыбы і крэветкі.

ПРЫМЕРАЛІ НА СЯБЕ МЕДЫЦЫНСКУЮ ПРАФЕСІЮ

Навучэнцы сталічных школ наведлі 25-ю гарадскую паліклініку, дзе ў рамках прафарыентацыйнага пазнаёмліліся з прафесіяй медыцынскай сястры, а таксама на свае вочы ўбачылі, як працуе дэфібрылятар і як правільна знімаць электракардыяграму, як карыстацца мяшком Амбу (механічнае прыстававанне для часовай вентыляцыі лёгкіх) і як аказаць неадкладную дапамогу, калі некаму побач раптам зрабілася дрэнна.

Традыцыйна такія сустрэчы праводзяцца ў маі ў дзень адчыненых дзвярэй. — Мы іх праводзім як на базе паліклінікі, так і на базе ўстаноў адукацыі, для таго каб зацікавіць школьнікаў прафесіяй медыцынскага работніка. Сёння мерапрыемства было прысвечана прафесіі медыцынскай сястры, а таксама іншым медыцынскім работнікаў з

сярэдняй медыцынскай адукацыяй: фельчара, лабаранта, рэнтген-лабаранта, памочніка ўрача, — кажа **галоўная медыцынская сястра 25-й гарадской дзіцячай паліклінікі, галоўны пазаштатны спецыяліст па арганізацыі работы медыцынскіх работнікаў з сярэдняй спецыяльнай медыцынскай і фармацэўтычнай адукацыяй Міністэрства аховы здароўя Алена КОТАВА.**

На мерапрыемства прыйшлі вучні 9-х класаў школ, размешчаных у раёне абслугоўвання паліклінікі, — 157-й і 12-й.

— З сёлета года навучальнага года адноўлена навучанне на аснове базавай адукацыі ў чатырох медыцынскіх каледжах нашай краіны — сталічных, Аршанскім, Гродзенскім і Брэсцкім. Набор склаў 320 навучэнцаў, і станоўчы момантаў тут некалькі, у тым ліку лепшае замацаванне спецыялістаў у прафесіі, — кажа Алена Котавя.

Спецыяліст расказала школьнікам і пра магчымае мэтавы падрыхтоўкі. У прыват-

насці, штогод такі набор будзе павялічвацца згодна з канцэпцыяй развіцця сястрынскай справы на 2021—2025 гады і да 2025 года мусіць склаасці да 60 % адведзенага на бюджэтныя месцы.

— Што дае мэтавы набор? Гэта гарантыванае першае працоўнае месца, замацаванне спецыяліста ва ўстанове, якая дала мэтавае накіраванне. Гэта плюс для спецыяліста. Ён прыходзіць у паліклініку і за ім замацоўваецца настаўнік з ліку вопытных супрацоўнікаў, якія дапамагаюць асвоіцца з прафесіяй. Затым мы накіроўваем спецыяліста на далейшае навучанне, бо ў медыцыне немагчыма аднойчы атрымаць адукацыю і спыніцца. Для маладога спецыяліста гэта стымул прайсці атэстацыю, атрымаць кваліфікацыйную катэгорыю, — расказала галоўная медыцынскай сястра.

Самай цікавай для школьнікаў стала практычная частка, падчас якой паказалі і

расказалі пра аддзяленні паліклінікі, а некаторыя ўзоры вырабаў медыцынскага прызначэння і медыцынскай тэхнікі можна было нават прымяніць. Цяпер школьнікі ведаюць, як працуе дэфібрылятар, як правільна знімаць электракардыяграму, як карыстацца мяшком Амбу і як аказаць неадкладную дапамогу, калі нехта побач страціў прытомнасць.

Ад пачатку свету

СТАРАЖЫТНЫЯ МІГРАНТЫ

У бурштыне знайшлі новы від мурашак

Навукоўцы Санкт-Пецярбургскага ўніверсітэта выявілі новы від старажытных мурашак у бурштыне з музея Калінінграда. Пра гэта гаворыцца ў даследаванні, апублікаваным у часопісе *Insects*.

Від атрымаў назву *Manica andrapna*. Высветлілася, што гэтыя мурашкі насялялі тэрыторыю рэгіёна каля 33,9—37,8 мільёна гадоў таму. Навукоўцы выявілі новы від у кавалачку бурштыну, знойдзенага ў Калінінградскай вобласці, які захоўваецца ў калекцыі Музея бурштыны.

«Біялогія і эталогія мурашак *Manica* малавядомыя, у цэлым яны падобныя з відамі сястрынскага роду *Murmica*, але больш прымітыўныя... Мікракамп'ю-

тарная тамаграфія дазволіла правесці дакладныя вымярэнні ўзору і вывучыць усе традыцыйныя дыягнастычныя прыкметы новага віду», — гаворыцца ў даследаванні.

Адзначаецца, што гэта першая настолькі старажытная знаходка дадзенага роду ў выкапнёвым стане і першая такая знаходка ў Еўропе. Па словах навукоўцаў, згаданы від мурашак мог міграваць 56—33 мільёна гадоў таму з Паўночнай Амерыкі.

Каго мы бачым!

МАЛЫ, ДЫ РЭДКІ

Адшукаўся самы «ўзростава» птэрадактыль

Каманда нямецкіх археолагаў знайшла найстаражытнейшыя акамянеласці птэрадактыля ў наваколлях Пайнз ў Баварыі. Вынікі даследавання апісаны ў артыкуле, апублікаваным у часопісе *Fossil Record*.

Узор быў упершыню знойдзены яшчэ ў 2014 годзе падчас раскопак у дзеючым вапнавым кар'еры. Пароды, у якіх былі зафіксаваныя рэшткі дыназаўра, адносяцца да верхняга кімерыдзскага яруса і датуюцца 152 мільёнамі гадоў. Спецыялісты патрацілі каля 120 гадзін на механічную працу з іголкамі, пэндзлямі і іншымі інструментамі для ачышчэння ўзору ад іншых парод. Папярэднія знойдзеныя сляды птэрадактыляў адносяцца да перыяду тытонскага яруса, які ідзе за кімерыдзскім.

Знаходку складае поўны і добра захаваны шкілет асобіны невялікага памеру. У дыназаўра адсутнічае толькі невялікая частка левай ніжняй скі-

віцы, а таксама левая і правая вялікагаленныя косці. У астатнім птэрадактыль амаль ідэальна захаваны, кожная костка знаходзіцца ў правільным анатамічным становішчы. Удакладняецца, што чэрап даўжынёй пяць сантыметраў належаў маладой, не дарослай асобіне. Такія ўзоры з'яўляюцца дастаткова рэдкімі.

Біялогія з анатоміяй

МАЦНЕЙШЫЯ ЗА НАВАЛЬНІЦУ

Пчолы здольныя генерыраваць магутныя электрычныя зарады

Каманда навукоўцаў з Брыстальскага ўніверсітэта ў Вялікабрытаніі высветліла, што меданосныя пчолы могуць ствараць электрычны зарады з большай шчыльнасцю, чым у навальнічных аблаках і наэлектрызаваных пылавых бур. Пра гэта паведамляе *New Scientist*.

Даследчыкі адсочвалі надвор'е на палявой станцыі недалёка ад свайго ўніверсітэта і заўважылі, што іх маніторы электрычнага поля зафіксавалі скачок атмасфернага электрычнага зараду. Пры гэтым штармавой актыўнасці не назіралася.

Тады навукоўцы звярнулі ўвагу на тое, што паблізу ў гэты час раіліся заходнія меданосныя пчолы. Даследчыкам і раней было вядома, што асобныя пчолы нясуць невялікі зарады, але напружанне такой велічыні ніколі раней не рэгістравалася.

Каманда разгарнула дадатковыя маніторы электрычнага поля ў спалучэнні з відэакамерамі для вымярэння электрыч-

нага поля і шчыльнасці рою. Навукоўцы дачакаліся, пакуль пчолы ў найбліжэйшых вуллях пачнуць раіцца натуральным чынам. Даследчыкі зафіксавалі тры раі, якія праходзілі міма манітораў на працягу прыкладна трох хвілін за раз. Яны выявілі, што пчаліныя раі ствараюць электрычны зарады ад 100 да 1000 вольт на метр. Прытым чым шчыльнейшы быў рой, тым мацнейшае было электрычнае поле.

Удзельнік даследавання Элард Хантынг адзначыў, што шчыльнасць зараду пчаліных раёў была прыкладна ў восем

разоў большая, чым у навальнічнага воблака, і ў шэсць разоў большая, чым у наэлектрызаванай пылавой буры.

Віктар Мануэль Артэга-Хіменс з Універсітэта штата Мэн, каментуючы адкрыццё, адзначыў, што яно дае шырокае поле для даследавання. Навукоўцы ўсё яшчэ не ведаюць, ці адбываецца тое ж самае з іншымі жывёламі, такімі як птушкі і кажаны, а таксама не разумеюць прыроду гэтай з'явы. У тым ліку невядома, карысная гэтая здольнасць для пчол ці яна з'яўляецца выпадковым вынікам трэння паміж іх крыламі і паветрам.

Здароўе на талерцы

КАРЫЦА ДЛЯ ПАМЯЦІ

Яна можа палепшыць здольнасць да навучання

Група навукоўцаў з Бірджандскага ўніверсітэта медыцынскіх навук у Іране правяла даследаванне і высветліла, што карыца здольная аказваць станоўчы ўплыў на разумовыя здольнасці і работу мозга. Пра гэта паведамляецца ў часопісе *Nutritional Neuroscience*.

Вучоныя правялі сістэматычны агляд 40 даследаванняў, апублікаваных у анлайн-базах даных, такіх як PubMed, Scopus, Google Scholar і Web of Science. Сярод 40 даследаванняў 33 правялі з вывучэннем рэальных жывых арганізмаў — людзей і жывёл.

Пяць з іх навукоўцы правялі шляхам аналізу клетак або псямротных тканак, а два былі клінічнымі выпрабаваннямі з удзелам пацыентаў.

У выніку высветлілася, што ўжыванне карыцы або яе кампанентаў паляпшае памяць і здольнасць да

навучання, а таксама зніжае трывогу, памяншае агрэгацыю тау-бялкоў і бэта-амілоідаў, адказных за развіццё хваробы Альцгеймера.

Па словах кіраўніка даследчай групы Саманэ Нахаі, карыцу таксама можна выкарыстоўваць у якасці дапаможнага сродку пры лясчэнні захворванняў мозга і нервовай сістэмы, аднак тут яшчэ неабходныя дадатковыя даследаванні.

Пласты гісторыі

«ПАЦЫЕНТКА» З НАХІЛАМ

Навукоўцы расказалі пра поспехі ў выратаванні Пізанскай вежы

Як піша *Daily Mail* са спасылкай на даныя арганізацыі па захаванні славутасці *Opera della Primaziale Pisana*, у выніку 11-гадовага праекта стабілізацыі вежы, запушчанага ў 1990 годзе, да 2001 года яе нахіл паменшыўся прыкладна на 40 сантыметраў, а за наступныя 21 год вежа выпрасталася яшчэ на чатыры сантыметры.

Па словах прафесара геатэхнікі Нунцыянтэ Скуэлзі з Пізанскага ўніверсітэта, хоць нахіл вежы паменшыўся, яна па-ранейшаму хістаецца ў сярэднім прыкладна на 0,5 міліметра ў год.

«Хоць самае галоўнае — гэта ўстойлівасць, якая лепшая, чым чакалася», — сказаў ён агенцтву *Associated Press*. — Улічваючы, што гэта 850-гадовая «пацыент-

ка» з нахілам каля пяці метраў і асяданнем больш за тры метры, стан «здароўя» Пізанскай вежы выдатны».

Сярэднявечная званіца, якая з'яўляецца сімвалам магутнасці

прыморскай рэспублікі Пізы ў Сярэднявеччы, здолела перажыць як мінімум чатыры моцныя землятрусны, якія абрынуліся на рэгіён з 1280 года. Даследаванне 2018 года паказала, што менавіта

мяккасць глебы падмурка, якая першапачаткова была прычынай яе нахілу, засцерагла вежу ад моцных штуршкоў.

Навукоўцы мяркуюць, што 57-метровая вежа пачала «тануць» адразу ж пасля будаўніцтва ў 1173 годзе. Прычына заключалася ў няправільнай канструкцыі, з-за чаго падмурак меў глыбіню ўсяго тры метры і быў закладзены ў слабым і нестабільным грунце. Гэтая аснова была больш мяккая за паўднёвага боку, што прывяло да нахілу, таму будаўнікі спрабавалі кампенсаваць яго, пакуль будавалі яшчэ восем паверхў ўверх, зрабіўшы падлогі карацейшыя з аднаго боку, чым з другога, у выніку чаго канструкцыя выгіналася і нахілялася.

Сур'ёзна за выратаванне вежы вучоныя ўзяліся ў 1990 годзе. Выкарыстаўшы некалькі няўдалых стратэгий па выпроставанні кан-

струкцыі, інжынеры вырашылі паспрабаваць «выманне грунту». Гэта мела на ўвазе выкопанне двух грузавікоў зямлі з-пад паўночнага боку вежы, а затым выкарыстанне сталёвых тросаў, каб падняць яе ў вертыкальнае становішча. Хоць тое было эфектыўна, каманда выявіла, што зімой падчас дажджоў будынак больш нахіляўся, бо ўзровень грунтавых водаў пад яго паўночным бокам быў вышэйшы. Таму ім таксама прыйшлося капаць дрэнажы, каб вада магла сцякаць у калодзежы і падтрымліваць устойлівасць падмурка.

Навукоўцы прагназуюць, што такім чынам на працягу наступных 300 гадоў Пізанская вежа будзе ў бяспецы. Таксама яны лічаць, што тэналагічны прагрэс прывядзе да таго, што аднойчы вежа поўнасцю выпрастаецца.

Сяргей СТАРЫНАЎ.

Фота з адкрытых крыніц.

ООО «Фрондера» извещает о проведении публичных торгов в форме открытого аукциона по продаже имущества ОАО «Вилейский райагросервис»

Лот	Наименование	Начальная цена с учетом НДС 20 %, бел. руб.	Задаток, бел. руб.	Шаг аукциона, бел. руб.
1	Котел для нагрева воды, инв. № 607Т	30,00	3,00	1,50
2	Станок 62г шил, инв. № 627	408,00	40,80	20,40
3	Весы авт., инв. № 167-0	390,00	39,00	19,50
4	Комбайн КТ-6-K4631-17, инв. № 3045-о	852,00	85,20	42,60
5	Весы для взвешивания ск, инв. № 3067	37,20	3,72	1,86
6	Емкость 10 м ³ металл, инв. № 6016	672,00	67,20	33,60
7	Емкость 10 м ³ , инв. № 6017	672,00	67,20	33,60
8	Пресс разукмпл. без двигателя, инв. № 6025	546,00	54,60	27,30
9	Вагончик 6 м на 2 м, инв. № 6028	630,00	63,00	31,50
10	Имущество, согласно списку № 1: https://docs.google.com/document/d/1nW-niRtPq4VGo2XwOoNqCQrV5RO1u3/edit?usp=share_link&oid=10733692737324979075&rfp=true&sd=true	1329,61	132,96	66,48
11	Имущество, согласно списку № 2: https://docs.google.com/document/d/1Bm6WMAcJcQeV_5INTIPQKUVUjVCP0W/edit?usp=share_link&oid=10733692737324979075&rfp=true&sd=true	850,48	85,05	42,52
12	Имущество, согласно списку № 3: https://docs.google.com/document/d/1VYV9wg18xYQvZs16p-cTSjXsZBDW/edit?usp=share_link&oid=10733692737324979075&rfp=true&sd=true	906,53	90,65	45,33
13	Имущество, согласно списку № 4: https://docs.google.com/document/d/1EVIqT1UNJmJtMdyY01Au8c_IBSD/edit?usp=share_link&oid=10733692737324979075&rfp=true&sd=true	2469,46	246,95	123,47
14	Имущество, согласно списку № 5: https://docs.google.com/document/d/1UWHLSc41v67bHPWKLXyG3plmXppP/edit?usp=share_link&oid=10733692737324979075&rfp=true&sd=true	284,38	28,44	14,22
15	Имущество, согласно списку № 6: https://docs.google.com/document/d/1gU2DwMjY70o7bZRLmWJf1nU2AT/edit?usp=share_link&oid=10733692737324979075&rfp=true&sd=true	1351,12	135,11	67,56
16	Сушильная установка КЗС-25, инв. № 6046-ОС	13 608,00	1360,80	680,40
17	Кран-балка 3 т на 15 м, инв. 6022	2484,00	248,40	124,20
18	Ванна 500 л, инв. 6018	972,00	97,20	48,60
19	Ванна 500 л, инв. 6019	972,00	97,20	48,60
20	Емкость б/у 2 м ³ , инв. 6029	302,40	30,24	15,12
21	Каменуборочная машина УКП, инв. 1709	6588,00	658,80	329,40
22	Пресс-подборщик ФС-20 Лиз. пром., инв. 3068	12 312,00	1231,20	615,60
23	Рассеиватель мин. РУ-8000, инв. 1378	8316,00	831,60	415,80
24	Центрифуга лабораторная «Орбита»	842,40	84,24	42,12
25	Эп. печь Н-45 шил., инв. 800	4860,00	486,00	243,00
26	Станок фрезерный ЕС71035, инв. 6040	9504,00	950,40	475,20
27	Станок фрезерный 2450, инв. 6041	8532,00	853,20	426,60
28	Станок токарный 163, инв. 6042	8532,00	853,20	426,60
29	Зернопогр. (ПЗ-100), инв. 743	3132,00	313,20	156,60
30	Бункер зерновой б/у, инв. 1391-0	13 716,00	1371,60	685,80
31	Стенд КИ-4200 ШИЛ., инв. 744	2160,00	216,00	108,00
32	Стенд топлив. «материал», инв. 862	3672,00	367,20	183,60
33	Жатка зерновая ДОН 1500 ПМ-928-01, инв. 6045-ос	3780,00	378,00	189,00

В отношении лотов №№ 1-2 проводятся восемь повторные торги. **Стоимость снижена на 90 %**. Ранее публикация размещалась в газете «Связда» № 193 (29815) от 01.10.2022, стр. 15, № 224 (29846) от 15.11.2022, стр. 10, № 245 (29862) от 14.12.2022, стр. 10, № 29 (29819) от 05.01.2023, стр. 10, № 16 (29896) от 26.01.2023, стр. 10, № 54 (29934) от 22.03.2023, стр. 11, № 69 (29949) от 12.04.2023, стр. 14, № 85 (29965) от 05.05.2023, стр. 15. В отношении лотов №№ 3-5 проводятся девять повторные торги. **Стоимость снижена на 95 %**. Ранее публикация размещалась в газете «Связда» № 193 (29815) от 01.10.2022, стр. 15, № 224 (29846) от 15.11.2022, стр. 10, № 245 (29862) от 14.12.2022, стр. 10, № 29 (29819) от 05.01.2023, стр. 10, № 16 (29896) от 26.01.2023, стр. 10, № 39 (29919) от 28.02.2023, стр. 14, № 54 (29934) от 22.03.2023, стр. 11, № 69 (29949) от 12.04.2023, стр. 14, № 85 (29965) от 05.05.2023, стр. 15. В отношении лотов №№ 6-15 проводятся шесть повторные торги. **Стоимость снижена на 65 % в отношении лотов №№ 6-9. Стоимость снижена на 85 % в отношении лотов №№ 10-15**. Ранее публикация размещалась в газете «Связда» № 249 (29871) от 20.12.2022, стр. 6, № 16 (29896) от 26.01.2023, стр. 10, № 39 (29919) от 28.02.2023, стр. 14, № 54 (29934) от 22.03.2023, стр. 11, № 69 (29949) от 12.04.2023, стр. 14, № 85 (29965) от 05.05.2023, стр. 15. В отношении лотов №№ 16-33 проводятся первые повторные торги. **Стоимость снижена на 10 %**. Ранее публикация размещалась в газете «Связда» № 69 (29949) от 12.04.2023, стр. 14.

Местонахождение лотов №№ 1-33: Минская обл., Вилейский р-н

В отношении лота № 23 имеются обременения в виде заключенных договоров аренды. Дополнительно информация по обременениям по телефону +375293489225

Дата и время проведения торгов	8 июня 2023 года в 14.30 (регистрация с 14.00 до 14.25) по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127
Срок приема заявлений и внесения суммы задатка	с 10.00 24 мая 2023 года до 16.00 6 июня 2023 года

Условия для участия в торгах:

- До подачи заявления необходимо внести задаток на р/с **BY36ALFA301221557040270000**, код банка ALFABY2X, УНП 192789344. Получатель – ООО «Фрондера», назначение платежа: **ОТПИ 40901**. Задаток для участия в торгах по Лоту «...», ОАО «Вилейский райагросервис», проводимых 08.06.2023.
- Заявление на участие (на каждый лот отдельно) и необходимые документы (согласие о правах и обязанностях сторон в 2-х экземплярах (на каждый лот отдельно), копия платежного поручения о перечислении задатка, копия паспорта (стр. 31-33, действующая прописка); копия свидетельства о государственной регистрации – для ИП и юр. лица; документ, подтверждающий полномочия руководителя или представителя юр. лица, копия Устава – для юр. лица) принимаются в рабочие дни с 10.00 до 18.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127. Документы могут подаваться посредством направления почтой (220113 г. Минск, а/я 524) или личной подачи. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата и время получения организатором торгов оригинала заявления и копии заявления и пакета прилагаемых документов (в случае направления почтой – дата и время поступления документов на абонентский ящик организатора торгов). По вопросу подготовки необходимых документов для участия в аукционе обращаться по телефону: +375293082897, +375293058650.
- К участию в торгах допускаются лица, подавшие организатору торгов в указанный в извещении о проведении торгов заявление с приложением необходимых документов и зарегистрированные в журнале регистрации на участие в торгах. Победителем аукциона признается участник, предложивший в ходе торгов наивысшую цену. Результаты торгов оформляются протоколом в день проведения торгов.
- В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником и для участия в нем остался один участник, при согласии этого участника приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5 %, комиссия в день проведения аукциона оформляет протокол о продаже предмета торгов этому участнику аукциона.
- Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона (вознаграждение аукциониста и затраты по размещению публикации в газете) на основании счета-фактуры и акта в течение 5 (пяти) календарных дней со дня проведения аукциона. **Вознаграждение аукциониста – 7 % от конечной цены предмета торгов.** Победитель аукциона (Претендент на покупку) должен подписать с Продавцом договор купли-продажи предмета торгов после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона в течение 10 (десяти) рабочих дней с момента подписания протокола о результатах торгов. Оплата приобретенного предмета торгов должна быть произведена в полном объеме не позднее 15 (пятнадцати) рабочих дней со дня проведения торгов.
- Подробнее с правилами проведения торгов можно ознакомиться в разделе «Ликвидация» на сайте <https://orgtorg.by/info/>.
- Все желающие могут предварительно ознакомиться с предметом торгов. По вопросу осмотра объектов обращаться по телефону +375299999112, Чеслав.
- Организация и проведение аукциона осуществляется на основании норм Положения «О порядке продажи имущества ликвидируемого юридического лица с публичных торгов», утвержденного постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.01.2013 № 16.
- Все мероприятия, связанные со снятием имущества с учета в уполномоченном государственном органе, осуществляет покупатель собственными силами и за свой счет на основании выданной доверенности.

ОАО «Вилейский райагросервис» в лице ликвидатора – ООО «Партнер-Консултант», тел. +375172552928 (224214 г. Вилейка, ул. 1 Мая, 105, УНП 600010756)

Организатор аукциона ООО «Фрондера» 220113 г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127, тел. +375293082897 • e-mail: info.torg@orgtorg.by • сайт <https://orgtorg.by> • telegram <https://t.me/orgtorg>

Центр Промышленной Оценки • Организация аукционов • Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор аукциона: ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 5. Сайт в интернете: www.cpro.by

Продавец: ОАО «Лидаклебопродукт», Гродненская область, г. Лида, ул. Булата, 1. Тел. (0154) 65 25 01

Оператор ЭТП: ООО «ИПМ-Консалт Оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46, www.ipmtorg.by

Предмет электронных торгов

Лот №	Наименование	Адрес
1	Здание магазина (здание специализированное розничной торговли), инв. номер 420/C-47477, общей площадью 141 кв. м. Составные части и принадлежности: погреб	Гродненская обл., г. Лида, ул. Докучаева, 28А

Сведения о земельном участке с кадастровым номером 42368320004000128: предоставлен на праве постоянного пользования общей площадью 0,0310 га для размещения объектов розничной торговли

Начальная цена с НДС 20 %: 74 400,00 белорусских рублей (снижение 50%)

Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/с БУ47БЕЛ3012028500030226000 ОАО «Банк Белгосбанк», БИК БЕЛВБ2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи: 15 рабочих дней после электронных торгов

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победитель электронных торгов, либо единственный участник электронных торгов, согласившийся приобрести предмет электронных торгов по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнуто договоренности по срокам и о порядке оплаты за предмет электронных торгов, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи

Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorg.by

Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение 5 % от цены продажи в течение 3 дней после проведения электронных торгов

Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов, без объяснения причин снятия

Дата и время начала и окончания электронных торгов: начало торгов: 10.00 12.06.2023 г. окончание торгов: 11.00 12.06.2023 г.

Торги проводятся на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов

Дата и время окончания приема заявок: заявки на участие в электронных торгах принимаются по 09.06.2023 г. до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу www.ipmtorg.by

Контактные данные Тел.: +375 17-280-36-37, +375 (29) 317-95-42, +375 (44) 704-92-06. E-mail: auction@cpro.by, info@ipmtorg.by

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Гродненский филиал)

информирует о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего дочернему унитарному предприятию «Проектный институт Гродногипрозем» республиканского унитарного предприятия «Проектный институт Белгипрозем»

Аукцион состоится 06.06.2023 г. в 11.00 по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, 209. Телефон для справок 55-87-71

Лот № 3	
Наименование, характеристика предмета аукциона, местонахождение предмета аукциона	Лот № 1: автомобиль легковой универсал RE-NAULTDUSTER, регистрационный знак 4500 KE-4, 2013 года выпуска, цвет серебристый, кузов (рама) № X7LHSRDJN50840286, разрешенная масса (кг) 1877, пробег от начала эксплуатации в соответствии с учетными документами 277 000 км. Лот № 2: автомобиль легковой универсал RE-NAULTDUSTER, регистрационный знак 4497 KE-4, 2014 года выпуска, цвет серебристый, кузов (рама) № X7LHSRDJN50448255, разрешенная масса (кг) 1877, пробег от начала эксплуатации в соответствии с учетными документами 278 000 км.
Начальная цена продажи	Лот № 1: 23 328 руб. (двадцать три тысячи триста двадцать восемь рублей) с учетом НДС. Лот № 2: 23 868 руб. (двадцать три тысячи восемьсот шестьдесят восемь рублей) с учетом НДС
Сумма задатка	Лот № 1: 2 332 руб. (две тысячи триста тридцать два рубля). Лот № 2: 2 386 руб. (две тысячи триста восемьдесят шесть рублей)
Реквизиты для зачисления задатка	BY44BEBB30120500833225001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, код банка BLBBY2X, УНП 500833225
Место, дата и время окончания приема заявлений	Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 208, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница). Обед – с 12.30 до 13.18. Последний день приема заявлений – 02 июня 2023 г. до 15.00
Условия проведения аукциона	Возмещение победителем аукциона (лицом, приравненным к победителю аукциона) затрат Продавца по оказанию услуг по независимой оценке транспортного средства в размере 165,00 руб. (сто шестьдесят пять рублей) с учетом НДС; возмещение победителем аукциона (лицом, приравненным к победителю аукциона) затрат Продавца по уплате вознаграждения организатору аукциона в размере 3 % от конечной цены продажи объекта
Порядок оформления участия в аукционе, порядок его проведения, а также определения лица, выигравшего аукцион, содержится в информации о проведении аукциона, опубликованной на сайте Организатора аукциона – https://ipmto.by/auction . Объявление о проведении первого аукциона было размещено в газете «Связда» от 22.03.2023 г.	

ИНФОРМАЦИОННОЕ СООБЩЕНИЕ о проведении открытого аукциона по продаже гражданам Республики Беларусь в частную собственность земельных участков для строительства и обслуживания одноквартирных жилых домов в дер. Сосновая, ул. Придорожная (объект 117/2021), дер. Дуброва, ул. Центральная (объект 62/2021), дер. Рудомейка, ул. Центральная (объект 112/2021) Озерико-Слободского сельсовета Смолевичского района Минской области

Организатор аукциона: Озерико-Слободский сельский исполнительный комитет, 222215, аг. Слобода, ул. Красногвардейская, д. 27, Смолевичский район, Минская область

№ лота	Адрес земельного участка	Кадастровый номер	Площадь (га)	Целевое назначение	Начальная цена земельного участка (бел. руб.)
1	дер. Сосновая, ул. Придорожная	624883010101000661	0,1500	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома (10902 земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома)	35 000
2	дер. Дуброва, ул. Центральная	624883003801000354	0,0863	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома (10902 земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома)	25 000
3	дер. Рудомейка, ул. Центральная	624883008601000110	0,1094	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома (10902 земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома)	20 000

Аукцион состоится 27 июня 2023 г. в 15.00 в Озерико-Слободском сельском исполнительном комитете по адресу: аг. Слобода, ул. Красногвардейская, 27, Смолевичский район, Минская область, зал заседаний (тел.: 801776, 50066).

Извещения о проведении аукциона размещены на сайтах: Государственный комитет по имуществу: <https://au.nca.by>, Минский областной исполнительный комитет: <https://info@minsk-region.gov.by>, Смолевичского райисполкома: isp.smolevichi.gov.by.

Центр Промышленной Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703		
Продавец	ОАО «Агролизинг», 220005, г. Минск, ул. Красная, 13-31, тел. +37517-242-13-81		
Предмет аукциона			
Лот №	Наименование (Назначение)	Общ. пл.	Инв. номер
1	Административное помещение (Административное помещение) по адресу: г. Минск, ул. Тимирязева, 4-1Н	884 кв. м	500/D-70779533
Начальная цена с НДС 20 % – 2 739 600,00 белорусских рублей			
2	Торговое помещение (Торговое помещение) по адресу: г. Борисов, ул. Строителей, д. 26, пом. 5	1672,1 кв. м	610/D-47661
Начальная цена с НДС 20 % – 2 210 476,19 белорусского рубля			

Условия по лотам №№ 1–2: в случае признания победителем аукциона либо единственным участником, согласившимся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на пять процентов, хозяйствующего субъекта, до совершения сделки, может потребоваться согласие антимонопольного органа (Министерства антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь) на экономическую концентрацию

С подробной информацией по предмету аукциона можно ознакомиться на сайте организатора аукциона WWW.CPO.BY

Задаток 10 % от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ», БИК BELBY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи: 30 рабочих дней после проведения аукциона и при необходимости получения согласия антимонопольного органа на экономическую концентрацию

Условия оплаты предмета аукциона

Если между продавцом и покупателем (победителем аукциона либо единственным участником аукциона, согласившимся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и порядку оплаты объекта, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи и при необходимости получения согласия антимонопольного органа на экономическую концентрацию

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения за организацию аукциона, оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время до объявления его проданным без объяснения причин снятия

Предшествующее извещение опубликовано в газете «Звязда» от 18.03.2023

Аукцион состоится 26.06.2023 в 13.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 23.06.2023 до 17.00 по указанному адресу

Тел.: +375 17 280-36-37; 8044-7042-90-06.
E-mail: auction@cpo.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению ликвидатора ОАО «Передвижная механизированная колонна № 32» (222310, Минская обл., г. Молодечно, ул. Молодечанка, 2Б) проводит открытый аукцион по продаже:

Лот № 1:
ЗДАНИЕ НЕОТАПЛИВАЕМОГО СКЛАДА общей площадью 1612 кв. м с инв. № 630/С-46863, адрес: Минская область, г. Молодечно, ул. Сухая, 89/5.

Начальная цена с НДС (20 %) – 265 200,00 бел. руб.
Задаток 10 % от начальной цены – 26 520,00 бел. руб.

Лот № 2 (повторные торги):
ЦЕХ МЕТАЛЛООБРАБОТКИ № 1 (составные части и принадлежности: пристройка, 2 (два) навеса) общей площадью 1740 кв. м с инв. № 630/С-46860, адрес: Минская область, г. Молодечно, ул. Сухая, 89/3.

Начальная цена с НДС (20 %) – 193 920,00 бел. руб.
Задаток 10 % от начальной цены – 19 392,00 бел. руб.
Стоимость снижена на 60 %.

Лоты расположены на земельном участке с кадастровым номером 64200000001000776 (право постоянного пользования) площадью 5,3062 га, для обслуживания Объектов будет выделена доля в праве на указанный земельный участок.

Задатки перечисляются на р/с № BY56BPSB30121082600169330000 в ОАО «Сбер Банк», г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, БИК BPSBBY2X, УНП 690324015, код платежа – 40901, код категории платежа – ОТНН, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 20 (двадцати) банковских дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. Победитель аукциона (единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5 %) (покупатель) возмещает затраты на организацию и проведение аукциона.

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгов регламентирован Положением «О порядке продажи имущества ликвидированного юридического лица с публичных торгов», утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.01.2013 № 16, размещенным на сайте организатора торгов www.rlt.by.

Предшествующие извещения о проведении аукциона по лоту № 2 опубликованы в газете «Звязда» от 27.01.2022, 02.04.2022, 19.04.2022, 11.05.2022, 02.06.2022, 02.07.2022, 26.07.2022, 16.08.2022, 05.10.2022, 02.11.2022.

Аукцион по лоту № 1 состоится 26.06.2023 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 23.06.2023 до 16.00 в каб. 320 по указанному адресу.

Аукцион по лоту № 2 состоится 09.06.2023 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 08.06.2023 до 16.00 в каб. 320 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 516-80-65, 516-80-64, (8029) 136-13-11, 029 102-21-17, телефон для осмотра 8 (029) 351 10 33.

Сведения о результатах проведения Рекламной игры «19 ЛЕТ ВМЕСТЕ»

- Организатором Рекламной игры является Общество с ограниченной ответственностью «АМАЗОН-КОЛОРИТ», юридический адрес: Республика Беларусь, Минская область, город Молодечно, ул. Тамары Дудко, 2А, комната 8, УНП 690305906, тел. +375 176 58 12 58, электронный адрес: info@202by.
- Наименование Рекламной игры: «19 лет вместе».
- Территория проведения Рекламной игры: Все официальные торговые участки ООО «АМАЗОН-КОЛОРИТ», находящиеся на территории Республики Беларусь, и интернет-магазин — 202.by.
- Срок начала и окончания Рекламной игры, включая срок выдачи выигршей и публикации результатов проведения Рекламной игры: с 1 марта 2023 г. по 5 июня 2023 г.
- Свердательство о государственной регистрации Рекламной игры № 4281 выдано Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь 30.01.2023.
- Количество участников, выполнивших условия рекламной игры «19 лет вместе», – 1170 человек.
- Информация о призовом фонде: Размер призового фонда Рекламной игры составляет 2850,00 (два тысячи восемьсот пятьдесят) белорусских рублей. Призовой фонд Рекламной игры разгран по количеству.
- Информация о победителях рекламной игры:

№	Игровой код	Фамилия Имя Отчество	Город	Приз
1	00389	Бузанов Дмитрий Сергеевич	Минск	Денежный приз – 150 рублей
2	01016	Прокофьева Наталья Олеговна	Минск	Денежный приз – 150 рублей
3	01181	Гарбалева Сергей Александрович	Брест	Денежный приз – 150 рублей
4	01227	Кремень Екатерина Александровна	Минск, Ждановичский с/с	Денежный приз – 150 рублей
5	01615	Роговой Александр Николаевич	Минск	Денежный приз – 150 рублей
6	00112	Жибуль Александр Александрович	Минск (дер. Боровики)	Денежный приз – 150 рублей
7	00266	Ермолин Андрей Игоревич	Минск	Денежный приз – 150 рублей
8	00051	Жих Андрей Викентьевич	Минск	Денежный приз – 150 рублей
9	00253	Голубев Евгений Владимирович	Минск	Денежный приз – 150 рублей
10	00071	Прокопович Андрей Васильевич	Брест	Денежный приз – 150 рублей
11	00023	Новиков Александр Олегович	Минск (Сеица)	Денежный приз – 150 рублей
12	00592	Лашкевич Галина Ивановна	Минск	Денежный приз – 150 рублей
13	00645	Геллер Феликс Леонидович	Минск	Денежный приз – 150 рублей
14	01218	Арутюнов Карен Артурович	Минск	Денежный приз – 150 рублей
15	00744	Сыткая Анна Юрьевна	Минск	Денежный приз – 150 рублей
16	00766	Замана Екатерина Игоревна	Гродно	Денежный приз – 150 рублей
17	01508	Юшков Кирилл Дмитриевич	Минск	Денежный приз – 150 рублей
18	00803	Янковский Александр Михайлович	Минск	Денежный приз – 150 рублей
19	00053	Гурко Дмитрий Вячеславович	Новополоцк	Денежный приз – 150 рублей

Поздравляем победителей и благодарим всех принявших участие в Рекламной игре!

Информация для победителей:

- Для получения приза Победителю необходимо явиться в офис Организатора по адресу: Минский район, Сенницкий с/с, район д. Колядичи, ул. Лагурина, 9, 3-й этаж, кабинет № 4 с 19 мая 2023 г. по 5 июня 2023 г. включительно, с 9.00 до 16.30 в будние дни. При себе Победителю необходимо иметь документ, подтверждающий личность (паспорт гражданина Республики Беларусь или вид на жительство), копии документов для оформления акта выдачи Призов Организатор оставляет у себя. В случае если Победитель не выполнит действия в обозначенный срок, он утрачивает право на получение Приза. При остается в распоряжении Организатора.
- Выдача Приза представителю Победителя осуществляется по нотариально удостоверенной доверенности.
- Приз не подлежит замене. Ответственность организатора по выдаче Приза ограничена количеством и видом приза, указанных в Правилах.
- В соответствии с главой 18 Налогового кодекса Республики Беларусь Организатор при вручении Приза выступает налоговым агентом и обязан удержать сумму подоходного налога непосредственно из доходов получателя Приза. При невозможности удержать ислечисленную сумму подоходного налога с дохода Победителя по причине отсутствия ему денежных выплат и (или) отказа плательщика внести причитающиеся суммы подоходного налога с Победителя Организатор обязан направить в налоговый орган по месту жительства плательщика сообщение о сумме задолженности по подоходному налогу с Победителя.
- Организатор не оплачивает Участникам рекламной игры расходы, связанные с проездом и получением Приза.
- Победитель при получении Приза письменно подтверждает факт его получения, заполняет все необходимые документы, представленные Организатором, связанные с получением Приза.
- Информацию о получении Приза можно по телефону: +375 17 543-02-61 (с 9.00 до 16.00, будние дни) либо написав запрос на электронную почту: marketing@202by**

ООО «Фрондера» извещает о проведении публичных торгов в форме открытого аукциона по продаже имущества ОАО «Автотранстрой»

Лот	Наименование	Начальная цена с учетом НДС 20%, бел. руб.	Задаток, бел. руб.	Шаг аукциона, бел. руб.
1	Установка д/дерева. 924Д	316,80	31,68	15,84
2	Электроруконизатор ОМЗ-48	1440,00	144,00	72,00
3	Бензоклонка КР-500.25	451,20	45,12	22,56
4	Бензоклонка КР-500.25	451,20	45,12	22,56
5	Бензоклонка КЭР-50	451,20	45,12	22,56
6	Стенд Р-640	240,00	24,00	12,00
7	Стенд 532-2М	1248,00	124,80	62,40
8	Стенд КН-968	1248,00	124,80	62,40
9	Стенд КИ-921	1344,00	134,40	67,20
10	Стенд Р-776	1536,00	153,60	76,80
11	Темпосчетчик ТПО-05М-2 д/80/80 № 25693 ПРП1.ПРП2.ТСП-Н	192,00	19,20	9,60
12	Стеллаж и коробка к стеллажу	115,20	11,52	5,76
13	Доска необрезная	105,60	10,56	5,28
14	КПП б/у	480,00	48,00	24,00
15	Машина б/у (КАЗ 551605-271)	2496,00	249,60	124,80
16	Кард. вал б/у 500	201,60	20,16	10,08
17	Кузов б/у МА3 5516	2112,00	211,20	105,60
18	Мост передний б/у	624,00	62,40	31,20
19	Плмост МА3 б/у	624,00	62,40	31,20
20	Плмост б/у	3120,00	312,00	156,00
21	Седло б/у	1113,60	111,36	55,68
22	Энергоаккумулятор б/у	53,76	5,38	2,69
23	Кирки; 236-1601138 накладка сщел.; 236-1601138 накладка сщел.	36,86	3,69	1,84
24	Лампа люм. 36w (59w, 65w); лампа люм. 36w (59w, 65w)	21,60	2,16	1,08
25	Ствол ТСБ пож; 1109574 чехол фильтра; 1112024 корпус форсунок; 112150 штуцер; 172035 сушар; 1721252 кольцо; 1721334 кольцо; 2918184 чашка; 864180 манжета; клапан; кольцо стоп. 400468	65,95	6,60	3,30

Местонахождение лотов №№ 1–25: Минская обл., г. Молодечно, ул. Тамары Дудко, 2

Дата и время проведения торгов: 7 июня 2023 года в 14.30 (регистрация с 14.00 до 14.25) по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127

Срок приема заявлений и внесения суммы задатка: с 10.00 24 мая 2023 года до 16.00 5 июня 2023 года

Условия для участия в торгах:

- До подачи заявления необходимо внести задаток на р/с VY36ALFA30 122215570040270000, код банка ALFAY2X, УНП 192879344. Получатель – ООО «Фрондера», назначение платежа: ОТНН 40901, задаток для участия в торгах по Лоту __, ОАО «Автотранстрой», проводимых 07.06.2023.
- Заявление на участие (на каждый лот отдельно) и необходимые документы (согласие о правах и обязанностях сторон в 2 экземплярах (на каждый лот отдельно), копия платящего поручения о перечислении задатка, копия паспорта (стр. 31-33, действующая прописка); копия свидетельства о государственной регистрации – для ИП и юр. лица; документ, подтверждающий полномочия руководителя или представителя юр. лица, копия Устава – для юр. лица) принимаются в рабочие дни с 10.00 до 18.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127. Документы могут подаваться посредством направления почтой (220113, г. Минск, д/я 524) или личной подачи. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления являются дата и время получения организатором торгов оригинала заявления на участие в аукционе и полного пакета прилагаемых документов (в случае направления почтой – дата и время поступления документов на абонентский ящик организатора торгов).
- К участию в торгах допускаются лица, подавшие организатору торгов в указанный в извещении о проведении торгов срок заявление с приложением необходимых документов и зарегистрированные в журнале регистрации на участие в торгах. Победителем аукциона признается участник, предложивший в ходе торгов наивысшую цену. Результаты торгов оформляются протоколом в день проведения торгов.
- В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником или для участия в нем явился только один участник, при согласии этого участника приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5 %, комиссия в день проведения аукциона оформляет протокол о продаже предмета торгов этому участнику аукциона.
- Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона (вознаграждение аукциониста и затраты по размещению публикации в газете) на основании счета-фактуры и акта в течение 5 (пяти) календарных дней со дня проведения аукциона. Вознаграждение аукциониста – 7 % от конечной цены предмета торгов. Победитель аукциона (Претендент на покупку) должен подписать с Продавцом договор купли-продажи предмета торгов после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона в течение 10 (десяти) рабочих дней с момента подписания протокола о результатах торгов. Акт приобретенного предмета торгов должна быть произведена в полном объеме не позднее 15 (пятнадцати) рабочих дней со дня проведения торгов.
- Подробнее с правилами проведения торгов можно ознакомиться в разделе «Ликвидация» на сайте https://orgtop.by/info/.
- Все желающие могут предварительно ознакомиться с предметом торгов. Контактное лицо для осмотра предмета торгов – Александр Николаевич, +375292627504.
- Организация и проведение аукциона осуществляются на основании норм Положения «О порядке продажи имущества ликвидированного юридического лица с публичных торгов», утвержденного постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.01.2013 № 16

ОАО «Автотранстрой»

Информация о продавце: в лице ликвидатора – ООО «Центр антикризисных проектов», тел.: 80172552928; +375293489225 (Минская обл., г. Молодечно, ул. Тамары Дудко, д. 2, УНП 600077182)

Организатор аукциона: ООО «Фрондера» 220113, г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127, ф. 8 (029) 308 28 97 • e-mail: info.forg@orgtop.by • сайт: https://orgtop.by • telegram: https://t.me/orgtop

В отношении Лотов №№ 1–25 проводятся вторые повторные торги. Стоимость снижена на 20 %. Ранее публикация размещалась в газете «Звязда» № 53 (29933) от 21.03.2023, стр. 6; № 84 (29964) от 04.05.2023, стр. 10.

МАЙСКІ КАЛЕЙДАСКОП

Па гарызанталі: 1. Тое, што і тытуны; 31-га мая — Міжнародны дзень без тытуноў. 3. Розум жанчыны — у яе красе. ... мужчыны — у яго розуме (прык.). 6. Заядлага курьльшчыка нават ... крылом можа перабіць (прык.). 8. Самыя прыгожыя жанчыны — ..., самыя палкія — brunетки, самыя адданыя — сівыя (прык.); 28-га мая — Міжнародны дзень brunетак, 31-га мая — Сусветны дзень бландзінак. 10. Нота музычнай гамы. 13. Загаловак кнігі. 14. Жыцце даецца толькі ... раз, і пражыць яго трэба бландзінкай. Жарт. 15. Від аголенага цела ў выяўленчым мастацтве. 16. Вандрунік. 19. «... курьць папярсы, // На мяне пускаяе двым. // Сам гуляе, з кім захоча, // А мне кажа, каб ні з кім» Прыпеўка. 20. ... і табака — старыя суседзі (прык.). 21. «Запішчалі ...: // «Хопіць, мапа, не курь!» З верша А. Старыныча «Малпа курьць папярсы».

Па вертыкалі: 2. ... ў модзе пры любой пагодзе (прык.). 4. Рад пакаленняў. 5. Усё разам: газеты, часопісы, радыё,

тэлебачанне (абрэв.). 7. Аптыміст бачыць ..., а песіміст — дзірку ад абаранка (прык.). 8. Самка бусла. 9. «Я — прыгожая бландзінка, шукаю не вельмі страшны ...»; аб'ява ў рэкламнай газеце. 11. Прыбор з маятнікам, які ўдарамі адзначае кароткія прамежкі часу. 12. «... — гэта калі цыгарэты мацнейшыя за абдымкі». Э. Твід. 17. Вокліч з пераможнай інтанацыяй. 18. Урачысты верш.

Па вертыкалі: 1. Тавага. 3. Крава. 8. Блан-Метраном. 12. Апінона. 17. Ара. 18. Ода. 11. Метраном. 12. Апінона. 17. Ара. 18. Ода. 11. Метраном. 12. Апінона. 17. Ара. 18. Ода.

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ

Склаў Лявон ЦЕПЕШ, г. Дзяржынск.

СЁННЯ

Месяц

Маладзік 19 мая.
Месяц у сузор'і Льва.

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	4.54	21.20	16.26
Віцебск	4.37	21.16	16.39
Магілёў	4.44	21.10	16.26
Гомель	4.49	20.58	16.09
Гродна	5.11	21.34	16.23
Брэст	5.19	21.26	16.07

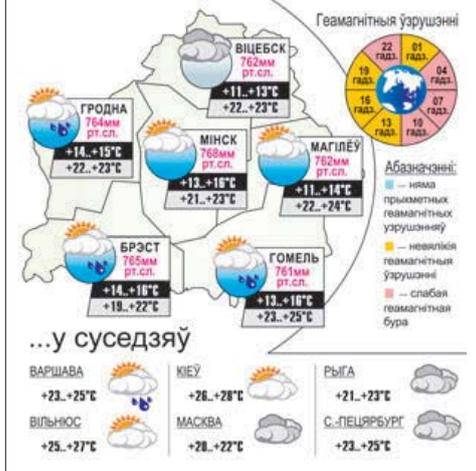
Імяніны

Пр. Аляксандра, Іосіфа, Кірыля, Мяфодзія, Макея, Нікадзіма, Расціслава, Сафрона.
К. Жанны, Зузаны, Магдалены, Марыі, Вінцэнта.

Фота Анастас КЛЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

Даты

Падзеі

Людзі

24 МАЯ

1918 год — нарадзіўся Мікалай Іосіфавіч Шошчыц, беларускі дзеяч самадзейнага мастацтва, педагог, заслужаны артыст Беларусі. У 1954—1986 гадах (з пералыкамі) выкладаў у Брэсцкім педагагічным інстытуце, адначасова ў 1954—1974 гадах — арганізатар і мастак кіраўнік Брэсцкай народнай харавой капэлы Дома культуры чыгуначнікаў. З 1986-га ўзначальваў хор ветэранаў вайны і працы Брэсцкага гарадскога Дома культуры. У сваёй дзейнасці асабліва ўвагу ўдзяляў гісторыка-патрыятычнай тэматыцы і беларускаму песеннаму фальклору.

1923 год — нарадзіўся Барыс Аляксандравіч Міхайлаў,

удзельнік вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў у гады Вялікай Айчыннай вайны, Герой Савецкага Саюза. На фронце — з 1941-га. Ваяваў у Ладмаскоўі, пад Варонежам, Растовам. Камандзір артылерыйскай супрацітанкавай батарэй лейтэнант Міхайлаў вызначыўся ў 1943-м пры фарсіраванні Дняпра на поўнач ад Кіева. Падчас Беларускай аперацыі кіраваў дзеяннямі падпарадкаваных яму артылерыстаў. У баі каля Астрашчыцкага Гарадка Мінскага раёна група воінаў на чале з ім адраэла шлях да адступлення воражэй калоне, адбіла некалькі контратак праціўніка, знішчыла дзве самаходныя

гарматы, 60 аўтамашын, 12 матацыклаў, шмат жывой сілы ворага. Загінуў у гэтым баі ў 1944-м.

1953 год — нарадзіўся Уладзімір Леанідавіч Ключыя, беларускі вучоны-эканаміст, доктар эканамічных навук, прафесар. Аўтар навуковых прац па метадалогіі эканамічных даследаванняў, пытаннях трансфармацыі эканамічнай сістэмы ва ўмовах глабалізацыі сусветнай эканомікі, сацыяльна-эканамічных пераўтварэнняў у аграрным сектары эканомікі.

2018 год — помнік адной са знакавых гістарычных фігур Гродна — военачальніку і дзяржаўнаму дзеячу ВКЛ Давыду Гарадзенскаму — устаноўлены на скрыжаванні вуліц Замкавай і Давыда Гарадзенскага.

1743 год — нарадзіўся Жан-Поль Марат, палітычны дзеяч эпохі Вялікай французскай рэвалюцыі, лекар, радыкальны журналіст, адзін з лідараў якабінцаў.

1963 год — нарадзілася Маргарыта Уладзіміраўна Сяргеева, расійская актрыса. Здымалася ў фільмах «Дзіўныя дарослыя», «Чацвёртая вышыня», «Падсудны», «За прыгожых дам!» і іншых.

ХІЛОН:

«Не пагражай: гэта справа не мужчынска».

УСМІХНЕМСЯ

Сёння бачыў аб'яву: «Прадам прынтэр» — напісаную ад рукі. Нешта тут не так...

Надытаў газсіў у дачкі. Калі пагпасіў у яе газету, яна адказала:

— Тата, гэта ж ХХІ стагоддзе, вазьмі мой айпад. Што сказаць... Тая муха так і не зразумела, чым яе забілі.

Сумленне — гэта голас, які кажа: не трэба рабіць

тое, што ты толькі што зрабіў.

— Афіцыянт, не бачу курьці ў курьным булёне. Патанула, ці што?

— Дык яна ў ім толькі памылася, і усё.

Калі Бог даў чалавеку два вокі, два вухі і толькі адзін язык, то гэта, напэўна, з намікам, каб ён удвая больш глядзеў і слухаў, чым гаварыў.

